

1/6119/2023

BUDAPEST FŐVÁROS XI. KERÜLET ÚJBUDA CIGÁNY ÖNKORMÁNYZATA
1113 Budapest XI., Bocskai út 39-41.

3. sz. Jegyzőkönyv

Készült Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Cigány Önkormányzata **2023. március 22.-én** (szerda) **15:00 órai** kezdettel a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal (1113 Budapest, Zsombolyai u. 4.) II. em. 203-as szobában megtartott rendes üléséről.

Jelen vannak: **Kárpátiné Pajtás Tünde** elnök
Horváth Magdolna elnökhelyettes
Váradí Attila képviselő

Igazoltan távol van:
Kerekes Zsuzsanna képviselő

A Polgármesteri Hivatal részéről:
Vargáné dr. Kremzner Zsuzsanna jegyző megbízásából
Már Csilla Beatrix osztályvezető
Filep Anita titkár

Kárpátiné Pajtás Tünde elnök:

Köszönti a jelenlévőket, majd megállapítja a Testület határozatképességét. Ezt követően javasolja Horváth Magdolna elnökhelyettest jegyzőkönyv-hitelesítőnek megválasztani. Szavazásra teszi fel az alábbi határozati javaslatot:

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete Horváth Magdolna elnökhelyettes személyét elfogadja az Újbuda Cigány Önkormányzata 2023. március 22-i ülése jegyzőkönyv-hitelesítőjének.

Megállapítja, hogy a jelenlévő 3 képviselő 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

12/2023. (III.22.) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete Horváth Magdolna elnökhelyettes személyét elfogadja az Újbuda Cigány Önkormányzata 2023. március 22.-i ülése jegyzőkönyv-hitelesítőjének.

Kárpátiné Pajtás Tünde elnök:

Javasolja a meghívóban szereplő napirendi pontok megtárgyalását.

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete a 2023. március 22.-i ülésének napirendi pontjait az alábbiak szerint fogadja el:

1. Helyi Esélyegyenlőségi Program módosított tervezetének elfogadása

2. *Bélyegző készíttetés megtárgyalása*
3. *2022. évi Belső ellenőrzési jelentés elfogadása*

Megállapítja, hogy a jelenlévő 3 képviselő 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

13/2023. (III.22.) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete a 2023. március 22.-i ülésének napirendi pontjait az alábbiak szerint fogadja el:

1. Helyi Esélyegyenlőségi Program módosított tervezetének elfogadása
2. Bélyegző készíttetés megtárgyalása
3. 2022. évi Belső ellenőrzési jelentés elfogadása

1. Napirendi pont

Helyi Esélyegyenlőségi Program módosított tervezetének elfogadása

Kárpátiné Pajtás Tünde elnök:

Elmondja, hogy a korábbi ülésükön elfogadott Újbuda Önkormányzata 2023-2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának tervezetét módosították, ezért szavazásra teszi fel az előterjesztésben szereplő melléklet szerinti határozati javaslatot:

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy - a nemzetiségi érdekképvisellel összefüggő feladat együttdöntési jog gyakorlása keretében – a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata 2023-2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának módosított tervezetét megismerte, annak tartalmára vonatkozóan módosító javaslattal nem kíván élni.

Határidő: 2023. március 22.

Felelős: ÚCÖ elnöke

Megállapítja, hogy a jelenlévő 3 képviselő 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

14/2023. (III.22.) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy - **a nemzetiségi érdekképvisellel összefüggő feladat együttdöntési jog gyakorlása keretében** – a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata 2023-2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának módosított tervezetét megismerte, annak tartalmára vonatkozóan módosító javaslattal nem kíván élni.

Határidő: 2023. március 22.

Felelős: ÚCÖ elnöke

2. Napirendi pont *Bélyegző készíttetés megtárgyalása*

Kárpátiné Pajtás Tünde elnök:

Javasolja új bélyegzők készíttetését, mert a postai levelezéshez cserélni szükséges a székhely címét a fejléc pecséten, illetőleg szükség lesz egy 3. számú körbélyegzőre az elnöki munkához. Képviselőtársai egyetértését követően, szavazásra teszi fel az alábbi határozati javaslatot, miszerint:

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a nemzetiségi önkormányzati munka maradéktalan ellátása érdekében bélyegzőket vásárol a szükséges festékekkel együtt, melyre összesen legfeljebb 20.000 Ft fedezetet biztosít az ÚCÖ 2023. évi költségvetése terhére.

*Határidő: 2023. március 22.
Felelős: ÚCÖ elnöke*

Megállapítja, hogy a jelenlévő 3 képviselő 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

15/2023. (III.22.) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a nemzetiségi önkormányzati munka maradéktalan ellátása érdekében **bélyegzőket vásárol** a szükséges festékekkel együtt, melyre összesen legfeljebb 20.000 Ft fedezetet biztosít az ÚCÖ 2023. évi költségvetése terhére.

*Határidő: 2023. március 22.
Felelős: ÚCÖ elnöke*

3. Napirendi pont *2022. évi Belső ellenőrzési jelentés elfogadása*

Kárpátiné Pajtás Tünde elnök:

Szavazásra teszi fel az előterjesztés szerinti határozati javaslatot:

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Belső Ellenőrzése által készített – az újbudai nemzetiségi önkormányzatoknál végzett, 2022. évi belső ellenőrzési tevékenységről szóló – Éves ellenőrzési jelentésben foglaltakat elfogadja.

*Határidő: 2023. március 22.
Felelős: ÚCÖ elnöke*

Megállapítja, hogy a jelenlévő 3 képviselő 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

16/2022. (III.22.) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Belső Ellenőrzése által készített – az újbudai nemzetiségi önkormányzatoknál végzett, 2022. évi belső ellenőrzési tevékenységről szóló – Éves ellenőrzési jelentésben foglaltakat elfogadja.

Határidő: 2023. március 22.

Felelős: ÚCÖ elnöke

Mivel a képviselők részéről nem érkezett egyéb észrevétel, javaslat, az Elnök megköszönte a részvételt és az ülést 15:25 bezárta.

.....
Kárpátiné Pajtás Tünde
elnök

.....
Horváth Magdolna
jegyzőkönyv-hitelesítő

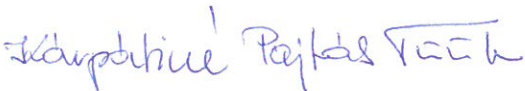

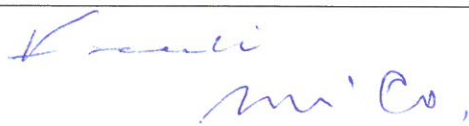
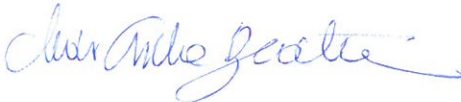

.....
Filep Anita
jegyzőkönyv-vezető

J E L E N L É T I Í V

amely készült a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda **Cigány Önkormányzata rendes** ülésén.

Időpont:

Helyszín: Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal (1113 Budapest XI., Zsombolyai út 4.) II. em. 203-as tárgyalószobája

Név:		Aláírás:
1.	Kárpátiné Pajtás Tünde Elnök	
2.	Horváth Magdolna Elnökhelyettes	
3.	Kerekes Zsuzsanna Képviselő	IGAZOLTAN TÁVOL
4.	Váradi Attila Képviselő	
	Vargáné dr. Kremzner Zsuzsanna Jegyző <i>h.</i>	
	Filep Anita Nemzetiségi titkár	

M E G H Í V Ó

a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Cigány Önkormányzata **2023. március 22-én (szerda) 15:00** órai kezdettel a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatala (1113 Budapest, Zsombolyai u. 4.) II. em. 203-as tárgyalójában megtartandó rendes ülésére.

Napirendi pontok:

1. Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadása (mellékelt előterjesztés szerint)
Előterjesztő: Kárpátiné Pajtás Tünde elnök
2. Bélyegző készíttetés megtárgyalása (szóbeli előterjesztés szerint)
Előterjesztő: Kárpátiné Pajtás Tünde elnök
3. 2022. évi Belső ellenőrzési jelentés elfogadása (mellékelt előterjesztés szerint)
Előterjesztő: Kárpátiné Pajtás Tünde elnök

Budapest, 2023. március 17.

Kárpátiné Pajtás Tünde s.k.
elnök

ELŐTERJESZTÉS

Tisztelt Képviselőtársaim!

Az ÚCÖ 2023. március 22-én megtartandó rendes ülésére az alábbiakat terjesztem elő:

1.napirendi ponthoz

Tájékoztatlak Benneteket, hogy a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi munkatársa 2023. március 6-án jelezte, hogy a februári ülésünkön elfogadott 2023-2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezetét módosították. Azóta kiderült ugyanis, hogy a Budapest Esély TámogatLak programjába nem került bele kerületi roma fiatal, így Újbuda Önkormányzata 2023-ban nem tudja támogatni ezt a programot, ezért az erről szóló két mondat törlésre került a Képviselő-testület elé terjesztett dokumentumból.

Önkormányzatunk megkapta a módosított tervezetet, mellyel kapcsolatban ismételtén kérték a nemzetiségünk véleményezését, hivatkozással az Egyenlő Bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (EBKtv) 31. §-ára.

A megküldött és jelen előterjesztéshez mellékelt Esélyegyenlőségi Program módosított tervezetét áttekintettem, további módosítási javaslattal nem kívánok élni. A tervezetet javaslom elfogadásra.

Határozati javaslat:

...../2023. (.....) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy - **a nemzetiségi érdekképviselettel összefüggő feladat együttdöntési jog gyakorlása keretében** – a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata 2023-2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának módosított tervezetét megismerte, annak tartalmára vonatkozóan módosító javaslattal nem kíván élni

Határidő: ülés napja

Felelős: ÚCÖ elnöke

3. napirendi ponthoz

A Polgármesteri Hivatal Belső Ellenőrzése a mai napon megküldte részünkre a nemzetiségi önkormányzatok 2022. évi ellenőrzéséről szóló éves jelentését, melyet **a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet** előírásai szerint készítették el.

A jelentést mellékelem és az abban foglaltakat javaslom elfogadásra.

Határozati javaslat:

...../2023. (.....) ÚCÖ határozata

Az Újbuda Cigány Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Belső Ellenőrzése által készített – az újbudai nemzetiségi önkormányzatoknál végzett, 2022. évi belső ellenőrzési tevékenységről szóló - Éves ellenőrzési jelentésben foglaltakat elfogadja.

Határidő: ülés napja
Felelős: ÚCÖ elnöke

Budapest, 2023. március 17.

Kárpátiné Pajtás Tünde s.k.
elnök

Előterjesztés a nyírándi pont mell.

.../2023. (III. 23.) XI.ÖK határozat melléklete

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

2023-2027

Tartalom

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	10
Lakossági és Intézményi szemléletformáló programok	11
Hivatalra vonatkozó programok	13
Elismeréseink	14
Családbarát Hely védjegy tanúsítvány	15
Projektjeink	15
Elszámolás alatt álló projektek	15
Megvalósítás alatt álló projekt:	15
Benyújtott és értékelésre váró pályázatok	16
Projekt ötlet szintjén	16
Általános irányelvek	16
Az esélyegyenlőségi mainstreaming bevezetése az Önkormányzat stratégiai döntéshozatalában	16
A rendezvények széleskörű akadálymentessége (irányelv)	17
Célok	17
A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	17
A HEP helyzetelemző részének célja	17
A HEP IT célja	18
A HEP jelentősége	18
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	18
1. Jogszabályi háttér bemutatása	18
A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	18
2. Stratégiai környezet bemutatása	19
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	19
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	20
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	20
3 A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	20
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet	20
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	20
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	26
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	27
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete	31
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	32
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	35
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	36
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	37
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	37
4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek	40
4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	42
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	42
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	52
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	55

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	56
A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	56
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.).....	58
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	60
5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak	60
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona).....	61
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben.....	62
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	62
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	62
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége.....	62
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.).....	65
6.2. Időskorúak, demens személyek nappali ellátása.....	66
6.3 Idősök munkaerő-piaci helyzete.....	69
6.4 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	70
6.5 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	71
6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	71
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	72
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	72
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	75
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	76
7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen	77
7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	79
7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	80
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	81
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	82
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	83
1. A HEP IT részletei	83
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	87
3. Megvalósítás	102
4. Elfogadás módja és dátuma.....	107

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXCV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Újbuda Budapest nyolcadik legnagyobb kerülete, területe 33,49 km². Az egyes városrészek többsége nem alkot önálló egységet, van, amely több részre tagolódik. A tagolódást jelentősen befolyásolják a kerületet meghatározó nyomvonalas infrastruktúrák és azok elválasztó hatása.

„Gellérthegy–Szentimreváros–Észak-Kelenföld–Lágymányos–Infopark

A kerület belső városrészei, a Kelenföld–Ferencváros vasútvonal, a Budaörsi út, az északi kerülethatár és a Duna által határolt terület egység. Karakterükben sok mindenben eltérőek, azonban funkcionálisan és szerkezetileg egy egységet alkotnak. Itt találjuk a kerület központi területeit, igazgatási központját, jelentős oktatási, kulturális és gazdasági intézményeket.

Kelenföld-központ–Kelenföld-Dunapart–Nádorkert–Örmező

A kerület talán legheterogénebb városrészei, jelentős átalakuló, vagy átalakulás előtt álló területtel. Két nagyobb kiterjedésű lakótelepi részt is találunk itt, név szerint a Kelenföldi lakótelep (Etele út–Fehérvári út tengelyében), valamint az Örmezői lakótelep. A kelenföldi Dunaparton egykori ipari területek, mára un. barnamezős területek találhatóak. Örmező és Kelenföld között húzódik a Kelenföldi pályaudvar, mely fizikailag így elvágja a városrészeket, azonban a pályaudvar fejlesztése szempontjából a két oldal erősen kapcsolódik egymáshoz, így egy egységként való kezelése mindenképp indokolt. Örmező városrész déli részei már a beépítetlen természetközeli terület (Ferenc József keserűvíztelep), mely beépítetlenségével már inkább külterületi jellegű.

Albertfalva

Albertfalva, mint önálló városrész alkot egységet, mindazonáltal szerkezetileg, a kelenföldi városrész déli meghosszabbításaként, nem válik el éles határral. Nyugati fele jelentős, kertvárosias terület, valamint értékes kisvárosias lakóterületekkel is rendelkezik. Északi irányból a lakótelepek

és a Duna parti barnamezős sáv is ide fut ki. A Mezőkövesd úttól délre eső területek az albertfalvai városközpont fejlesztési célterületei, azonban jelenleg kialakult állapota alapján inkább városzéli, elsősorban a nagy kereskedelmi egységek által meghatározott terület.

Sashegy–Sasad-Gazdagrét

Az M1-M7 autópálya bevezető szakasza (Budaörsi út) mentén, attól észak-nyugatra elhelyezkedő hegyvidéki városrészek. A Sas-hegy a városon belüli természetközeli és védett zöldterület. Sasad és Sashegy városrészek kedvelt és magas értékű kertvárosi és szabadon álló társasházak területek, melyek azonban sok tekintetben ellátáshiányos területek, hiányoznak a központképző funkciók. Jellegükben és szerkezetileg sok tekintetben inkább a XII. kerület hasonló (és csatlakozó) beépítésű területeihez kapcsolódnak. Gazdagrét domborzatilag a sasadi részhez csatlakozik, de a beépítési karaktere miatt a lakótelep önálló egységet képez. Ettől függetlenül sok tekintetben funkcionálisan sok mindent képes pótolni a sasadi városrész hiányosságáiból.

Hosszúrét–Madárhegy– Spanyolrét–Pösingermajor

A városhatár közelében elhelyezkedő városrészek egykor kertes mezőgazdasági és külterületi jellegű használatúak voltak, azonban az elmúlt időszakban jelentős átalakulás indult meg a területükön. A telkeket eladták, és elsősorban kertes lakóterületek és alacsonyabb intenzitású lakóparki beépítések jelentek meg. A terület északi részén található a Rupp-hegy, mely természetvédelmi terület. A folyamatos átalakulástól függetlenül elmondható, hogy a városrészek szerkezete még nem alakult ki, sok a még ma is beépítetlen, vagy a korábbi üdülő jellegű felhasználású rész. A kialakulatlanság másik következménye, hogy infrastrukturális hiányok is jelentkeznek (burkolatlan utak, egyes közművek hiánya). Az elsősorban lakóterületként átalakuló területen további problémát okoz, hogy a lakófunkción túl az azt kiegészítő egyéb ellátást és szolgáltatásokat nyújtó funkciók nem alakultak ki. Ennek következtében már ma is jelentkeznek pl. alapellátási problémák, és, ha az átalakulás az eddigi trendeket követi, akkor ez csak fokozódni fog. Az M1-M7 autópálya elválasztó hatása miatt a városrészi lehatárolások alapján Örsödhöz tartozó Virágpiac és környezete szerkezeti szempontból a hosszúrét és madárhegyi területekhez kapcsolódik. Az autópálya mentén, a tervezett 4-es metróvonal végállomásaként ez a terület jelentős központképző erővel rendelkezik, melynek természetesen egyik fő feltétele a város irányú közösségi közlekedési kapcsolat kiépülése.

Kőérberek–Kamaraerdő–Dobogó–Örsöd

Kőérberek, Kamaraerdő, Dobogó, Örsöd a kerület külterületi jellegű, jellemzően beépítetlen területei. Jelentős természetvédelmi területek, erdők, gyepek, mezőgazdasági területek és kertes mezőgazdasági területeket jellemzik a területet. Itt találjuk a keserűvíztelepeket (Örsöd), valamint a városhatárnál helyezkedik el a Budaörsi repülőtér. Az elmúlt időszakban a Kőérberekben jelentősebb lakóterületi fejlesztés indult meg a Hosszúrét patak mentén (Kőérberek Tóváros).

Péterhegy-Kelenvölgy

Péterhegy és Kelenvölgy jellemzően kertvárosi városrészek, a kerület déli részén, a Kelenföldi pályaudvar alatt elágazó vasútvonalak által közrezárva. Bár közigazgatásilag a XI. kerület része, funkcionálisan és szerkezetileg is a budafoki kertvároshoz csatlakoznak. Kelenvölgy a hagyományosan kertvárosi városrész, míg Péterhegy újonnan beépülő lakóterület.”¹

¹ Forrás: Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 Helyzetfeltáró és helyzetértékelő munkarész 196-200. oldal

Lakónépesség:

Újbuda a főváros legnépesebb kerülete. Lakosainak száma a vizsgált időszakban megközelíti, egyes években meghaladja a százötvenezer főt. Összehasonlításképpen a főváros 23 kerülete közül a második legnépesebb kerület a III. kerület, 2020-ban 129.609 fő lakost számlált. A legkisebb lakónépességű kerület az I. kerület 24.667 fővel.

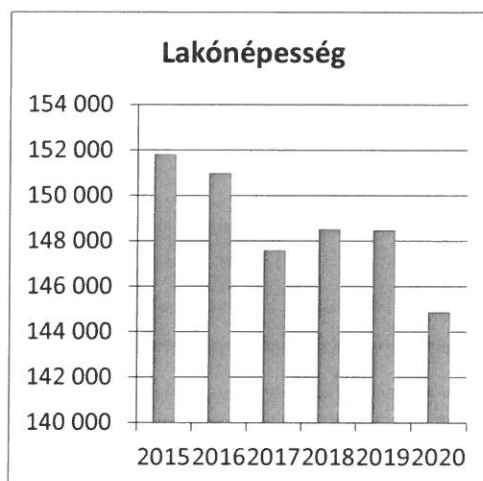
Az 1. számú táblázat adatsorából megállapítható, hogy 2015 és 2020 között folyamatosan csökkenő tendenciát mutat a népesség száma, ami a már elérhető új adatok ismeretében tovább folytatódott. 2021 év végén 143.111 fő volt az Újbudán élő lakosok száma.

A kerület sokszínűségét jól mutatja, hogy Újbuda területén 13 Nemzetiségi Önkormányzat képviseli az itt élő nemzetiségeket.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	151 812	bázis év
2016	150 978	99,45%
2017	147 592	97,76%
2018	148 517	100,63%
2019	148 474	99,97%
2020	144 880	97,58%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2018-as adatok szerint jelentősen több női lakosa van Újbudának, ami főleg a 65 év felettek csoportjában mutatkozik meg erőteljesebben. Ebből következően a 65 év feletti férfiak halandósága magasabb, ők a veszélyeztetettebbek. A többi vizsgált korcsoportban nincs ilyen markáns különbség egyik nem javára sem.

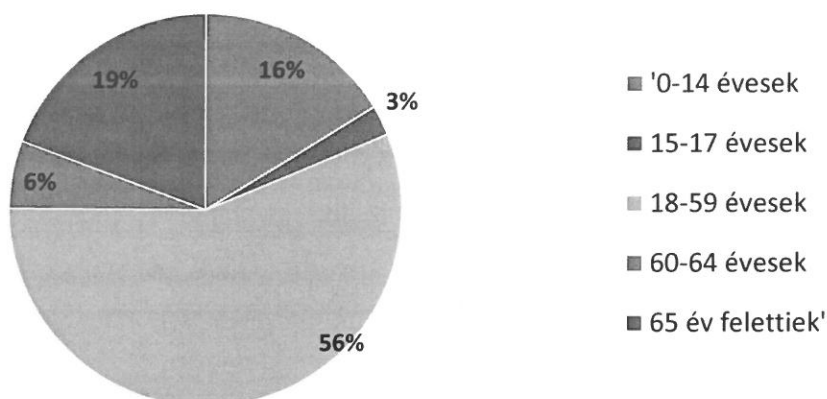
A 2. számú táblázat adatai alapján azt is látjuk, hogy a 18-59 éves korcsoportba tartozó nők és férfiak, azaz az aktív korosztály képviselői az állandó lakosok több mint 50 %-át teszik ki.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

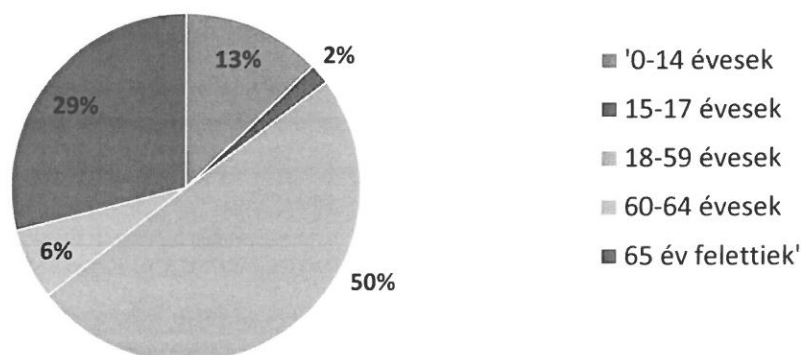
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	60727	72098	132825	45,72%	54,28%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			4132	3,11%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	9869	9224	19093	7,43%	6,94%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1517	1386	2903	1,14%	1,04%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	34216	35829	70045	25,76%	26,98%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	3392	4791	8183	2,55%	3,61%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	11733	20868	32601	8,83%	15,71%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

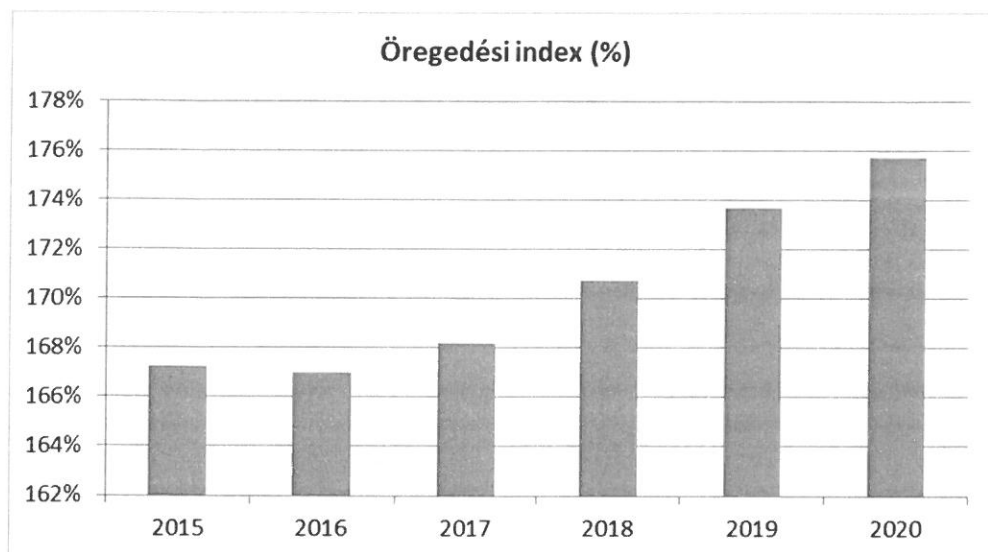

Újbuda idősödő kerület. A vizsgált időszakban több mint 8 %-kal emelkedett az öregedési index, ami azt jelenti, hogy amíg a 65 év feletti állandó lakosok száma emelkedik, addig a 0-14 éves korosztály száma ugyanilyen mértékben csökken.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	32 060	19 171	167,23%
2016	32 023	19 175	167,00%
2017	32 181	19 135	168,18%
2018	32 601	19 093	170,75%
2019	33 051	19 031	173,67%
2020	32 984	18 769	175,74%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

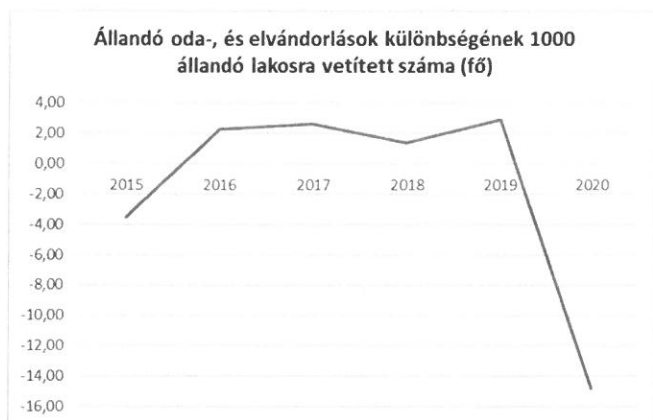

A népességmozgalom a kerület népességszámának alakulását mutatja be. A változást alapvetően befolyásoló tényezők a születések, halálozások, házasságkötések, bejegyzett élettársi kapcsolatok, válások, belföldi és a nemzetközi vándorlások.

Azt látjuk az adatokból, hogy az előző évhez viszonyítva 2015-től lassú csökkenés mutatkozik a kerületből kiköltözők számában. Azonban 2020-ban megsokszorozódott a kerületet elhagyók száma. Ez feltehetően nagyban köszönhető a Covid 19 vírusához kötődő korlátozó intézkedéseknek. Sokan költöztek az agglomerációba, hogy kikerüljék a bezártsággal járó lelki megterhelést.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	-3,50
2016	2,30
2017	2,60
2018	1,40
2019	2,90
2020	-14,80

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A gyermekvállalási hajlandóságban az elmúlt időszakban sem történt jelentős fordulat, ezért a népességfogyás nem állt meg. Az alábbi táblázat is azt mutatja, hogy kerületünkben az élve születések és halálozások különbözetének ezer lakosra vetített száma 2015 és 2020 között is folyamatosan nőtt, vagyis többen halnak meg, mint ahányan születnek.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-2,70
2016	-2,60
2017	-3,80
2018	-3,40
2019	-3,20
2020	-4,50

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Újbuda Önkormányzata nagymértékben elkötelezett az egyenlő esélyek biztosításában. A Polgármesteri Hivatal egy főállású esélyegyenlőségi munkatársat foglalkoztat, és szemléletformáló programok sorát kínálja a lakosságnak, illetve az intézmény dolgozóinak. Díjakkal ösztönzi a kerületben élő vállalkozásokat, civil szervezeteket a családbarát szemlélet kialakítására és a felelős társadalmi szerepvállalásra.

Kiemelten foglalkozik a kerületben élő idősekkel a számukra életre hívott 60+ program keretein belül.

Az Önkormányzat vezetésének célja, hogy minden lehetséges módon előidézője és támogatója legyen egy nyitottabb, befogadóbb Újbuda születésének.

Intézményrendszerének minden eleme szerepet kap az esélyegyenlőségi munkában, melyet részletesen bemutatunk a célcsoportok helyzetelemző szakaszában.

Lakossági és Intézményi szemléletformáló programok

„Közös a Napunk!” óvodai integrációt segítő program (2014-)

Újbuda Önkormányzata folyamatosan dolgozik az integrált nevelés elősegítésén. A KézenFogva Alapítvány óvodás korosztály részére kifejlesztett programját „**Közös a Napunk!**” címmel évek óta sikerrel rendezzük meg kerületünkben. A program a résztvevő óvodák óvodapedagógusainak, a gyerekeknek és szüleiknek nyújt korszerű ismereteket a témában, kialakítva ezzel a befogadó szemléletmódot.

A program elemei:

1. Pedagógus továbbképzés - 30 órás képzés óvodapedagógusok részére. Cél a vezetett gyermekközösség számára megfelelő információ átadása fogyatékoság témakörében.
2. Zene a dombtetőn címmel interaktív mesés – verses - dalos előadások szervezése a Montágh Imre Általános Iskola, Speciális és Készségfejlesztő Szakiskola fogyatékkal élő tanulóinak előadásában az óvodás gyermekek részére.
3. Szülői konzultáció a KézenFogva Alapítvánnyal közösen – az óvodás gyermekek és szülei szakember segítségével beszélgetnek gyermekeikről és a sérült, fogyatékos gyermekekről, szülői nehézségekről, nevelésről, elfogadásról és mindarról, ami a mese kapcsán felmerül bennük.

A program kezdete óta összesen 110 óvónő vett részt az akkreditált képzésen, 22 szülői fórum, 37 mesebemutató, 88 tematikus hét került megrendezésre. A programokkal csaknem 2400 gyermeket sikerült elérni.

„Világnyitók – Jobb Velünk a Világ!” Szemléletformáló program iskolás gyermekek számára (2011-)

A fogyatékkal élő emberek élethelyzetének, mindennapi problémáinak, a segítségnyújtás helyes módjának bemutatására irányuló, szisztematikusan egymásra épülő esélyegyenlőségi programok sorában a következő a „Világnyitók – Jobb Velünk a Világ” esélyegyenlőségi nagyrendezvény. Az óvodás korú gyermekek után az általános iskolák 4. évfolyamos tanulói részére lett kidolgozva, melyet a Fogyatékkal élő emberek világnapja alkalmából minden évben december elején rendezünk meg. Az egésznapos rendezvényen több száz gyermek, pedagógus és önkéntes vesz részt, és a diákok speciális játékos feladatok elvégzése során ismerkednek meg a civil szervezetek tapasztalati szakértőinek segítségével a fogyatékos emberek mindennapjaival. A program 2011-ben került először megrendezésre. A Covid 19 járvány 2020-ban és 2021-ben nem tette lehetővé a program megszervezését. 2022-ben a Nem Adom Fel Alapítvány szervezésében, 8 civilszervezet, 56 önkéntes, 8 általános iskola és 260 tanuló részvételével sikeresen lebonyolításra került a rendezvény.

„Osztályfőnöki óra” - integrációt segítő program Újbuda Iskoláiban

2017-ben a Kerületi Esélyegyenlőségi Program keretein belül indult útjára a KézenFogva Alapítvány szervezésében. Megszólítottjai a 6-14 éves iskolás korosztály és azok szűkebb - tágabb környezete. Cél, hogy az iskolák osztályfőnöki óráin megismerkedjenek a fogyatékosokkal, a fogyatékos emberekkel, mindezzel hozzájárulva az előítéletek csökkentéséhez, a társadalmi integrációhoz. 2022-ben a Nem Adjuk Fel Szociális Szövetkezet tréningcsapatának bevonásával három iskola és 26 osztály részvételével ismét megvalósítottuk a programot.

A 7 nap című színházi előadás (2022)

Az iskolai bántalmazás témáját feldolgozó a Nézőművészeti Nonprofit Kft által színpadra rendezett „A 7 nap” c. előadást és tapasztalati szakértő által mediált levezető, feldolgozó foglalkozást szerveztünk a kerületi 8. évfolyamos általános és középiskolás tanulók részére. A pozitív fogadtatás azt mutatja, hogy szükség van a gyerekekhez közvetlenül szóló, problémafeltáró és feldolgozó előadásokra, ezért hosszú távra tervezzük a programot.

Esélyek utcája (2016-)

Újbuda Önkormányzata az esélyegyenlőség elve alapján a hátrányban élő, nehézséggel küzdő lakosai életminőségét évek óta kiemelt figyelemmel kíséri. Esélyek utcája című programjával szeretné felhívni a közösség figyelmét az esélyegyenlőség és a családbarát szemlélet kialakításának fontosságára.

A program legfontosabb célja, hogy segítse a kapcsolatteremtést a civil-, a vállalati-, és állami szektor között. Közös rendezvényekkel, valamint önálló weboldalával (<http://eselyekutcaja.ujbuda.hu/>) lehetőséget teremt a három szektor számára egymás kölcsönös megismerésére. Újbuda Önkormányzata a helyi gazdasági és civil élet résztvevőit kívánja bevonni ezen programjába, melyek új munkahelyek létrehozásával, társadalmi szerepvállalásukkal hozzájárulnak Újbuda fejlődéséhez.

Hosszú távú együttműködési megállapodást írtunk alá négy nagy vállalati partnerünkkel, melynek célja közös rendezvények, programok rendezése, egymás esélyegyenlőségi törekvéseinek megismerése, összehangolása.

A 2020-tól a koronavírus, majd a gazdasági környezetben bekövetkező negatív folyamatok más felé irányították a gazdálkodó szervezetek érdeklődését, a program iránti érdeklődés lecsökkent.

Hosszú távú tervünk azonban a program megújítása.

Elismerő cím megalkotása a programon belül:

„Felelős Vállalkozás Újbuda” elismerő cím 2020 évtől több átalakuláson ment keresztül. 2022-től lakossági ajánlás alapján a Képviselő-testület döntésével egy kerületi vállalkozásnak adományozza oda az elismerő címet. A díj pénzjutalommal nem járó erkölcsi elismerése az önkéntes és társadalmilag hasznos tevékenységnek (környezetvédelem, állatvédelem, rászorultak és elesettek támogatása területén).

A díjazott 2 éven keresztül jogosult a Felelős Vállalkozás Újbuda logó használatára.

Babakocsis sétanap (2014-)

Az akadálymentes környezet kialakításánál elengedhetetlen az érintettek teljeskörű bevonása egy-egy tervezési-kivitelezési folyamatba. A 2014 óta évente megrendezésre kerülő Babakocsis sétanap célja a kerület különböző pontjainak, útvonalainak felmérése annak érdekében, hogy közösen feltárjuk, melyek azok a területek, útszakaszok, amelyek babakocsival biztonságosan használhatóak, és melyek azok, amelyek fejlesztésre, átalakításra szorulnak. Emellett fontos közösségépítő szerepe is van a programnak, hiszen azonos élethelyzetű és érdeklődési körű lakosaink vesznek részt rajta.

Előadások, melyek a lelki egyensúly megteremtését szolgálják

Évente meghívást kap egy-egy neves előadó, aki a lakosságot érintő különböző témában tart előadást, melyek nyilvánosak és ingyenesek. 2020-ban Pólus Enikő pszichológus a koronavírus és a home office nőkre, családjára gyakorolt hatásáról, Juhászné Csuka Csilla Edit az Újbudai Humán Szolgáltató Központ vezetője családon belüli erőszak témában tartott online előadást. 2021-ben „Szenvedélybeteg a családban” címmel Bajzáth Sándor addiktológiai konzultáns, míg 2022-ben az „Érzelmi védelem. A lelki védőoltás receptje” címmel Tari Annamária előadásán vehettek részt a kerületi lakosok. A sorozatot továbbra is folytatjuk a lakosság által felvetett témákban és előadókkal, mert úgy látjuk, hogy egyre nagyobb szükség van az ilyen típusú eseményekre.

Hivatalra vonatkozó programok

Fogyatékos emberek esélymegerősítő foglalkoztatása a Polgármesteri Hivatalban és az önkormányzati fenntartású szervezetekben

Budapest Főváros XI. Kerületének Önkormányzata jelentős hangsúlyt helyez a fogyatékos emberek integrációjának elősegítésére, és ezzel együtt a befogadó és elfogadó szemlélet minél szélesebb körben való kiterjesztésére. Ezzel együtt kiemelten fontosnak tartja a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának kérdését. A Polgármesteri Hivatalban 5 fő megváltozott munkaképességű kolléga dolgozik, közülük egy részmunkaidőben.

Az Önkormányzat háttérintézményeiben 2022-ben foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalók száma a következőképp alakult²:

- Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft – 167 fő,
- Újbudai Bölcsődei Intézmények – 1 fő,
- Újbudai Szociális Szolgálat – 2 fő,
- Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft – 5 fő.

Esélyegyenlőségi terv

Az Ebktv. rendelkezései szerint 2004 óta az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek és többségi állami tulajdonban álló jogi személyek kötelesek esélyegyenlőségi tervet

² A szervezetek által közölt önkéntes adatszolgáltatás alapján (2022. évi adatok)

elfogadni. A Polgármesteri Hivatal munkahelyi esélyegyenlőségi tervének célja, hogy (a korábbi Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvényben leírtaknak megfelelően) a hátrányos helyzetű munkavállalói csoportok foglalkoztatási helyzetét felmérje, elemezze, valamint az adott szervezeti keretek sajátosságait figyelembe véve meghatározza a munkavállalók esélyegyenlőségének megteremtéséhez szükséges célokat és intézkedéseket. A Hivatali Esélyegyenlőségi Terv fókuszában áll különösen: a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek foglalkoztatásának elősegítése és az ehhez szükséges akadálymentesítés; a nők és férfiak munkahelyi esélyegyenlőségének támogatása; a kisgyermeket nevelő munkatársak helyzetének javítása; a munkavállalók egészségi állapotának megőrzése; valamint a szenior korúak munkahelyi bevonása és a nyugdíjas korba való átmenet megkönnyítése. A két évre készült terv felülvizsgálatát, újraalkotását, végrehajtásának koordinálását az esélyegyenlőségi munkatárs végzi.

Hivatali érzékenyítő tréning

A Polgármesteri Hivatal az új belépő dolgozói és vezetői részére évente legalább egy alkalommal érzékenyítő tréninget tart. Az egész délelőttöt felölelő rendezvény során a résztvevők forgószínpad szerűen járnak végig az egyes fogyatékoságokat bemutató állomásokat. 2022-ben három fogyatékkal élő munkatársunk is részt vett a lebonyolításban, a Nem Adom Fel Alapítvány tréneri csapatával együttműködve.

Akadálymentes felmérés

2014-ben a Motiváció Alapítvány egy 133 intézményre kiterjedő vizsgálatot folytatott le, mely során látás-, és mozgássérült szempontból vizsgálták az akadálymentességet.

A 2021-2025. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervében vállalt feladatunk volt a 2014-es akadálymentességi felmérés megismétlése. Az előző felmérés helyszíneit és adatait alapul véve, a felülvizsgálati helyszínbejárások 2021-2022 között valósultak meg. A megismételt felmérés célja az volt, hogy megfigyeljük, hol és milyen mértékben épült ki, fejlődött tovább az akadálymentesség a lakosság által gyakran használt intézmények esetében Újbudán. A felmérés során az egyenlő esélyű hozzáférést biztosító fizikai és infokommunikációs környezetet vizsgáltuk az egészségkárosodott egyének vagy embercsoportok szempontjából, akiknek ehhez speciális eszközökre vagy műszaki megoldásokra van szükségük.

Egyes intézmények, vendéglátó- és szolgáltatóhelyek az elmúlt évek során megszűntek vagy eredeti funkciójuktól eltérően üzemelnek helyszíneként. A felülvizsgálat során minden, akadálymentesség szempontjából fontos elem – parkolás, megközelíthetőség, bejutás, vízszintes és függőleges közlekedés, vizesblokk, infokommunikáció, tájékoztatás – LS= látássérült, HS= hallássérült, MS= mozgássérült – vizsgálata megtörtént.

A felmérés során szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy 7-ből 1 helyen történt kisebb fejlesztés, általában mozgássérült szempontból pl. akadálymentes mosdó vagy rámpa kiépítésével. Jellemzően egy intézményen belül valósult meg több, kisebb változtatás.

Elismeréseink

Családbarát Hely védjegy tanúsítvány

2018-ban a Polgármesteri Hivatal családbarát intézkedései, és szemlélete alapján elnyerte a Családbarát Magyarország Központ Családbarát Hely tanúsítványát. 2022-ben a Hivatal ismételten eredményesen pályázott és újabb két évre elnyerte a Családbarát Hely Védjegy tanúsítványt.

Projektjeink

Újbuda Önkormányzata folyamatosan keresi a pályázati lehetőségeket, melyeket az Európai Unió Integrációs Iroda munkatársai koordinálnak. 2022-ben három elszámolás alatt álló, kettő működő, egy elbírálás alatt álló projektünk volt. Továbbá egy pályázat benyújtása van tervezés alatt.

Elszámolás alatt álló projektek

Projekt száma: KEHOP-1.2.1-18-2018-00001

Projekt címe: Helyi klímastratégia elkészítése és komplex szemléletformálás Budapest XI. kerületében, Újbudán

Státusz: záró elszámolás alatt

Fenntartási időszak: záró beszámoló és záró kifizetési kérelem Támogató általi elfogadásától számított 3 év

Projekt száma: KEHOP-5.4.1-16-2016-00828

Projekt címe: Energiafordulat - Lakossági energiatudatossági szemléletformáló kampány Újbudán

Státusz: záró elszámolás alatt

Fenntartási időszak: záró beszámoló és záró kifizetési kérelem Támogató általi elfogadásától számított 3 év

Projekt száma: CE1516

Projekt címe: I-CARE - SMART - Innovation Ecosystem for SMART elderly Care (Idősügyet támogató SMART megoldások innovációs ökoszisztémája)

Státusz: záró elszámolás alatt

Fenntartási időszak: záró beszámoló és záró kifizetési kérelem Támogató általi elfogadásától számított 5 év

Megvalósítás alatt álló projekt:

Projekt száma: 2018-1- 0242

Projekt címe: COMPETENCE - Capacity Building of Employees of Municipalities for Better Provision of Public Services (Önkormányzati munkavállalók kapacitásfejlesztése a hatékonyabb közszolgáltatásokért)

Projektmegvalósítás időszaka: 2021. július 01. - 2023. december 31.

Projekt száma: 04HU000841X

Projekt címe: Investment concept supporting Újbuda's local energy and climate goals by complex energy saving measures and solar panel installation on municipal and residential buildings - Újbuda helyi energia- és klímacéljait támogató beruházási koncepció komplex

energiamegtakarítási és megújuló energia hasznosítási intézkedésekkel önkormányzati és lakóépületeken

Projektmegvalósítás időszaka: támogatói döntés esetében a támogatási szerződés hatálybalépését követően 12 hónap

Benyújtott és értékelésre váró pályázatok

Projekt száma: DRP0200328

Projekt címe: Elderly Care Living Lab - Idősgondozást Támogató „Living Lab”-ek.

Projektmegvalósítás időszaka: támogatói döntés esetében a támogatási szerződésben szereplő 30 hónapos időtartam

Benyújtva: 2022. november 21.

Projekt ötlet szintjén

Önkormányzatok kapacitásépítése helyi energiaközösségek szervezésére (Interreg CENTRAL EUROPE Programme - 2023. évben megjelenő 2. sz. pályázati felhívása)

Általános irányelvek

Az esélyegyenlőségi mainstreaming bevezetése az Önkormányzat stratégiai döntéshozatalában

Újbuda Önkormányzata 2014-ben vezette be az esélyegyenlőségi mainstreaming hivatali rendszerét. A Képviselő-testület döntése alapján az Önkormányzat szakpolitikai koncepcióinak felülvizsgálata során a koncepciókban nevesített intézkedések, tevékenységek kerületi esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetére gyakorolt hatását célzottan meg kell vizsgálni.

Az Önkormányzat szakpolitikai koncepcióinak felülvizsgálata során végrehajtandó esélyegyenlőségi szempontú értékelések hivatali eljárásrendjéről a vonatkozó jegyzői utasítás az alábbiak szerint intézkedik:

1. „Az Önkormányzat szakpolitikai koncepcióinak felülvizsgálata során az esélyegyenlőségi szempontú értékelésekkel kapcsolatos szakmai feladatokat a Polgármesteri Hivatalban az esélyegyenlőségi munkatárs látja el.
2. Az esélyegyenlőségi szempontú értékelést végre kell hajtani az Önkormányzat jelenlegi ágazati szakpolitikai és stratégiai koncepcióinak és terveinek jövőbeni felülvizsgálata, valamint az Önkormányzat új ágazati szakpolitikai és stratégia koncepcióinak, terveinek jövőbeni elfogadása során.
3. Az esélyegyenlőségi szempontú értékelésnek minden esetben meg kell történnie az elfogadásra, illetve felülvizsgálatra kerülő ágazati szakpolitikai és stratégia dokumentumok előkészítő szakaszában, a szakmai véleményezéssel egy időben. Az esélyegyenlőségi munkatárs az esélyegyenlőségi szempontú véleményét 5 munkanapon belül írásban adja át

a szakpolitikai koncepció készítőjének. A szakpolitikai koncepció véglegesítése során az esélyegyenlőségi szempontú vélemény megállapításait figyelembe kell venni.”³

A rendezvények széleskörű akadálymentessége (irányelv)

Újbuda Önkormányzata a kerületi rendezvények szervezése és lebonyolítása során kiemelten fontosnak tartja, hogy lehetőségeihez mérten azok helyszínét és körülményeit a fogyatékkal élő lakosok szükségleteit figyelembe véve válassza meg. A kerületi rendezvényeken ennek megfelelően igyekszik minden szükséges támogatást biztosítani a kerekesszékekkel érkező vendégeknek a programon történő problémamentes részvétel érdekében. Az akadálymentes részvétel mellett a családbarát módon történő programszervezés is hangsúlyos szerepet kap Újbudán. Célunk, hogy a rendezvények idejére lehetőség szerint gyermekfelügyeletet biztosítsunk, ahol képzett szakemberek, valamint Újbuda 60+ programjának önkéntes pótnagymamáái vigyáznak a gyermekekre, hogy a kisgyermekkel érkezők nyugodt körülmények között vehessenek részt a felnőtteket célzó programokon.⁴

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

³ Forrás: Kerületi Esélyegyenlőségi Program, 2021-2025.

⁴ Forrás: Kerületi Esélyegyenlőségi Program, 2021-2025.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP Intézkedési Terv (IT) célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása,
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) és
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogvatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a fenti nemzetközi és hazai jogszabályok mellett kiemelt figyelmet fordít az Újbudán megvalósuló programok és koncepciók esélyegyenlőségi vetületeire is. Az alábbi, hatályos dokumentumok egyes, vonatkozó fejezetei, illetve részei tartalmilag, szerkesztett formában az Esélyegyenlőségi Programba beépítésre kerültek:

- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Kerületi Esélyegyenlőségi Program 2021-2025.
- Újbuda Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2022-2027
- Újbuda Lakásgazdálkodási Konceptiója (2021-2025)
- Újbuda Gazdasági Programja (2020-2024)
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala Munkahelyi Esélyegyenlőségi Terve (2023-2024)
- Újbuda Idősügyi Konceptiója (2015-2025)
- Újbuda Szolgáltatástervezési Konceptiója (2021)
- Újbuda Egészségügyi Konceptiója (2016-2020)
- Újbuda Sportkonceptiója (2021-2025)
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Közfoglalkoztatási terv
- Szent Kristóf Újbudai Szakrendelő és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft közhasznúsági jelentései

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Más önkormányzatokkal a jövőben tervezzük a kapcsolódási pontok felderítését.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megalkotása során a TEIR, a KSH, és az Önkormányzat érintett szervezeti egységei által megadott adatokat dolgoztuk fel.

A gyermekekkel, védőnői szolgáltatásokkal kapcsolatban nincs minden, a helyzetelemzés szempontjából releváns évre adatunk.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A kerület állandó lakosainak körülbelül 60 %-a felnőtt, keresőképes. A személyi jövedelemadót fizetők, azaz bejelentett munkahellyel rendelkezők aránya ennél alacsonyabb, de kimutathatóan növekvő az arányuk a vizsgált 6 év viszonylatában. Az alacsony, 1.000.000 Ft/év alatti jövedelmű munkavállalók aránya ezzel ellentétes irányban mozdul el a 2015. éves adatoktól, vagyis csökken. Mindebből arra következtethetünk, hogy a foglalkoztatás és a bérek is pozitív irányban mozdultak el a kerületben. Másik magyarázat lehet, hogy a munkaerőpiacra újonnan belépők magasabb bérszinten tudnak elhelyezkedni, ezzel együtt az alacsonyabb jövedelműek aránya szintén csökkenést mutat, bár abszolút számokban mérve ez nem feltétlenül igaz.

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	44,00	27,00
2016	47,20	29,40
2017	47,10	27,00
2018	47,10	24,90
2019	47,60	23,50
2020	49,10	23,20

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) *foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;*

A 3.2.1 számú táblázat a munkanélküliek arányát mutatja be a 2015-2020 évek vonatkozásában. 2015-től 2018-ig folyamatosan csökkenő, és alacsony szintű a munkanélküliségi mutató. Ez a trend 2019-ben megtört és szinte ötszörösére ugrott a munkanélküliek száma, amelyet a férfiak kiugró aránya okoz. Ez azonban valószínűleg téves adat, tekintve a későbbi munkanélküliséget bemutató táblázatokat.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	1,60%	1,90%	1,75%
2016	1,30%	1,60%	1,45%
2017	1,10%	1,40%	1,25%
2018	1,00%	1,20%	1,10%
2019	9,00%	1,30%	5,15%
2020	2,10%	2,70%	2,40%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők számának vizsgálatakor látszik, hogy számuk 2020-ra meghaladta a 2015 évi adatot, miközben a két időpont között folyamatosan csökkenés volt kimutatható. A 2020-as kiugrás oka valószínűleg a Covid 19 világjárvány, amely számos gazdasági szektor működését nehezítette meg, vagy lehetetlenné tette. A negatív folyamatok ellensúlyozása egyre nagyobb terhet rótt az önkormányzat segélyezési, szociális támogatási rendszerére. A munkahelyek elvesztése következtében a társadalmi leszakadás és a hajléktalanná válás esélye megnövekedett.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	1 469	1 219	999	888	892	1 783
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	10,00	9,00	10,00	4,00	3,00	17,00
	%	0,68%	0,74%	1,00%	0,45%	0,34%	0,95%
21-25 év (TS 038)	Fő	65,00	84,00	41,00	35,00	51,00	129,00
	%	4,42%	6,89%	4,10%	3,94%	5,72%	7,23%
26-30 év (TS 039)	Fő	127,00	117,00	108,00	95,00	95,00	231,00
	%	8,65%	9,60%	10,81%	10,70%	10,65%	12,96%
31-35 év (TS 040)	Fő	122,00	119,00	104,00	109,00	108,00	242,00
	%	8,30%	9,76%	10,41%	12,27%	12,11%	13,57%
36-40 év (TS 041)	Fő	173,00	138,00	96,00	98,00	102,00	122,00
	%	11,78%	11,32%	9,61%	11,04%	11,43%	6,84%
41-45 év (TS 042)	Fő	159,00	112,00	109,00	112,00	126,00	275,00
	%	10,82%	9,19%	10,91%	12,61%	14,13%	15,42%
46-50 év (TS 043)	Fő	152,00	121,00	109,00	89,00	102,00	205,00
	%	10,35%	9,93%	10,91%	10,02%	11,43%	11,50%
51-55 év (TS 044)	Fő	140,00	103,00	83,00	75,00	60,00	196,00
	%	9,53%	8,45%	8,31%	8,45%	6,73%	10,99%
56-60 év (TS 045)	Fő	254,00	190,00	129,00	93,00	99,00	147,00
	%	17,29%	15,59%	12,91%	10,47%	11,10%	8,24%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	267,00	226,00	210,00	178,00	146,00	219,00
	%	18,18%	18,54%	21,02%	20,05%	16,37%	12,28%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.3. számú táblázat számadatai azt mutatják be, hogyan alakult a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők száma az elmúlt időszakban. E szerint a kerületben élők foglalkoztatási adatai jelentős javulást mutatnak, azonban a nők elhelyezkedési lehetőségei egy hosszú távú munkanélküli időszakot követően az utolsó két évben nagy mértékben romlottak.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	56,50%	56,40%
2016	55,40%	59,00%
2017	48,60%	56,50%
2018	44,00%	55,50%
2019	36,00%	62,30%
2020	33,70%	60,80%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) *alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;*

Az adatsorok elemzése azt mutatja, hogy a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek felülreprezentáltak a nyilvántartott álláskeresők körében. Azonban ennek háttérében esetleg olyan okok játszhatnak közre, mint hogy az alacsonyabb végzettségűek nem, vagy csak kis számban kerülnek be a rendszerbe. Illetve az iskolarendszerből fakadóan eleve kevesebb azok száma, akik az általános iskolát sem fejezték be. Az is látszik, hogy a 2019. évre vonatkozó százalékok nem valósak, de a trendvonal ennek ellenére is kirajzolódik.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	1496	184	12,30%	167	11,16%	1 145	76,54%
2016	1219	164	13,45%	155	12,72%	900	73,83%
2017	999	121	12,11%	113	11,31%	765	76,58%
2018	888	102	11,49%	88	9,91%	698	78,60%
2019	892	838	93,95%	77	8,63%	-23	-2,58%
2020	1883	220	11,68%	204	10,83%	1 459	77,48%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) *közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;*

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.⁵

Aktív foglalkozáspolitikai eszközöknek azt az aktív eszközcsoporthoz nevezzük, ami a foglalkoztatás elősegítését szolgálja, ilyenek pl. a teljesség igénye nélkül az átképzési programok, a munkanélküliek vállalkozóvá válásának támogatása, járulékok átvállalása, utazási költségek átvállalása, pályakezdekők támogatási formái, intenzív álláskeresési támogatás.

Kerületünkben a közfoglalkoztatottak száma 2015 óta folyamatosan csökken. Míg 2015-ben 190 álláskeresőt foglalkoztattak közfoglalkoztatottként, 2020-ra ez a szám 50 főre csökkent.

Az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma azonban a vizsgált időszakban folyamatosan egy pont körül ingadozott. 2020-ban a Covid 19 járvány komoly negatív hatással volt a munkanélküliségi ráta vonatkozásában, ez a hatás az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatott álláskeresők számának emelkedésében is megmutatkozik.

⁵ <https://kozfoglalkoztatás.kormany.hu/tajekoztato-a-kozfoglalkoztatás-rendszererol> 2022. 12.10.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	226	190
2016	373	185
2017	279	142
2018	199	82
2019	200	60
2020	1913	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

„A kerület gazdasága a rendszerváltozást követő évtizedekben jelentős átalakuláson ment keresztül, mindeközben megőrizte a főváros gazdasági életében betöltött meghatározó szerepét. Markánsan átalakult a helyi gazdaság szerkezete. A gazdasági szerkezetváltás hatására a barnamezős területek hasznosítása megindult, az egykori iparterületek jelentős része funkcióváltáson esett át, amely átalakulás napjainkban is zajlik. A termelőipar helyét egyre inkább a tudásintenzív ágazatok veszik át. Egyre nagyobb szerepe van az elektronikai, informatikai és távközlési szegmensnek, és egyre kiterjedtebb a gazdasági szolgáltatások száma, ezen belül a pénzügyi, az oktatási, az egészségügyi és az ingatlanforgalmi szolgáltatásoké. A regisztrált vállalkozások száma a kerületben 2016 óta dinamikusan nő, meghaladta a 41 ezer darabot. 2014 és 2020 között a vállalkozások száma 6%-kal nőtt, mely magasabb a fővárosi átlagnál (5%). A kerület magas vállalkozási kedvét mutatja, hogy az ezer főre jutó vállalkozások száma (289 db/1000 fő) 2020-ban lényegesen magasabb volt a budapesti értéknél (265 db/1000 fő).

A Kelenföldi pályaudvar környéke az M4 metróvonal megnyitásával Budapest nyugati kapujának legfontosabb közlekedési átszállóhelye lett. Az Etele tér és a Budaörsi út közötti zóna új funkciókkal bővülve (Etele Plaza bevásárlóközpont, Budapest One irodakomplexum) egy komplex munkahelyi, kereskedelmi és szolgáltató alközpont szerepet tölt be. A vasúti infrastruktúra tervezett bővítése (Déli összekötő, Nyugati-Déli alagút) és a Dobogón megépülő szuperkórház tovább fogja erősíteni a térség szerepét, melyek mind hozzájárulhatnak a foglalkoztatáshoz.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Újbuda Önkormányzata 2017-ben csatlakozott a New Generation Skills nemzetközi projekthez, melynek a Digitális Tudás Akadémia Egyesülettel együttműködve valósult meg kerületünkben. A projekt fő célja a fiatalokban rejlő innovációs és vállalkozói készségek fejlesztése volt, ezáltal hozzájárulva a résztvevő fiatalok jobb szakmaválasztásához, saját vállalkozásaik beindításához és foglalkoztatási esélyeik javításához. A projekt alapszakasza 2019-ben véget ért, azonban annak

Sok jó képességű roma fiatal morzsolódik le az iskolarendszertől a szociokulturális hátrányok ledolgozását segítő, célzott iskolai felzárkóztató programok és a hátrányokat kompenzáló eszközök hiánya miatt (pl.: ösztöndíjprogramok, tanoda stb.).

A fővárosban élő roma fiatalok jelentős része elszakadt kulturális identitásától, a roma kultúra hagyományaitól. Kevés az olyan szervezett program, amely a roma kultúra értékeivel, hagyományaival, szokásaival megismertetné őket.

Az Újbuda Cigány Önkormányzata a kevés döntési és cselekvési jogkörrel rendelkezik. A kerületi roma emberek gyakran fordulnak a Cigány Önkormányzathoz a problémáikkal, javaslataikkal, ami nagyon fontos információkat és felvetéseket jelent Újbuda Önkormányzata számára is. A hatékony együttműködés az Önkormányzat és a Cigány Önkormányzat között segíti a gyors reagálást a felvetésekre és az igényekre.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A nyilvántartott álláskeresők száma 2015-től egyenletesen csökkent, azonban 2020-ban feltehetően a Covid 19 járvánnyal összefüggő lezárásoknak köszönhetően több, mint duplájára emelkedett. Az elbocsájtások főként a vendéglátóipart és az előadóművészetet érintették súlyosan. Voltak, akik ideiglenesen vagy véglegesen el tudtak helyezkedni más szektorban, de jelentős volt azoknak a száma, akik munkanélkülivé váltak. Ugyanakkor az álláskeresési ellátásban részesülők száma relatíve jelentős csökkenést mutatott.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	1469	1,46%	450	30,63%
2016	1219	1,22%	421	34,54%
2017	999	1,04%	347	34,73%
2018	888	0,92%	410	46,17%
2019	892	0,93%	405	45,40%
2020	1883	2,02%	397	21,08%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A passzív foglalkoztatás-politikai eszközök olyan szociális jellegű ellátások, melyek az álláskeresők ellátását szolgálják a munkanélküliség időszakában, pótolják a kieső jövedelmet, ugyanakkor mértéküknél fogva ösztönzik az ellátásban részesülőt az álláskeresésre.

A rendelkezésre álló, hiányos adatokból is megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a szociális támogatásban és a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma és nyilvántartott álláskeresők számához viszonyított aránya is 2019-ig csökken. 2020-ban a nyilvántartott álláskeresők száma hirtelen több mint kétszeresére emelkedett a bázisévhez viszonyítva (3.3.1. táblázat) azonban az ellátásban részesülők aránya ehhez viszonyítottan jelentősen csökkent. Vagyis relatíve kevesebben jutottak szociális támogatáshoz vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz. A harmadik oszlopban látható számok annyiban térnek el az előzőktől, hogy bár abszolút számokat nézve kevesebb nyilvántartott álláskereső kapott ellátást, arányuk a

fenntartásaként online és részben fizikai jelenléttel megvalósuló oktatási alkalmak még továbbra is zajlanak.

Amint azt az adatokból kiolvashatjuk a pályakezdő fiatalok aránya a nyilvántartott álláskeresők számához képest alacsony, a pandémia miatti kritikus 2020-as évben sem volt jelentős a növekedés az előző évi adathoz képest abszolút értéket tekintve.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	1469	65
2016	1219	60
2017	999	38
2018	888	17
2019	892	26
2020	1883	34

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) *munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;*

A romák nyílt-munkaerőpiaci integrációját jelentősen korlátozza a roma népesség alacsony iskolázottsági szintje is. Kevés a felnőtt romák képzettségbeli deficitjeinek csökkentésére szervezett, foglalkoztatási és szociokulturális hátrányokat célzottan csökkentő munkaerő-piaci program.

g) *mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;*

Az aktív korú fővárosi roma népesség jelentős része a legális, nyílt munkaerőpiacon jellemzően rövid idejű, kiegészítő munkához jut. Az önkormányzati fenntartású intézményekben (pl. egészségügyi és szociális intézmények) foglalkoztatnak roma munkavállalót, többségében alacsony képzettséggel is betölthető állásokban. A tapasztalatok szerint ezek az önkormányzati fenntartású munkahelyek hosszabb ideig tudják megtartani őket.

h) *hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;*

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény tilt minden nemű hátrányos megkülönböztetést.

i) *digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei;*

A fiatalok számára a digitális ismeretek megszerzése az iskolában megtörténik, ebben segíti őket az életkorukból fakadó fogékonyságuk és érdeklődésük, valamint a kortárshatás. A mobiltelefonok és főként az okos telefonok világában ez a tudás szinte elkerülhetetlenül épül be a fiatalok mindennapjaiban.

nyilvántartott álláskeresőkhöz képest 2019-ig nőtt. 2020-ban azonban a nyilvántartott munkanélküliek jelentős növekedését az ellátásban részesülők száma nem követte arányosan.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	317	21,58%	n.a.	-	767	52,21%
2016	232	19,03%	n.a.	-	653	53,57%
2017	151	15,12%	243	24,34%	498	49,85%
2018	121	13,63%	159	17,94%	531	59,80%
2019	94	10,54%	131	14,69%	499	55,94%
2020	159	8,44%	152	8,07%	556	29,53%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korúak ellátásának egyik formája az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, melyet a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 33-34. §-a, 37-37/B. §-a, a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 15-19. §-a szabályoz.

A KSH adatai szerint Újbudán az egészségkárosodási támogatásban részesülők száma a kerület lakosainak számához viszonyítva nem számottevő.

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	87
2018	72
2019	72
2020	77

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a kerületben fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati tulajdonú lakások 19,34 %-a (256) található 100%-ban önkormányzati tulajdonú épületben a többi önkormányzati lakás pedig 614 db társasházban van a kerület különböző pontjain, elszórtan helyezkednek el. Újbuda Lakásgazdálkodási Konceptiója 2021—

2025. adatai alapján a lakásállomány kihasználtsága 95,05 %, amely az előző évekhez képest javuló tendenciát mutat.

Az önkormányzati lakásokban élők megoszlása a következőképpen alakul:

- 61% egyedülálló és gyermeküket egyedül nevelő szülők
- 32% házaspárok és egy gyerekes házaspárok
- 7%-ban több generációs családok

Újbuda Önkormányzata tulajdonában lévő teljes lakásállomány 62 %-a szociális helyzet alapján bérebe adott lakás, ahol a kerületi magánpiaci lakbérek 20%-át fizetik a bérlők. Jellemzően idős és alacsony/közepes jövedelmű családok élnek a bérlakásokban.

Budapest XI. kerület Fehérvári út 182-190/B. (Fecskeház) 90 db és Budapest XI. kerület Albertfalva u 4. szám alatti épület 56 db lakás épült.

A Budapest XI. kerület Fehérvári út 182-190/A. számú társasházban Újbuda Önkormányzata 1 db és a Budapest XI. kerület Albertfalva utca 4. szám alatti 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő épületben 3 db akadálymentesített lakás tulajdonosa.

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 2006. évi változása lehetőséget biztosított az önkormányzatoknak, hogy képviselő-testületi döntés alapján, a lakások bérbeadása érdekében lakásjuttatási névjegyzéket készíthessenek, melyről a szociális rászorultság alapján kerülhetnek az önkormányzati tulajdonban lévő üres lakásokba a kérelmező családok. Újbuda Önkormányzata élt ezzel a lehetőséggel, és 2006. évtől befogadja a lakáskérelmeket. A bérbeadás kerületi feltételeit szabályozó, az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásáról szóló 34/2017. (IX. 26.) önkormányzati rendelet alapján, évente május 31-ig, bizottság dönt a névjegyzékre kerülésről, valamint a bére adható lakásokról. 2010-től 2022. május 31-ig, a benyújtott lakáskérelmek alapján, összesen 258 db lakás kiutalása történt meg, ennyi család lakhatását oldotta meg az Önkormányzat. 2010 – 2022. augusztus hónapig 1021 db ismételt bérlőkijelölés esetében született bizottsági döntés. Lakáspályázatok esetében az elmúlt 11 év tekintetében 300 lakás bérbeadása történt meg. 2019-2022 évben 28 db csere kérelemből 19 család cserekérelme került támogatásra.

A 2011. évi Népszámlálási adatok szerint a XI. kerületi lakásállomány összesen 78 187 db volt. A jelenleg vizsgált időszakban ez a szám folyamatosan emelkedett. A lakásállomány 2020-ban 82.799 db volt. A friss 2022-ben lefolytatott népszámlálási adatok még nem ismertek.

Az új építésű lakások száma évről évre kis mértékben változik. 2020-ban jelentős mértékű a növekedés, több mint hatszoros. A teljes kerületi lakásállomány 57%-a 1-2 szobás. A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások arányára, valamint a közüzemi ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások arányára vonatkozóan nincs adat.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	78711	200	3	57,30%	-	-
2016	79082	371	5	57,40%	-	-
2017	79487	422	5	57,40%	-	-
2018	80215	737	9	57,30%	-	-
2019	80543	328	4	57,20%	-	-
2020	82799	2270	27	56,90%	-	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) *bérlakás-állomány*

Az önkormányzati bérlakás állományban az elmúlt években nem történt jelentős változás. Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma egyről kettőre emelkedett, ami az önkormányzati bérlakás állományon belül a szociális lakásállományt érinti.

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	78 711		1 378	1	932	1	0
2016	79 082		1 324	1	910	1	0
2017	79 487		1 320	1	838	1	0
2018	80 215		1 321	2	802	2	0
2019	80 543		1 321	2	749	2	0
2020	82 799		1 318	2	684	2	0
2021			1 318	2	746	2	0
2022			1 317	2	673	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) *szociális lakhatás*

A szociális alapon kiutalt lakások iránt nagyon komoly érdeklődés van. 2022-ben a regisztrált kérelmek száma 178 db.

c) *egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok*

A 3.4.2. táblázat adatai szerint az Önkormányzat állományában nincs egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan.

d) *lakhatást segítő támogatások*

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	20780	373
2018	12906	7905
2019	11304	332
2020	11299	292

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Újbuda Önkormányzata lakáshatást segítő támogatásai:

Az újbudai lakásfenntartási támogatást az Önkormányzat, a lakhatás költségeinek megfizetéséhez, közvetlenül az érintett közüzemi szolgáltatóhoz folyósítja. A támogatás egy főre vetített jövedelemhatára a minimálbér 55 %-a, fokozottan rászoruló kérelmező esetén a minimálbér 70 %-a, a mértéke a jövedelemtől és a lakásmérettől függ.

Látható, hogy a lakhatási támogatást igénybe vevők egy része egyéb támogatásban is részesült az adott időszakban. 2016. évi kiemelkedően magas szám abból fakad, hogy 2015-ben a szociális törvény átalakítását követően az önkormányzatok részéről új szociális támogatási rendelet megalkotása vált szükségessé. Az újonnan megalkotott rendeletben a lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltételei a korábbiakhoz képest jelentősen megváltoztak.

Év	igénybe vevők száma
2015	457
2016	825
2017	690
2018	553
2019	466
2020	419
2021	423

Forrás: Szociális és Egészségügyi Osztály

f) eladósodottság

Újbudai tartozásrendezési támogatás: Tartozásrendezési támogatás nyújtható a lakás nagykorú tulajdonosa, bérlője, özvegyi jogon hasznélvezője részére legfeljebb kettőszázötvenezer forint összegben, a lakásfenntartással összefüggő költségek megfizetésében felmerülő tartozások rendezésére. Különösen aktuális probléma ez 2022-ben, az energiahordozók árának hirtelen, a lakosságot váratlanul érő emelkedése miatt. Az energiaárak emelkedése az ipari felhasználás következtében minden fogyasztási cikket érint, azonban a legszegényebb rétegen csapódik le leginkább, ahol a régebben épült lakóingatlanok korszerűsítésére nem került sor. Az ezáltal megemelkedett rezsiköltségekkel kapcsolatos tartozások kiegyenlítéséhez nyújthat segítséget a támogatás. A támogatás összegét az Önkormányzat a tartozás jogosultja részére közvetlenül folyósítja.

Év	igénybe vevők száma
2015	14
2016	20
2017	9
2018	9
2019	4
2020	0
2021	4

Forrás: Szociális és Egészségügyi Osztály

Újbudai kiegészítő energiatámogatás: A támogatás a fűtési célú villamosenergia- és gázszolgáltatással kapcsolatos kiadáshoz vehető igénybe, november 1-től április 30-ig. A támogatásra a XI. kerületi lakóhelyén legalább tizenkét hónapja lakó nagykorú bérlő, tulajdonos, özvegyi jogon hasznélvező jogosult, ha a háztartásban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a minimálbér 55 %-át, fokozottan rászoruló kérelmező esetén a minimálbér 70 %-át. A támogatás folyósítása közvetlenül az érintett közüzemi szolgáltató részére történik.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Kamaraerdő és Örsöd városrészekben jellemzően kertes mezőgazdasági övezetbe sorolt területeken engedély nélkül megvalósult épületekben életvitelszerűen élő kerületi lakosok számára nem adott a humán- (nevelési, oktatási, egészségügyi) és vonalas infrastrukturális létesítményekhez való hozzáférés. A térség úthálózatának, közműlétesítményeinek kiépítéséhez szükséges feltételek jelenleg nem állnak rendelkezésre.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

„A kerületben szegregátum a 2011-es Népszámlálás adatai alapján hivatalosan nem került lehatárolásra, a Budafoki út – Vízpart utca – Hengermalom út által határolt tömb, mint veszélyeztetett terület jelent meg a vonatkozó Kormányrendelet által megadott módszertan szerint (a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül nagyobb, vagy egyenlő, mint 15%, de kisebb, mint 20%). A 2015-ben elkészült ITS elemzése szerint a terület átlagnál rosszabb státusza a mintegy 40-45 problémás lakáshoz volt köthető, ezek a Hengermalom u. 45-47. alatt található két kolónia-épület utcától távolabb lévő L alakú munkás-házak területére estek. A lehatárolt területen 49 lakás volt 2011-ben, melyek 20,4%-a alacsony komfortfokozatú volt. A lakott lakásokon belül a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 21,7% volt, az egyszobás lakások aránya e területen elérte az 50%-ot. A területen 2011-ben 99 fő élt. Az aktív korúak aránya 71,7% volt. A 0-14 éves korú gyermekek aránya 10,1%, ami majdnem megfelel az újbudai átlagnak (11,2%). A 60 éven felüliek aránya (18,2%) 10%-kal alacsonyabb, mint a kerületi átlag (28%). Az itt élő népesség iskolázottságát tekintve igen kevert. Ritka az olyan szegregációval veszélyeztetett terület, ahol a 25 éves és idősebb népesség 16,4%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezik és az aktív korúak 19,7% legfeljebb csak alacsony végzettséget szerzett. Ez arra utal, hogy a területen belül mikroszegregációban – távol egymástól és a terület egy-egy pontján – laktak a legrosszabb és a valamivel jobb helyzetűek is. A kerületi átlaghoz képest a területen élők között majdnem 30%-kal alacsonyabb a felsőfokú, viszont 15,6%-kal magasabb az iskolázatlanok aránya. A szegregációs mutató előállítására a 2011. évi Népszámlálási adaton alapul, az új népszámlálási adatok ismeretében frissíthető, kb. 2023-2024 során. Az önkormányzat adatszolgáltatása szerint a fentnevezett területen a szociális ellátások kapcsán kiugró eltérés nem tapasztalható. Szegregációs mutatókkal nem kimutatható, de a fenti veszélyeztetett területen kívül kezelést igénylő területként azonosítható a Budafoki út 107. alatt található épületegyüttes, mely a Budafoki útról leágazó, nem közterületi besorolású zsákutca mentén található négy épületből áll. Az út végében működik a Baptista Integrációs Központ Hajléktalanok Átmeneti Szállása. Térbeli társadalmi problémaként azonosítható a Péterhegy, Örsöd, Kőérberék és Dobogó városrészek nem lakóterületi részein életvitelszerűen élő népesség helyzete, különösen a lakhatási feltételek (sokszor alapvető közművek) hiányosságai miatt. Tekintettel arra, hogy szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek nincsenek Újbudán – a KSH által 2011. évi adat alapján készült kimutatás is csak 1-2 elszigetelt lakótömbre korlátozódik egy azóta környezetét tekintve jelentős átalakulással érintett területen – a problémák területi koncentrációja minimális, területi típusú célzott beavatkozás továbbra sem tervezett, a szegregáció kialakulásának megelőzését támogató intézkedések az egész kerületre érvényesek. „⁶

⁶ Integrált Területfejlesztési Stratégia 2022-2027. 87. oldal.

3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Egészségügyi szolgáltatások

A Szent Kristóf Szakrendelő Közhasznú Nonprofit Kft központi szerepet játszik a kerület egészségügyi ellátásában. Működésének alapját az Önkormányzattal kötött közszolgáltatási szerződés, valamint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel aláírt finanszírozási szerződés jelenti. A Szakrendelő az egészségügyi alap- és szakellátás mellett a háziorvosi ellátás infrastrukturális működését is támogatja.

Alapellátás

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénye kimondja, hogy a helyi (kerületi) önkormányzatok feladata a lakosság egészségügyi alapellátásának biztosítása.

Újbuda Önkormányzata 2017-ben a kerület teljes egészségügyi alapellátását magában foglaló az egészségügyi alapellátások körzeteiről szóló 6/2017.(II.27.) önkormányzati rendeletében határozta meg az alapellátási körzeteket. Újbuda területét a rendelet értelmében 79 felnőtt és 24 gyermek háziorvosi, 27 felnőtt, 8 gyermek, egy ifjúsági-fogorvosi körzetre, valamint 46 területi védőnői körzetre és 16 iskola-egészségügyi körzetre tagolta. Az Önkormányzat támogatásával megvalósították a helyben végezhető laborvizsgálatok technikai lehetőségét, melyek a központi labordiagnosztika túlterheltségének csökkentése mellett a magasabb színvonalú alapellátás segítségét tüzték ki célul. 2014-től öt felnőtt és gyermek háziorvosi rendelőben történt felújítás, melyhez szükségszerűen a rendelők akadálymentesítése is hozzátartozik. A 2021-es évben a Keveháza utca 10. rendelő II. ütem felújítási munkálatai keretében megtörtént az emeleti alapellátási szint rekonstrukciója, amely magába foglalta a régi lift felújítását, burkolatok, nyílászárók cseréjét, festését, a kapcsolódó lépcsőházi és közösségi terek felújítását, valamint a bejárati ajtó cseréjét. A rendelő teljes akadálymentesítésének érdekében a keleti lépcsőházba új lift került beépítésre. A rendelő felújítása a két földszinti lépcsőház, valamint földszinti védőnői rész felújításával, tisztasági festésével zárult.

A védőnői ellátással kapcsolatban az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény irányadó. A védőnői ellátás az egészségügyi alapellátás szerves része, mely területi elv szerint, meghatározott földrajzi területen (védőnői körzetben) vagy nevelési-oktatási intézményben (iskola-egészségügy) történik. A védőnők tevékenységüket önállóan, elsősorban az anya-, a csecsemő- és gyermekvédelem területén fejtik ki. A tevékenység középpontjában a megelőzés, ezen belül is döntően a primer prevenció áll.

A területi védőnői és az iskola-egészségügyi ellátás körzeteit 2017 februárjától az egészségügyi alapellátások körzeteiről szóló 6/2017.(II.27.) önkormányzati rendelet szabályozza. Az Önkormányzat területe eszerint 46 területi védőnői körzetre és 16 iskola-egészségügyi körzetre tagolódik. A védőnői szolgálat részére új épület készült Gazdagréten.

A védőnői munka színterei

- Tanácsadó helyiség: a védőnő gondozó-tanácsadó tevékenységet folytat a várandós anyák és kisgyermekes családok körében. Életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat végez, és szakszerű tájékoztatást nyújt a családok részére.
- Családlátogatás: tevékenységi körébe tartozó családoknál végzett tanácsadás, gondozás, anyai tevékenységre oktatás.
- Iskola-egészségügyi ellátás: (a hatályos 26/1997. (IX.3.) NM rendelet szabályozza) Az iskola-egészségügyi ellátás iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll. Feladatuk a nevelési-oktatási intézményben történő szűrés, egészségnevelés, valamint az életkori

kötelező, esetenként a választható, kampányjellegű védőoltások beadásának megszervezése.

- Információs rendszer: házi orvosok bevonásával beteg monitoring rendszer, online vérnyomás és vércukor értékek monitorozására távfelügyeleti rendszer kialakítása

A felnőttek házi orvosi ügyeletét a nap 24 órájában a Dél-budai Centrumkórház-Szent Imre Egyetemi Oktatókórház területén, az Inter-Ambulance Egészségügyi Zrt. látja el. Az ambulancián történő ellátás, illetve telefonon történő bejelentés esetén a helyszíni ellátás is biztosított.

A gyermekek központi házi orvosi ügyeleti ellátását szintén az Inter-Ambulance Egészségügyi Zrt. biztosítja a Szent János Kórház területén (1125 Bp., Diósárok utca 1-3. 24. ép) hétköznap 20.00-8.00 óra között, hétvégén pénteken 20.00 hétfő 8.00 óráig, valamint munkaszüneti napokon. E mellett a Szent Kristóf szakrendelőben is biztosított az ügyeleti ellátás a gyermekek számára szombatonként 8.00-14.00 óra között a Fehérvári út 12. szám alatt.

Szakellátás

A kerületi járóbeteg-szakellátásért a Szent Kristóf Szakrendelő Közhasznú Nonprofit Kft felelős. Az intézmény 2022 I. félévében több mint 300 ezer ellátást valósított meg. Az elmúlt években indított, újraindított, vagy megerősített szakrendelések helyzete stabilizálódott, a gyermek szakrendelések jelentős fejlődésen mentek keresztül (gyermek nephrológia, gyermek endokrinológia, gyermek kardiológia, gyermek tüdőgyógyászat, gyermek gasztroenterológia, fejlődés-neurológia, gyermekurologia, gyermekgyógytorna, logopédia, gyermeknőgyógyászat, gyermekszemészet, gyermek bőrgyógyászat, gyermek ortopédia, gyermek pszichiátria, gyermek klinikai-szakpszichológia).

Az Önkormányzat a Szent Kristóf Szakrendelő Közhasznú Nonprofit Kft nagy értékű eszközparkjának folyamatos bővítésével fejleszti a kerületi járóbeteg-szakellátást.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés;

A 2015-2020 közötti időszakban a felnőtt és gyermek házi orvosi szolgálatok számában nem történt változás. A gyógyszerterek és fiókgyógyszertárak vonatkozásában nem áll rendelkezésre adat. A kerületben viszonylag kevés, a lakosság létszámához viszonyítva kevesebb mint 2 % a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. Az ápolási díjra vonatkozóan azonban szintén nincs adat.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	104	79	24	n.a.	n.a.	n.a.
2016	104	79	24	n.a.	n.a.	n.a.
2017	104	79	24	n.a.	1103	n.a.
2018	104	79	24	n.a.	1878	n.a.
2019	104	79	24	n.a.	1872	n.a.
2020	104	79	24	n.a.a	1652	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés;

A Szent Kristóf Szakrendelő Nonprofit Kft 2018 szeptemberében VEKOP-7.2.2-17-2017-00011”EFI iroda kialakítása és egészségfejlesztési programok megvalósítása Újbudán” pályázattal 90 M Ft vissza nem térítendő támogatási lehetőséget nyert. A projekt célja, az egészség prevenciót támogató színtérprogramok szervezése és elérhetővé tétele Újbuda lakosai számára.

2018. szeptember óta kerülnek megszervezésre prevenciószolgáltatások a mozgásprogramok (gyógytorna) táplálkozás (dietaetika, diabetológia) és a mentálhigiéne területén.

A projekt fenntartási időszaka 2024. ápriliséig tart.

A VEKOP-7-2.3-17-2017-0010 „Praxisközösség kialakítása Újbudán” pályázat keretében 149 999 039 Ft vissza nem térítendő támogatási lehetőséget nyert az intézmény, amely összegnek lehívása fokozatosan történt a megvalósítás ütemében 2020. december 31-ig. A koronavírus járványra tekintettel 2020. április és június között a pályázat felfüggesztésre került az Irányító hatóságnál, illetve a projekt várható befejezése 2021. június 30. napjáig kitolódott.

A pályázatban 8 felnőtt és egy gyermek háziorvos vesz részt, akik területi ellátási kötelezettségük alapján 2, illetve 3 óra prevenciószolgáltatást biztosítanak pácienseik számára. Az egyéni egészség állapotfelmérés után a háziorvos célirányosan prevenciószolgáltatást tud ajánlani a páciensének, amelyet a pályázat finanszíroz.

Az egyéni és a csoportos prevenciószolgáltatások az Alapellátási Központban zajlanak az 1115 Budapest, Keveháza utca 10. szám alatt. A pályázatok megvalósítási helyszínét Újbuda Önkormányzata biztosította saját forrásból a pályázati összegeken felül. Modern tornaterem, dietetikai előadó áll a páciensek rendelkezésére, amely projektorral és látványkonyhával is támogatott. Itt található az Egészségfejlesztési Iroda és az Újbudai Háziorvosi Praxis központja is.

A projekt fenntartási időszaka 2022. decemberéig tartott.

Szent Kristóf Szakrendelő Közhasznú NKft (1117 Budapest, Fehérvári út 12.) önkormányzati támogatásokkal egészségnapokat szervez a Szakrendelő épületében, ahol ingyenes szűréseken, tanácsadásokon, előadásokon vehetnek részt az érdeklődők az egészségmegőrzés érdekében.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés;

A TAJ-kártyával rendelkezők hozzáférnek az egészségügyi és rehabilitációs ellátásokhoz, de ez minden társadalmi csoportra igaz, nem célcsoport specifikus.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése;

Jellemzően a nagyon alacsony jövedelemmel rendelkező családok esetében, gyermekkorúakkal sokszor előfordul, hogy csak a köznevelésben férnek hozzá a közétkeztetéshez.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés;

Amíg gyermekkorban az iskolai mindennapos testnevelési órák alkalmával biztosított a sportolási lehetőség, felnőtt korban a szabadidős sportolás nagyrészt egyesületben, edzőtermekben elérhető, melynek költségei megterhelőek lehetnek. Tehetséggondozás azonban a kerületben is működik.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ a többi szociális szolgáltatást nyújtó intézménnyel együtt mindent megtesz annak érdekében, hogy a kerület minden rászoruló lakosa részére eljuttassa a szolgáltatásokat, legyen az gyéren lakott, nehezebben megközelíthető terület. A szociális szolgáltatást terepen végző szakemberek személyesen nyújtják a szolgáltatást a szociális alapellátásban működő jelzőrendszer segítségével. A jelzőrendszer része a lakosság és az intézmények is. Házhozszállítással megoldott az étkeztetés is.

g) drogprevenciószolgáltatások;

A drogfogyasztás ezt az esélyegyenlőségi célcsoportot is érinti, ezen belül is főként a fiatalokat, fiatal felnőtteket. Az általános és középiskolákban találkoznak a fiatalok a drogprevencióval.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nem érkezett jelzés vagy panasz arról, hogy az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során sérültek volna a betegek egyenlő bánásmódhoz való jogai.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló) juttatások, szolgáltatások a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül;

A Szent Adalbert Misszió Alapítvány a hajléktalanok, a munkásszállók lakói, emellett rászorulóknak részére is biztosít fogászati ellátást a kerületünkben.

A Peter Cerny Alapítvány a koraszülött mentésben vállalja a kerületi gyermekek szállítását, a Gézengúz Alapítvány a születés körüli időszakban kialakuló, vagy veleszületetten sérült csecsemők és kisgyermekek gyógyítását, rehabilitációját biztosítja a kerületi gyermekek részére is.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
53	1	219775	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Újbudán a közbiztonság megteremtését, a lakossági komfortérzet szinten tartását, valamint az együttélési szabályok betartását a Rendőrség, a Közterület-felügyelet és a Polgárőrség biztosítja.

Az Újbudán élő cigányság viszonylag sikeresen integrálódott a társadalomba, fontos számukra, hogy a kerületben élők befogadják őket. A konfliktusok kezelésének egyetlen módja a megfelelő kommunikáció.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A Magyar Vöröskereszt a XI. kerület Erőmű utca 8. szám alatti irodájában szervezi a kerületi szolidaritási akciókat. A szervezet Facebook oldalon tájékoztatja és edukálja a lakosságot. Az adományozás középpontjában a hátrányos helyzetű családok, a háború elől menekülők állnak. Helyi szinten például Kelenvölgyben a Kelenvölgyi Polgárok Köre rendszeresen tart a közösségben élő idős, és rászoruló lakosok számára jótékonysági ruhagyűjtést, karácsonykor csomagot adnak a rászorulóknak, a közösségi ház pedig ilyenkor műsorral járul hozzá az ajándékhoz.

A Kelenvölgyi Polgárok Köre családsegítő csoportja a hétköznapiakon is igyekszik támogatni az idős embereket, például bevásárlással, ügyintézésel.

d) *a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;*

Újbudán 13 nemzetiség él, akinek saját Önkormányzata van. Az identitástudatuk megőrzése érdekében főként a KözPont Újbudai Kulturális Kft által üzemeltetett közösségi házakban, közösségi terekben szerveznek programokat.

A Kelenvölgyi Közösségi Házban Újbuda Cigány Önkormányzatával együttműködésben közösen rendeznek Roma kulturális esteket, melyben a Közösségi ház biztosítja a helyszínt, az Újbuda Cigány Önkormányzata a hozza a programokat és a közönséget. Más nemzetiségi eseménynek is otthont ad a Kelenvölgyi Közösségi Ház, ilyen például a cigány festők kiállítása, illetve Újbuda Német Önkormányzata sváb farsangi bálja, és a szüreti bál.

Az Albertfalvi Közösségi Házban 2018 óta, a minden év júniusában megrendezésre kerülő Albertfalvi Mustrán egy-egy Újbudán működő nemzetiségi önkormányzat kap bemutatkozási lehetőséget. Így valósultak meg a görög, a német, a horvát önkormányzat táncbemutatói, gyermekcsoportjaik műsorai, tradicionális ételkóstolóik.

Az Őrmezei Közösségi Háznak a Bolgár és Görög Önkormányzattal van virágzó együttműködése. Görög táncház, gasztronómiai kóstoló, bolgár művészek kiállításai, Szent György napi programok kerülnek megrendezésre.

e) *helyi lakossági önszerveződések;*

Nincs erre vonatkozó adatunk.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Újbuda lakosságából a 2011-es népszámlálás során 435 fő vallotta magát romának. Újbuda Cigány Önkormányzatának becslése szerint kb. 300 család lehet roma a kerületben, de az erős asszimiláció miatt ez nehezen állapítható meg. Az újbudai cigányok romungrók, döntő többségük magyar anyanyelvű, a cigány hagyományörzés (nyelv, tánc, ének stb.) éppen emiatt nem jellemző a kerületben⁷.

Általánosságban elmondható, hogy a romák élethelyzete, minden hátrányos helyzetet jelző dimenzió mentén jelentősen nagyobb arányban mutatkozik meg a nem roma lakossághoz képest. Országos szinten a relatív jövedelmi szegénységi arány a roma és a nem roma népesség körében kiugró eltérést mutat: 2021. KSH adat szerint a romák 33,2 százaléka él relatív jövedelmi szegénységben szemben a nem romák 11,5 százalékos érintettségével.

A súlyos anyagi és szociális deprivációban élők arányában sem történt komolyabb elmozdulás az előző időszakhoz képest. Súlyos társadalmi egyenlőtlenségre hívja fel a figyelmet az a tény, hogy a romák 46,7 százalékát sújtja ez a probléma, szemben a nem romák 8,9 százalékos arányával. A romák munkaerőpiaci helyzetét tekintve szintén jelentős problémákra és eltolódásra világít rá a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya, amely több mint négyszer olyan magas volt a romák (13,8 százalék), mint a nem romák (3,3 százalék) körében.

⁷ Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program (2021-2025. Helyi Esélyegyenlőségi Programja alapján.

Fontos összefüggés mutatkozik a romák és a nők csoportjának metszetében például a foglalkoztatás tekintetében, ahol megállapítható, hogy az egyébként is hátrányban lévő nők foglalkoztatási arányát figyelembe véve a roma nők foglalkoztatása közel 10 százalékkal marad el nem roma társaikétól.

A 2016-os mikrocenzus adataiból az derül ki, hogy a 14 év feletti romák közel 80 százalékának legfeljebb általános iskolai végzettsége van, 17 százalékuk az általános iskolát sem fejezte be. A szakmunkás végzettségük 14 százalékos aránya is elmaradt a teljes népességben mérttől. A Cigány Önkormányzatnál azonban úgy ítélik meg, hogy az elmúlt időszakban egyre több fiatal szerzi meg az érettségit, amit a társadalmi felzárkózás első lépcsőfoka is lehet.

Az alacsony iskolázottságból és az ezzel összefüggően alacsony jövedelmi szintből fakadóan a romák lakáshoz jutási esélyei is rosszabbak a társadalom egyéb részvevőinél. A szociális bérlakáshoz jutás lehetősége számukra is megoldás. Az Újbuda Cigány Önkormányzata a lakásigénylés mellé csatolt támogató levelével tudná segíteni a hozzájuk fordulókat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Társadalmi és kulturális szempontból nehezen integrálódnak.	Integrált és inkluzív közösségi és kulturális programok szervezése, tartalmak biztosítása, melynek célja a hátrányok leküzdése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek szociális helyzetét és hátrányait tekintve országos szinten elmondható, hogy a jövedelmi szegénység, a súlyos anyagi depriváció legerősebben a gyermekeket érinti. 2018-ban a súlyos anyagi deprivációban a 18 év alattiak korcsoportját érintette a legerősebben, a gyermekek 13,1 százaléka küzdött ezzel a problémával, szemben a 18-64 évesek 8,3 százalékos, valamint a 65 év felettek 6 százalékos érintettségével. A gyermekek számos szinten vannak kiszolgáltatva a szegénységnek, így különösen fontos, hogy a kerületben is kellő hangsúlyt fektessünk a védelmükre.

- A (főleg) hátrányos helyzetű fiatalok a prevenció és tájékoztató szolgáltatások hiányosságai miatt is gyakran nem rendelkeznek alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismeretekkel. Ezért kiemelten veszélyeztetettek a szexuális úton terjedő- és a szennedélybetegségek, valamint az egészségtelen párkapcsolati minták átvétele vonatkozásában.
- A fiatalok gyermekotthonokból való kibocsátásuk után sokszor „elvesznek”. Sokan a támogató kapcsolatok hiányában veszélyeztetettek a kriminalizálódás (mind az áldozati, mind az elkövetői oldalon) és a hajléktalanság tekintetében. Ennek fő oka, hogy az utógondozói és félutas szolgáltatások kapacitásai elégtelenek az utógondozási igények lefedésére. Az intézményben nevelt gyermekek gyakran az intézmény zárt világában élnek, kevés az intézményen kívüli kortárskapcsolatuk. Sok gyermekotthoni nevelésből kikerült fiatalnak nincs megélt tapasztalata a „külvilág működéséről”, a szabályrendszerekről,

alapvető életviteli ismereteiket erősíteni szükséges. Kevés az önálló életre, pályaválasztásra, munkavégzésre való felkészítést célzó szolgáltatás, klubfoglalkozás, önszegítő csoport. Hiányos a pozitív életpályamodell.

- Általános trend a családi kapcsolatok lazulása, a családon belüli kommunikáció gyengülése, amelynek következtében a családok megtartó ereje csökken.
- A gyermekek gyakran nehézséggel küzdenek az érzelmeik kommunikációja, valamint a problémáik, nehézségeik megfogalmazása és kinyilatkoztatása terén. A gyermekek fizikai és lelki biztonsága érdekében fontos minden olyan programot támogatni, amely ezeket a készségeket erősíti.
- A gyermekek, fiatalok számos környezeti hatásnak és sok bizonytalanságnak vannak kitéve a párkapcsolatok kialakítása, valamint a szexualitás területén. Különösen veszélyeztetettek a bántalmazó családban és intézményi körülmények között felnövő gyermekek. Javasolt a szexedukációt célzó programok kidolgozása a kerületi fiatalok részére, amelyet széles körben hozzáférhetővé kell tenni a célcsoport számára.
- A 14 év feletti gyermekeket ellátó, számukra szolgáltatást nyújtó intézmények és szervezetek közötti együttműködés nem elég szoros.
- Problémaként jelenik meg, hogy nem áll rendelkezésre az Újbudai Humán Szolgáltató Központ részére egy önálló közösségi tér, amely lehetővé tenné a gyermekek, fiatalok és családok számára szóló programok elkülönült térben való, koncentrált megvalósítását.
- A gyermekek különösen ki vannak téve az online zaklatás veszélyének. Az online tér az iskolai bullying egyik legmeghatározóbb területévé válik. Fontos, hogy a gyermekek kellő tudás és információ birtokába kerüljenek azzal kapcsolatban, hogy milyen adatokat és hogyan osszanak meg magukról az interneten, hogyan tudják védeni magukat, és hogyan kerülhetik el, hogy visszaéljenek az adataikkal, illetve miért súlyos probléma, ha ők élnék vissza mások adataival.
- A fiatalok esetében megfigyelhető egyfajta bizonytalanság a továbbtanulással kapcsolatban. 2020-ban csaknem 20 ezerrel kevesebben jelentkeztek valamilyen felsőoktatási intézménybe, mint 2019-ben. Az elmúlt évek során a jelentkezők száma 105 és 111 ezer között mozgott, amihez viszonyítva ez a visszaesés nagyon jelentős. Az okok bár nagyon sokrétűek lehetnek, egy ilyen mértékű csökkenés nem magyarázható kizárólag a demográfiai adatokkal. Az okok között felmerülhet többek között a külföldi továbbtanulás, a továbbtanulás késleltetése, a hátrányos helyzetű fiatalok felsőoktatásból való erőteljesebb kiszorulása, valamint a felsőoktatásba vetett „bizalom” csökkenése. Fontos, hogy a gyermekek és fiatalok reális képet kapjanak arról, hogy az egyes végzettségek milyen elhelyezkedési lehetőségeket adhatnak számukra, illetve, hogy a tágabb környezet kiemelten segítse azokat a fiatalokat, akik a családjuktól, szűk környezetüktől valamilyen oknál fogva nem tudnak információhoz, támogatáshoz jutni a továbbtanulás kérdésével kapcsolatban.

Iskolai zaklatás

A gyermekeket érintő hátrányos megkülönböztetés elsődleges terepei a nevelési-oktatási intézmények. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság vonatkozó kiadványa szerint a gyermekek jogait az oktatás területén a köznevelési törvény is védi. „A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján a gyermeknek, a tanulónak joga, hogy személyiségi jogait (ide sorolható az emberi méltósághoz való jog is), így különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez és magánélethez való jogát a nevelési-oktatási intézmény tiszteletben tartsa. E jogának gyakorlása azonban nem korlátozható másokat ugyanezen jogainak érvényesítésében, továbbá nem veszélyeztetheti a saját és társai, a nevelési-oktatási intézmény alkalmazottai egészségét, testi épségét, valamint a

művelődéshez való jog érvényesítéséhez szükséges feltételek megteremtését, fenntartását. A pedagógus alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek, tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon. A pedagógust munkakörével kapcsolatban ugyancsak megilleti az a jog, hogy személyét mint a pedagógusközösség tagját megbecsüljék, emberi méltóságát tiszteletben tartsák, valamint az is, hogy a pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés-oktatás módszereit megválassza. ”

Fontos, hogy a kerületben működő bölcsődékben, óvodákban és iskolákban a gyermekek biztonságban érezzék magukat, és a pedagógusok kellően felkészültek legyenek az iskolai, a gyermekek között megvalósuló zaklatás kezelésének területén is.

A témában 2022-ben 6 alkalmas előadást tartottak a Nézőművészeti Nonprofit Kft színészei 3 általános iskolában és egy gimnáziumban.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság több szinten is foglalkozik a gyermekek és fiatalok médiahasználatának támogatásával. A Bűvösölgy Médiaértés-oktató Központ a gyermekeknek nyújt támogatást abban, hogy megtanulják, hogyan használhatják tudatosan a médiaeszközöket, és a Hatóság a szülők, hozzátartozók, tanárok részére is számos hasznos anyagot, felületet ad arra, hogy elsajátítsák az ehhez szükséges ismereteket és azokat később átadassák a gyerekeknek. Az NMHH létrehozta az Internet Hotline jogsegélyszolgálatát, amelynek felületén a jogi tudnivalók ismertetése mellett támogatást nyújtanak a gyerekek és a szülők számára az őket érő zaklatásokkal, visszaélésekkel szemben. A felület gondozásában külön kampány indult Para néven, kifejezetten az online zaklatásokkal szemben. A kampány keretében a gyermekek és a szülők is gyakorlati tanácsokat kapnak arra vonatkozóan, hogy mit tehetnek, ha internetes megfélemlítést tapasztalnak, ha valaki jogszerűtlenül oszt meg róluk bármilyen tartalmat, ha erőszakos anyagokkal találkoznak, vagy valaki visszaél a személyes adataikkal. Az oldal lépésről lépésre, illusztrációkkal mutatja be azokat lehetőségeket, amelyekkel a gyerekek védhetik magukat a legnépszerűbb közösségi felületeken.

A Hintalovon Alapítvány a gyermekbántalmazás megelőzésére, illetve annak kezelésére hozta létre a NEMECSEK Programot, amely egy olyan gyermekvédelmi irányelv kidolgozásában segíti az intézményeket, amelynek köszönhetően a gyermekek, a szülők, a pedagógusok, valamint bármely gyermekekkel foglalkozó szakember biztonságban érezheti magát. A Program a hivatalos ismertetője szerint „abban segít, hogy a gyermekekkel foglalkozó közösségek – iskolák, óvodák, sportegyesületek és egyéb szervezetek – megtalálják a saját válaszaikat a biztonságos együttműködésre, és létrehozzák saját gyermekvédelmi irányelvüket. A NEMECSEK Program segíti a szervezeteket a bántalmazások megelőzésében, az esetkezelésben és utánkövetésben. A NEMECSEK program irányelvet a Hintalovon Alapítvány az Európa Tanács nemzetközi ajánlása és az elmúlt 3 év hazai tapasztalatai alapján állította össze.” Az Alapítvány online Gyermekvédelmi Irányelv kurzusa ingyen elvégezhető bárki számára.

Fontos, hogy a fenti két példához hasonló programok, kampányok a kerületi intézmények, közösségek együttműködését is segítsék. A COVID-19 okozta veszélyhelyzet következtében a gyermekek még több időt töltöttek el a különböző online felületeken, így még nagyobb jelentősége van annak, hogy azokat a szülők, a pedagógusok és a gyermekek is folyamatosan növekvő tudatossággal használják.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői, gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Újbudán 2018-ban összesen 26.128 fő 18 év alatti kiskorú élt, melyből 4132 fő 2 év alatti, 19.093 fő 14 éves 15 év alatt és 2903 fő 15-17 éves gyermek.

Az állandó népességhez viszonyítva arányosan csökkent a gyermekek száma minden korosztályban.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	60 727	72 098	132825	45,72%	54,28%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			4 132	3,11%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	9 869	9 224	19093	7,43%	6,94%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1 517	1 386	2903	1,14%	1,04%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Meglehetősen kevés adat áll rendelkezésre a TEIR adatbázisban. A védelembe vett gyermekek száma 2017-től 2019-ig csökken, azonban 2020-ban jelentős mértékben nőtt. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek számában ugyanezt a kb. 30 %-os emelkedést látjuk 2020-ra. Feltehetően a pandémia miatti bezártság, esetleges munkanélkülivé válás, vagy csökkenő jövedelmek miatt kialakult feszült családi viszonyok is hatással voltak a negatív tendencia alakulásában.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	71	n.a.
2018	58	n.a.
2019	41	210
2020	61	320

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők;

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számában jelentős csökkenés mutatkozik. Amíg 2015-ben 1112, 2020-ban csak 344 gyermek után járt a kedvezmény. Ez a pozitív tendencia sajnos nem folytatódik, a friss 2021. évi adatok majdnem elérték a 2019 évi számot. Ennek oka, hogy a 2020. novemberében kihirdetett járványügyi veszélyhelyzetre

tekintettel a már megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságok hatálya nem járt le egy év elteltével, hanem 2022. augusztus 31-ig meghosszabbodott.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	1112
2016	879
2017	660
2018	528
2019	411
2020	344

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Árvaellátásban 2020-ban összesen 475 lakos részesült, mely szám csaknem az egyharmadával kevesebb a 2015-ös adatnak. Férfiak és a nők aránya nagyjából fele – fele.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	307	334	641
2016	292	322	614
2017	279	303	582
2018	254	268	522
2019	240	248	488
2020	232	243	475

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Az orosz – ukrán háború következtében az Ukrajna területéről érkező ukrán állampolgárokat, valamint az Ukrajnában jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat ideiglenes védelemre jogosultként, menedékesként ismeri el Magyarország kormánya. Ezen a jogcímen az újbudai bölcsődék és óvodák a rendelkezésre álló szabad férőhelyek függvényében fogadják a gyermekeket. Bölcsődei ellátásban jelenleg 5, óvodai ellátásban 23 ukrán kisgyermek részesül. Az alapfokú oktatási-nevelési intézményekben is megjelentek az ukrán gyermekek.

e) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői;

Nem áll rendelkezésre erre vonatkozóan információ.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ a szegregáció által veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő prevenciós utcai szolgáltatásokkal, és segítségnyújtás kapacitásának bővítésével segíti. A fiatalok alapvető testi, egészségügyi és szexuális ismerethiányának pótlása, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevenció és a kriminalizálódás megelőzése a legfontosabb cél.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok);

A Védőnői Szolgálat feladatának tekinti az óvodás- és iskoláskorú gyermekek körében végzett egészségnevelést és egészségfejlesztést, ugyanakkor célul tűzte ki a lakosság egészségtudatának fejlesztését, az egészség megőrzését, az egészséges életmód iránti érdeklődés növelését.

A betöltött védőnői álláshelyek száma 2015-2020 közötti időszakban közel 20 %-al emelkedett. A táblázatba írt adatok a védőnői ellátások, szűrések, tanácsadások, családlátogatások együttes számát mutatják, mivel a jelölt korcsoportra külön adattal nem rendelkezünk. A védőnők által ellátott átlagos gyermekszám a védőnők számának növekedésével egyenes arányban csökken. 2020-ban a járványügyi helyzetre tekintettel a védőnői ellátások nagy részben távkonzultációval teljesültek.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	55	90 911	1653
2016	62	95 050	1533
2017	61	93 981	1541
2018	55	91 277	1660
2019	60	71 457	1200,96
2020	65	63 539	977,52

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma);

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	79	25	na.	na.
2016	n.a.	79	25	na.	na.
2017	n.a.	79	25	na.	na.
2018	n.a.	77	24	na.	na.
2019	n.a.	80	24	na.	na.
2020	n.a.	80	24	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

a) *Gyermekjóléti alapellátások Újbudán;*

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ a 1117 Budapest, Bogdánfy út 7/d. alatt található. Az Intézmény két szakmai egységgel működik:

- család- és gyermekjóléti szolgálat
- család- és gyermekjóléti központ.

Az Intézmény ellátottainak köre az életvitelszerűen XI. kerületben tartózkodó, vagy állandó bejelentett lakcímmel rendelkező lakosság.

A jogalkotó integráltan, egy szervezeti és szakmai egységben működteti a gyermekjóléti szolgáltatást és a családsegítést. A szolgálat az önkéntességen alapuló családgondozást, családsegítést, információnyújtást, míg a központ a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekek védelmére irányuló feladatokat és a speciális feladatokat látja el.

CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatánál a 2022-es évben a tervszerű családgondozás alapellátás keretében 2456 személynél valósult meg, egyszeri ügyintézésrel járó segítségnyújtást 942 személy vette igénybe. A munkatársak szociális segítőmunka keretében szociális, mentálhigiénés, anyagi, életvezetési nehézségekkel küzdő egyéneknek, családoknak, valamint krízishelyzetben lévőknek nyújtanak segítséget. Cél, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése.

Az Intézmény a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Intézményünkhöz a jelzőrendszer tagjai vagy a veszélyeztetettséget észlelő bármely személy által érkezhettek jelzések. A beérkezett jelzéseket követően Intézményünk munkatársai feltérképezik az ellátási területén élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok és személyek körét, az ügyfeleket személyesen felkeresve tájékoztatást nyújtanak a családsegítés céljáról, tartalmáról, az Intézményben igénybe vehető szolgáltatások köréről. Az ügyfelek otthonában környezettanulmányt készítenek annak érdekében, hogy veszélyeztető körülmények, veszélyforrások kiszűrésre kerüljenek, a család szociális helyzetét felmérjék, ennek nyomán a megfelelő szolgáltatásokat a család köré szervezzék, a

szükséges lépéseket megtegyék, az egyének és családok segítségét megszervezzék. A családsegítő kollégák felnőtt korúakkal, idősokkal, gyermekekkel, családokkal végeznek szociális segítő tevékenységet. Az intézmény szolgáltatásainak igénybevétele önkéntes alapon, ügyfél általi megkereséssel is történhet.

Az érkező jelzések minden esetben kivizsgálásra kerülnek függetlenül attól, hogy a jelzésben foglaltak milyen korosztályt érintenek. A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a felnőtt korú lakosságot is, amennyiben szociális segítségnyújtást igényelnek. A felnőtt korú ügyfél dönthet úgy, hogy a problémájának feltérképezését követően a megajánlott szolgáltatásokat nem kívánja igénybe venni és nem kíván együttműködni az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal. A gyermekekkel kapcsolatos jelzések kivizsgálása alapos információgyűjtést igényel és nagyon szigorú határidők betartását követeli meg. A jogszabályi előírások, szakmai protokollok pontosan meghatározzák a szakmai munka menetét. A gyermekes családokkal, szülőkkel, együttműködni kívánó kliensekkel együttműködési megállapodást köt Intézményünk, továbbá cselekvési tervet fogalmaz meg az alapellátásban történő szociális segítő folyamat hatékony működésének és a veszélyeztetettség megszüntetésének érdekében. A cselekvési tervben az ügyfelek részére konkretizált feladatok kerülnek meghatározásra, különböző, a problémára reagáló szolgáltatások hozzárendelésével. A gondozási folyamat során Intézményünk munkatársai folyamatosan monitorozzák az ügyfelek elakadásait, az esetlegesen felmerülő új problémák megoldásának érdekében újabb szolgáltatásokat vonnak be.

Az együttműködési megállapodás keretében gondozottak számában jelentős növekedés volt tapasztalható. Az együttműködési megállapodás keretén belül (alapellátás) az ellátottakkal történő munka több alkalmas találkozást, gondozási folyamatot, problémamegoldást foglalt magába.

Az egyszeri alkalommal megjelentek számára elégséges az egyszeri információnyújtás, tanácsadás, más intézménybe vagy szolgáltatásba való irányítás, esetleg egy kérelem kitöltésében segítségnyújtás. A legtöbb egyszeri ügyintézésel végzett családsegítői tevékenység a korábbi évekhez hasonlóan a nagyobb ünnepek előtt történt 2022-ben is.

A felnőtt ellátottak magas száma egyrészt adódik azokból a többnyire egyedül élő idős emberekből, akik az önkormányzat, a rendőrség, valamint a lakóközösség jelzései által kerülnek be az ellátórendszerbe, másrészt az álláskeresőkből, a hátralékot felhalmozó, alacsony jövedelemmel rendelkezőkből. Megnövekedett ügyfélforgalmat generál továbbra is a veszélyhelyzet miatt Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzata által bevezetett és biztosított két új támogatási forma. Szolgálatunk mind az Újbudai krízistámogatás, mind pedig az Újbudai rendszeres élelmiszer-támogatás szükségletfelmérésében részt vett. A szükségletfelmérés segítségével feltérképezhetővé váltak a kérelmező családi és jövedelmi viszonyain, és a megélhetést biztosító erőforrásokon túl azon szükségletek is, melyekben az igénylő további segítséget igényelhet.

CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ 2022-ben a hatósági intézkedések feladataihoz tartozó gyermekvédelmi tevékenységet 631 fő esetében, valamint speciális feladatokat 2691 személy esetében látott el.

A speciális szolgáltatásokat igénybe vevők száma a tavalyi évhez képest 1105 fővel emelkedett. A növekedés fő oka, hogy az óvodai-és iskolai szociális segítő munka keretében a járványügyi veszélyhelyzet elmúltával jóval több köznevelési intézményt, illetve gyermeket értek el az intézmény munkatársai. 2021-ben az iskolai- és óvodai szociális segítő tevékenységben érintett ellátottak száma 586 fő volt, 2022-ben ez a szám 1132 fő volt.

Védelembe vétellel összefüggő feladatok – 2022-ben a védelembe vett gyermekek száma 178 fő volt. A védelembe vétel célja a veszélyeztetett gyermek családban történő nevelkedésének az elősegítése a veszélyeztetettség megszüntetésével, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzése. A 2021. évhez képest növekedett a védelembe vett gyermekek száma, illetve elmondható, hogy a veszélyeztető tényezőket tekintve egyre súlyosabb, nehezebb esetekkel

dolgoznak az esetmenedzserek. A szoros szociális segítő munka biztosítását elősegíti az, hogy az Újbudai Humán Szolgáltató Központban sokféle szolgáltatás elérhető az ügyfelek számára, amelyek minőségi segítséget nyújtanak a veszélyeztető tényezők megszüntetése érdekében. A veszélyeztetettség elsődleges okai között kiemelendő okok: a tankötelezettség elmulasztása, nevelési probléma, a gyermek családon belüli lelki bántalmazása (a gyermek szóbeli becsmérlése, megalázása, rendszeres negatív minősítése), és a családi konfliktusok. Növekvő számot mutat az előző évhez képest a magatartás és tanulási zavar, mint problémakör, illetve a beérkező jelzések alapján azt látjuk, hogy nemcsak, hogy egyre több gyermeket érint valamilyen tanulási-beilleszkedési nehézség, de ezek egyre súlyosabb mértékűek a gyermekeknél. Meglátásunk szerint többek között ebből a problémából fakadnak a gyakori iskolaváltások, a kortársbántalmazás felerősödése, a tanulási elmaradás súlyosbodása, és egyre több gyermeknél jelenik meg az iskolalátogatási kötelezettség elmulasztása is. A szülők gyakran eszköztelenek a gyermekeik pszichés nehézségei kapcsán, évről-évre egyre több jelzés érkezik a fiatalok szuicid kísérleteiről, önsértő, önvészélyeztető magatartásról. Ilyen esetekben az esetmenedzser szoros kapcsolatot tart az egészségügyi intézményekkel is, esetmegbeszélést szervez, a szülőket támogatja abban, hogy megtalálják a megfelelő terápiás lehetőséget. Védelembe vételhez kötődően a Központ mediációt, szülő-konzultációt, családterápiát, pszichológiai tanácsadást is biztosít.

Ideiglenes hatályú elhelyezéssel összefüggő feladatok – Az ideiglenes hatállyal elhelyezettek száma 37 fő volt 2022-ben. Az ideiglenes hatályú elhelyezések fő okai súlyos fizikai bántalmazás, lakhatásra alkalmatlan, elhanyagoló körülmények, hajléktalan életmód a szülők részéről, a gyermek felügyelet nélkül maradása, illetve a fiatal súlyos önvészélyeztető magatartása voltak. Több esetben családon belül sikerült a gyermek elhelyezését megoldani, azonban az a tapasztalat, hogy a legtöbbször az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek a felülvizsgálatot követően gyermekvédelmi gondoskodásba kerülnek (nevelőszülőkhöz vagy gyermekotthonba) a szülők együttműködésének hiánya miatt.

Nevelésbe vétellel összefüggő feladatok – 2022. évben a nevelésbe vett gyermekek száma 140 fő volt. Ebből jelentős azon gyermekek száma, akik már évek óta gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkednek. Évek óta fennálló probléma, hogy a nevelésbe vett gyermekek szüleivel nem minden esetben tudják felvenni a kapcsolatot az esetmenedzserek, így családgondozás ezekben az esetekben nem tud megvalósulni, illetve sok esetben a szülők nem akarnak Intézményünkkel együttműködni, vagy nem szeretnék a gyermekük hazagondozását. Azokban az ügyekben ahol a szülők féléven át semmilyen módon nem tartanak kapcsolatot a nevelésbe vett gyermekükkel, vagy 1 éven belül rendszertelenül vagy nem megfelelő módon tartják a kapcsolatot, a gyámhivatal eljárást indít a gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánítása ügyében.

Családjából kiemelt gyermekek szüleinek segítségével összefüggő feladatok – A nevelésbe vételt a Gyámhivatal az elrendelés első évében félévente, azt követően évente vagy kétevente vizsgálja felül. A felülvizsgálat során a kijelölt esetmenedzsernek javaslatot kell tennie a gyermek nevelésbe vételének megszüntetésére, vagy annak fenntartására. A nevelésbe vételek tekintetében jellemzően kevés a sikeres hazagondozás, a vérszerinti szülők kevéssé maradnak együttműködők. A gyermek családba történő visszahelyezése érdekében, illetve a felülvizsgálathoz kapcsolódó javaslat elkészítéséhez a munkatársak fokozott figyelmet fordítanak a szülőkkel történő gondozási folyamatra, továbbá a gyermek-szülő kapcsolattartás rendszerességére, rendszeresen konzultálnak a gyermekvédelmi gyámokkal, illetve a gyermekek gondozási helyeivel. A nevelésbe vétel felülvizsgálata során az esetmenedzser tájékoztatja a gyámhivatalt a gyermeknek a szülővel való kapcsolatának alakulásáról, a szülők életkörülményeiben beállt változásokról. Intézményünk tapasztalata alapján gyakori az, hogy a hazagondozás elősegítése a szülő életkörülményei és életmódja miatt nem reális célkitűzés belátható időn belül (pl. hajléktalanság, alkoholbetegség miatt), ugyanakkor egy megfelelő és rendszeres kapcsolattartás támogatása ezekben az esetekben

fontos és megvalósítható lépés a gyermek-szülő közti kötődés megtartásában. Az esetmenedzserek segítő beszélgetéssel, ügyintézkésekben való segítségnyújtással, családlátogatással, lehetőség szerint adományközvetítéssel segítik ezeket a szülőket. Információt nyújtanak többek között arról, hogy hogyan tudják a kapcsolattartások bővítését kezdeményezni, gyakran a kérelem megírásában is segítenek a szülőknek, vagy tanácsot adnak arra vonatkozóan, hogyan töltsék a közös időt.

Utógondozással összefüggő feladatok – 2022-ben 14 gyermek utógondozása valósult meg.

Az utógondozást a hatóság a gyermek nevelésbe vételének megszüntetése, illetve hazagondozása után rendeli el 1 évre. Az utógondozás során az esetmenedzser gondozási tervet készít, melyben rögzíti azokat a feladatokat és célokat, amelyek segítik a gyermek visszailleszkedését, megfelelő ellátását, és a szülői kompetenciák erősítését. A gyermek és szülő közti kötődésben a nevelésbe vétel komoly sérüléseket okozhat, emiatt a család figyelemmel kísérése, támogatása nagy jelentőséggel bír az első évben.

Családba fogadással összefüggő feladatok – A családba fogadás a szülő és a leendő gyám kérelmére történik. Az eljárás során a gyámhivatal megvizsgálja és feltérképezi, hogy a leendő gyám körülményei alkalmasak-e a gyermek nevelésére, illetve, hogy a családbafogadás a gyermek érdekében áll-e, ennek keretében felkérheti a központot környezettanulmány készítésére, illetve javaslatlételre. A gyámhivatal a családbafogadás elrendelése mellett indokolt esetben felkéri a család-és gyermekjóléti központot szociális segítő munka biztosítására.

A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SPECIÁLIS TEVÉKENYSÉGEI

Kapcsolattartási ügyelet- Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ heti rendszerességgel biztosítja a kapcsolattartási ügyeletet. A kapcsolattartási ügyelet igénybevétele véglegessé vált hatósági (gyámhivatal, bíróság) végzés alapján lehetséges. A szolgáltatást 2022-ben 33 fő 76 alkalommal vette igénybe.

Utcai és lakótelepi szociális munka- 2022-ben 30 alkalommal volt közterületi megkeresés. Az utcai szociális munka elsődleges célja, hogy felkutassa és elérje a veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat és számukra alternatívákat kínáljon szabadidejük eltöltésére, valamint helyet biztosítson kortársaikkal, vagy éppen más korosztállyal való találkozásokra. Különös figyelmet fordít az intézmény azokra a fiatalokra, akik ügyében jelzés is érkezett arról, hogy napközben az iskolai órákról kimaradnak. Fontos, hogy ezekkel a fiatalokkal a kapcsolatfelvétel megtörténjen, és az iskolából való hiányzás oka kiderüljön. A fiatalok, gyermekek elérésében, problémáik, személyiségük megismerésében nagy segítséget nyújtanak a jelzőrendszeri tagok, melyek közül is kiemelhető az iskola, ahonnan a legtöbb jelzést kapja az intézmény. 2019-től kezdődően a tapasztalatok felhasználásával ezen speciális szolgáltatás nyújtása tematikus csoportfoglalkozás keretében valósul meg.

Kórházi szociális munka- A kórházi szociális munka feladatait családsegítő és esetmenedzser munkatársak látják el. 2022-ben 3 esetben végeztek ilyen jellegű tevékenységet.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység- Óvodai– és iskolai szociális segítségnyújtás keretében 368 tevékenység által 1509 fővel kerültek kapcsolatba a munkatársak. Az óvodai és iskolai szociális munka célja az óvodai és iskola intézményeiben a tanulók sikeres előmenetelének támogatása, egészségfejlesztése, veszélyeztetettségének megelőzése. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás tényleges ellátása az adott köznevelési intézmény, és szükségszerűen annak fenntartója, valamint a család- és gyermekjóléti központ között megkötött együttműködési megállapodás alapján történik. Az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenység a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásaként a nevelési-oktatási intézményekben biztosított, elsősorban preventív jellegű megkereső és segítő tevékenység. E tevékenység középpontjában

alapvetően a gyermek fejlődése, jólléte áll, de a segítő tevékenysége irányulhat a családra, a pedagógusra vagy az iskolai közösség más résztvevőjére is.

Programok a szolgáltatáson belül:

- **Internetes biztonság – Internetes zaklatás (CyberBullying)**
A programsorozat a címével azonos témaköröket járja körül interaktív feladatok és irányított beszélgetések segítségével.
- **Szociometria**
A szociometria hatékonyan alkalmazható eszköz a közösség szerep- és kapcsolatrendszerének feltárása és fejlesztése érdekében. Az eredményeken alapuló cselekvési terv lehetőséget biztosít a pedagógusok számára, hogy preventív jelleggel részt vegyenek a csoport vagy osztály szerkezetének alakításában.
- **„Zizi, légy a barátom!” foglalkozássorozat**
A foglalkozás céljai között szerepel többek között: a gyermekek egymás iránti toleranciájának, elfogadásának erősítése, az együttműködésre való hajlam fejlesztése, a bántalmazó magatartás kialakulásának megelőzése, illetve a kirekesztő helyzetek felismerése és kezelése játékos formában.
- **Egyeztető eljárás - Iskolai mediáció**
Ez a szolgáltatás többek között resztoratív szemléletű csoportkonferenciát, egyeztető eljárás lebonyolítását, szülői értekezletek, fórumok moderálását, valamint tanár- diák -szülő-iskolavezetés konfliktusa esetén iskolai mediációt jelent.
- **Egészséges élet rajzpályázat, Meseíró pályázat**
A számos színes prevenció foglalkozás mellett, a tavalyi évben 2 pályázati lehetőséggel is igyekeztünk aktivizálni a 7-14 év közötti, kerületben élő gyermekeket.
- **Kamaszkor vagy „kamaszkór”?**
Az online térbe meghívott előadók segítségével, interaktív jelleggel folyó előadásokat tartottak a csoport vezetői, speciálisan a digitális tér függőségi aspektusairól, a függő állapot felismeréséről.
- **Kor/Társ – nyári kamaszklub**
A foglalkozások alkalmával a kamaszokat érintő és érdeklő, gondolatindító témákkal készült a csoport. A társas kapcsolatok fejlesztése - erősítése mellett cél volt segítséget nyújtani a felnőtté válás határán lévő fiataloknak abban, hogy megtalálják helyüket a világban.
- **Nyári fotótábor – és Fotópályázat**
Június utolsó hetében, a tehetséggondozás jegyében nyári napközis fotótábort tartottunk az érdeklődő kerületi felsős diákok részére. A tábort követően a beérkezett alkotásokból kiválasztásra került mintegy 30 kép, amelyek aztán a Gazdagréti Községi Házban kerültek kiállításra.
- **Korrepetálás**
A digitális oktatás következtében megnövekedett az igény az otthoni tanulás megsegítésére, így az online felzárkóztatás és korrepetálás volt az egyik fő tevékenység forma a csoport részéről, illetve digitálisan elérhető szakmai anyagokat és óraterveket készítettek a kollégák.
- **„Én és a világ”**
Interaktív foglalkozás kiskamaszoknak, a tudatosabb és kiegyensúlyozott online tér használata céljából.
- **Érzékenyítő foglalkozás**
A foglalkozássorozaton a társas kapcsolatok fejlesztése, a diákok közötti együttműködés erősítése, közösségépítés kerül a fókuszba.
- **“A párkapcsolatok egészséges jövőjéért program”**
A programban részt vevő diákok a párkapcsolati életük kialakításához és a szexuális egészségük megőrzése érdekében kapnak segítséget. Átfogó pszichológiai, életvezetési és egészségügyi ismeretekre tesznek szert.
- **Táncos foglalkozás ovisoknak**

A táncos elemekbe bújtatott fejlesztő órák lényege a mozgás koordinációja mellett olyan relaxációs technikák elsajátítása, amelyek segítségével kezelhető a stressz és a szorongás.

- „Varázskert” program
A program egy feszültségoldó, vizualizációs, relaxációs gyakorlatsor. Ezek a vezetett meditációs gyakorlatok segítenek a gyerekeknek a mindennapi feszültség és szorongás csökkentésében.

Szociális diagnózis – A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. § (8) bekezdése szerint a család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgáltatókat és a szociális intézményeket. Az intézményben a 2022-es évben 16 fő vállalta a szociális diagnózisban való részvételt.

Készenléti szolgálat – A készenléti szolgálatot állandóan hívható telefonszám biztosításával kell megszervezni oly módon, hogy a készenléti munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani. 2022-ben összesen 18 hívás érkezett.

Jogi tanácsadás – A jogi tanácsadásban érintett esetek jelentős része a családjog körébe tartozik (házasság felbontása, szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, kapcsolattartás szabályozása, tartásdíj, stb.), illetve folyamatban lévő végrehajtási eljárásokban, és munkajogi, valamint öröklésjogi ügyek kapcsán is kérnek segítséget az Intézményünkhöz fordulóknak. Vannak esetek, ahol csak jogi tanácsot kérnek az ügyfelek, de az ügyek nagy hányadában jogi irat szerkesztésére is szükség van. Vannak olyan kliensek is, akik végzések, határozatok, ítéletek értelmezésében, kéri a jogász segítségét. Hetente egy alkalommal biztosított ezen szolgáltatásunk, amelyen a megjelenés előzetes időpontadáshoz kötött, azonban sürgős esetben elérhető soron kívüli konzultációs időpont is.

2022. évben jogász segítségét 312 alkalommal 185 fő vette igénybe.

Pszichológiai tanácsadás – 2022-ben 2 főállású pszichológus fogadta a klienseket tanácsadás céljából. A szolgáltatást 245 fő 1375 alkalommal vette igénybe. Munkájuk során elsősorban a szülői elhanyagolás következtében felmerülő lelki problémák orvoslására és a szülői kompetenciák hiányára kellett a legnagyobb hangsúlyt fektetni.

Mediáció – Közvetítő tevékenység, melynek során külső, pártatlan közvetítő (mediátor) segíti a vitás feleket abban, hogy konfliktusaikat tárgyalásos úton rendezzék úgy, hogy mindkét fél számára elfogadható, tartós megállapodás szülessen. Mediáció 2022-ben összesen 549 alkalommal, 62 ügyféllel történt.

Családkonzultáció, család- és párterápia – A szolgáltatás a családi problémákat, a családon belüli működési zavarokat a családi kapcsolatrendszeren keresztül közelíti meg és próbálja kiigazítani. A terápia egy sok alkalmas, több hónapig tartó folyamat, míg a konzultáció mindössze néhány alkalomból áll. 2022-ben összesen 238 alkalommal, 36 ügyféllel történt.

Fejlesztőpedagógiai ellátás és korrepetálás – A korrekciós-fejlesztő munka célja, hogy megelőzze vagy csökkentse azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a pszicho-szociális okok miatt keletkeztek az óvodáskorú, iskolába lépő vagy az iskolába járó gyermekeknél. A fejlesztések egyénileg és csoportosan történtek, a korrepetálások, felzárkóztatások csak egyénileg. Az ellátást a tanév és a szünetek ideje alatt biztosítja az intézmény. Fejlesztésben, korrepetálásban 915 alkalommal 246 fő vett részt 2022-ben.

Menekültekkel és oltalmazottakkal kapcsolatban ellátandó feladatok – 2022-ben összesen 67 menekült, illetve oltalmazott státuszú klienssel dolgozott az intézmény, összesen 82 alkalommal.

Hátralékkezelési tanácsadás – 2022-ben hátralékkezelési tanácsadáson megjelent ügyfelek száma 64 fő volt, ami 323 tanácsadási alkalmat jelentett. Évről-évre növekszik azon ügyfelek száma, akik lakhatási, rezszi és egyéb tartozást halmoznak fel. A hátralékrendezési terv az ügyféllel közösen készül, a megoldási lehetőségek felvázolása után a lépések megbeszélése következik, majd az ügyfél kezébe helyeződik a döntés.

„ESÉLY”

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ esélyegyenlőségi programja (továbbiakban: ESÉLY) 2022-ben is számos prevenció rendezvény és klubfoglalkozás megvalósítását tette lehetővé. Szakembereink idén több mint 120 kerületi családnak, 280 főnek biztosítottak olyan rendkívüli lehetőségeket, melyekhez hátrányos anyagi körülményeik vagy sérülékeny társadalmi helyzetük miatt más módon nem juthattak volna hozzá. A Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának 2021-2025-re vonatkozó Esélyegyenlőségi Programjában megfogalmazott irányelvek alapján az éves tervezet elkészítésekor elsősorban az alábbi társadalmi rétegek megszólítására fókuszáltunk.

- Szociokulturális szempontból hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik.
- Szegregáció által veszélyeztetett területen élő fiatalok.
- Gyermekeket egyedül nevelő nők és férfiak.
- Serdülők és fiatal felnőttek, különös tekintettel azokra, akik ki vannak téve a kriminalizálódás vagy az elszigetelődés veszélyének.
- Egyedül élő, magányos, kortárs közösséghez nehezen kapcsolódó vagy közösségi csoportokból kiszorult személyek.

2022-ben fontos szempont volt, hogy a járványhelyzetet magunk mögött hagyva, újra kiszámítható és rendszeres szolgálatot tudunk nyújtani az ügyfeleinknek. Ebből a szempontból 2022. egy átmeneti év volt, ami végül igen színes programkínálatot és sok tanulságot eredményezett.

Összesen:

- 11 klubfoglalkozás,
- 9 gyermekprogram,
- 5 kamaszprogram,
- 7 családi program,
- 4 tábor, és természetesen a hagyománynak számító évzáró
- Mikulás-ünnepség került megrendezésre.

Bizalmat, és hosszútávú együttműködésekkel sikerült kialakítanunk több szolgáltatóval, ezáltal a gazdasági időszakon kívül eső téli hónapokat is meg tudtuk tölteni programokkal, valamint a korábbi éveknél jóval több olyan rendezvényt tudunk meghirdetni, ami a sport vagy az irodalom témakörére épült.

b) *gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás*

Férőhelyek tekintetében nem történt változás a vizsgált időszakban, azonban a kihasználtság tekintetében 7 %-os emelkedés történt.

2020. évben Újbuda Önkormányzata az Újbudai Pöttöm Bölcsőde fejlesztését (Mini Bölcsőde kialakítását 8 fő részére) megvalósította, a bölcsőde megkezdte működését. Emellett 2020. évben elkészült az Újbudai Bóbita Bölcsőde 2 csoportos férőhelybővítése, melynek keretében 28 férőhelyes fejlesztés valósult meg. Az épület bővítésével együtt kialakításra került az ehhez szükséges játszóudvar is. A bővítés a 2020 évi statisztikai adatokban még nem jelentkezik.

A bölcsődei férőhelyek feltöltése egész évben folyamatos, a bölcsődei beiratkozás, a felvétel az önkormányzati rendelet alapján történik.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	844	725
2016	844	731
2017	844	748
2018	844	773
2019	844	766
2020	844	777

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	185	172	n.a.	n.a.	950	888
2018	844	1230	183	176	n.a.	n.a.	950	882
2019	844	1227	220	215	n.a.	n.a.	950	875
2020	n.a.	n.a.	262	228	n.a.	n.a.	914	792

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) gyermekvédelem

A gyermekvédelem egyik első és legfontosabb „jelző” intézménye a bölcsőde. A bölcsődékbe járó gyermekek közül: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült 9 fő, hátrányos helyzetű 1 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 1 fő, veszélyeztetett gyermek 2 fő. A bölcsőde gyermekvédelmi munkája során 2019. évben észlelt gyermekvédelmi problémák jellege: megélhetéssel, lakhatással összefüggő anyagi probléma; gyermeknevelési probléma; gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség; magatartászavar, teljesítményzavar; családi konfliktusok (szülők közötti, szülő és gyermek közötti); szülők vagy család életvitele; szülői elhanyagolás; családon belüli bántalmazás (fizikai, lelki); fogyatékoság, retardáció; szenvedélybetegségek.

d) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Gyermekek átmeneti otthona

Fenntartó: Krízis Szociális Szolgálat a veszélyeztetett családok integrációjának megőrzéséért Alapítvány - 1125 Budapest, Nagytétényi út 266.

Intézmény: Krízis Alapítvány Gyermekotthona 1225 Budapest, Nagytétényi út 266.

Az intézmény tevékenysége szervesen illeszkedik a gyermekvédelem intézményrendszerébe, szorosan együttműködnek a gyermekjóléti szolgálatokkal, így segítve a szociálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőket és gyerekeket a problémák kezelésében. Az intézmény koedukált formában működik, 24 férőhelyen főként 3 és 18 év közötti gyermekek számára nyújt átmeneti gondoskodást.

A szülővel, gondviselővel kötött megállapodás alapján, a gyermek átmeneti kiemelésével, családi krízis menedzseléssel vállal szerepet a családi integráció megőrzésében. A feladatellátási szerződés alapján az alapítvány 14 fő férőhely fenntartására kötött szerződést a XI. kerület tekintetében.

Az intézmény négy, főként szakellátási feladatokra fenntartott férőhelyén összesen 45 esetben nyújtott átmeneti elhelyezést. Az intézmény 24, és az intézményhez kapcsolódó utógondozói ellátás 6 külső férőhelyén, krízishelyzetben lévő gyermek, gyermek és édesanya, illetve fiatal felnőtt elhelyezését oldotta meg. 2019. évben a XI. kerületi ellátottak száma 29 fő volt, ami 3 547 gondozási nap tekintetében, átlag 9,72 főt jelent.

Elsődleges veszélyeztető tényezők között szerepelnek a családok alberleteinek elvesztése (11 esetben), elégtelen lakhatási körülmények (11 esetben), hajléktalanság (8 esetben), bántalmazás (4 esetben), ellátatlanság szülő elvesztése miatt (1 esetben), családi konfliktus (3 esetben), szülő-gyermek közötti konfliktus (3 esetben), szülő szenvedélybetegsége (2 esetben), gyermek betegsége (1 esetben), gyermek tanulási és/vagy magatartási problémája (1 esetben).

Családok átmeneti otthona

Intézmény: Baptista Integrációs Központ Családok Átmeneti Otthona I. 1158 Budapest, Sztárai M. tér 10.

Az Intézmény ellátási szerződés alapján családok átmeneti otthona ellátást nyújt Budapest Főváros XI. kerület közigazgatási területén állandó bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 4 család (legfeljebb 16 fő) részére. Az ellátás az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülő és gyermeke, a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anya, illetve a szülészetről kikerülő anya és gyermeke, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje részére biztosítható. Az intézménybe történő bekerülés feltétele az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal történő előzetes és folyamatos együttműködés. Az ellátottak felvétele kizárólag az Újbudai Humán Szolgáltató Központ javaslata alapján történik.

A segítségnyújtás célja azon készségek és képességek elsajátítása a szülők részéről, amelyek révén a továbblépésre, a családi szerepek elsajátítására, a gyermekek szükségleteinek minél teljesebb kielégítésére, valamint az önfenntartásra minél inkább képessé válnak. A szakmai team (szociológusok, szociálpedagógusok, gondozók, szakgondozók pszichológus, gyermekorvos, védőnő, jogász) komplex szakmai tudásával, a családokkal együttműködve az elsődleges cél mellett folyamatosan arra törekszik, hogy minden esetben a gyermekek érdekeit helyezze előtérbe. Míg a családgondozó munkájának fókuszában a szülők, addig a szakgondozók munkájának középpontjában a gyermekek állnak.

Fontosnak tartják, hogy a korábbi években sikeresen működő programjaikat tovább működtessék, hiszen ezek már az Otthon életének szerves részét képezik. Kiemelt figyelmet szenteltek a szegénység, és a kirekesztődés újratermelődési folyamatainak megállítását célzó, és a család hiányosságait kompenzáló, prevenciós programoknak. Havi programjaik között szerepel az „Itt vagyok! Alkossunk” program, ami a beszélgetés mellett lehetővé teszi az alkotást, a kézműveskedést is. A foglalkozások célja nem csak a hasznos időtöltés, hanem a közösség építése is, ahol kreatívan együtt alkothatnak, és kötetlenül beszélgethetnek, amelynek kapcsán még jobban megismerhetik akár a gyermekeket, akár a szülőket.

2019-ben új programokat indítottak el. „Csapatépítő tréningek gyermekeknek, illetve felnőtteknek”, ahol a kommunikációs játékok célja a verbális és nonverbális kommunikációs készségek fejlesztése volt, sokszor ugyanúgy önismereti és csoportépítő funkciót tölthettek be, mint a kifejezetten csoportépítést célzó gyakorlatok. A „Beszélgető kör” szintén újonnan indított

program, ahol a program célja a közösségépítés, a lakók véleményének, tapasztalatainak megismerése, kikapcsolódás, feszültségek levezetése. További új program a „Főzés a családokkal”, ahol havi 1 alkalommal közös főzést tartottak a családokkal, ami egy családgondozójuk vezetésével valósult meg. Új program a „Baba Főzés” is. A „Tudatos családtervezés programsorozat” célja a felvilágosítás az intézményben élő kamaszoknak és felnőtteknek, ami a Pesterzsébet Egészségfejlesztési Iroda szervezésében valósult meg. A „Filmklub” célja a közös élmény megélése a közös filmnézés által, valamint a film tanulságainak az átbeszélése. Témáik között szerepelt a megértés, az empátia, a fogyatékos emberek elfogadása.

a) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A Dél-Budai Tankerületi Központhoz tartozó XI. kerületi iskolákban a fogyatékossgal élő gyermekek a sport-, szabadidős és szünidős programokhoz ugyanúgy hozzáférnek, mint a többi tanuló. Az egészségmegőrzés és a mozgás jótékony hatása minden gyermek számára biztosítva van. Ezek mellett, a gyermekek egyéni igényeihez is szükséges alkalmazkodni, mint a szakértői véleményben előírt külön egészségügyi foglalkozás, fejlesztés biztosítása, vagy bizonyos sporttevékenységek alóli felmentés.

b) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A rászoruló gyermekek tavaszi és nyári szünidei étkeztetését 2022. évben 9 nap vonatkozásában összesen 1 fő általános és 1 fő középiskolás tanuló részére biztosította az önkormányzat.

c) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az alap- és középfokú oktatási intézményekben biztosítják a közös programokon való részvételt.

d) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzatnak nincs tudomása a gyermekeket érintő hátrányos megkülönböztetésről.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A tanulók számára a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény biztosítja a megfelelő ellátás törvényi kereteit.

Az iskolákban gyakoriak az érzékenyítő programok, tevékenységek, amiken keresztül már gyermekkorban elkezdődik a befogadó szemlélet megteremtése.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A Központi Statisztikai Hivatal által kiadott adatok alapján kerületünkben az óvodába beíratott gyermekek száma kis mértékben csökken, ezen belül a hátrányos helyzetű gyerekek száma

azonban szignifikáns csökkenést mutat. Míg 2015-ben a teljes gyermekszám 1,5 % volt hátrányos helyzetű, a vizsgált időszak végén ez a szám 0,1 %.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	4670	71	1,50%
2016	4583	31	0,70%
2017	4616	17	0,40%
2018	4588	9	0,20%
2019	4610	6	0,10%
2020	4398	3	0,10%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolás tanulók száma kis mértékű növekedést mutat. Ugyan 2016-ban az előző évhez viszonyítva jelentős csökkenés volt, ez azonban a következő években megfordult, 2020-ra meghaladta a 2015 évi adatot. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolások aránya 1-2 százalék között mozog és csökken. Az időszak végére 1 % alá esett.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	9 350	150	1,60%
2016	7 714	162	2,10%
2017	9 111	82	0,90%
2018	9 143	128	1,40%
2019	9 222	83	0,90%
2020	9 625	77	0,80%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A gimnáziumban tanulók között szembevetendő, hogy két évben volt mindösszesen egy-egy hátrányos és halmozottan hátrányos tanuló. Arra lehet következtetni, hogy a gimnáziumban tanulás lehetőségével leginkább azok a családok tudnak élni, akik egyébként is kedvezőbb anyagi körülmények között élnek.

Más a helyzet a szakközépiskolában és készségfejlesztő iskolában tanulókkal. Az ezekben az intézménytípusokban tanuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya magas. A szakgimnáziumi tanulók esetében, bár az adatsor hiányos, mégis látszik kisebb és csökkenő százalékban válnak az itt tanulók veszélyeztetetté.

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)		Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)		Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)		Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)		Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)		Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)	
	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	0	0,00%	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-
2016	1	0,00%	17	11,70%	23	11,70%	23	11,70%	23	0,90%	23	0,90%
2017	0	0,00%	7	7,30%	35	7,30%	35	7,30%	35	1,50%	35	1,50%
2018	1	0,00%	27	9,80%	19	9,80%	19	9,80%	19	0,80%	19	0,80%
2019	0	0,00%	15	6,40%	6	6,40%	6	6,40%	6	0,30%	6	0,30%
2020	0	0,00%	12	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.);

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma, és a gyógypedagógiai oktatásban résztvevő óvodás gyermekek száma is nagyjából megduplázódott a vizsgált időszakban. Az óvodai feladatellátási helyek száma nem változott.

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beirt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015		203	n.a.	49	4670	4	29	n.a.
2016		206	n.a.	50	4583	4	30	n.a.
2017		207	n.a.	50	4616	4	36	n.a.
2018		204	n.a.	50	4580	4	35	n.a.
2019		213	n.a.	50	4610	6	46	n.a.
2020		213	n.a.	50	4398	6	53	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat adatai hiányosak, ezért korlátozott mértékben jutunk információhoz. Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai osztályokban kis ingadozást mutat, azonban a valamennyi alapfokú oktatási intézmény adatát tartalmazó számsorban évente nagyobb eltérés mutatkozik, amit a többségi általános iskolák osztályainak számában bekövetkező változás indokol. A feladatellátási helyek száma alig változott.

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	44	435	29	n.a.	9,70%
2015/2016	43	424	27	n.a.	11,10%
2016/2017	43	421	29	n.a.	10,90%
2017/2018	45	426	28	n.a.	11,40%
2018/2019	43	428	28	n.a.	11,60%
2019/2020	42	435	30	n.a.	11,40%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat az általános iskolát eredményesen befejezők számát mutatja a nappali oktatásban, azonban az általános iskolába járó összesen tanulók száma, vagy az osztályismétlők számának ismerete nélkül nem mond sok mindent az adatsor. Annyi állapítható meg, hogy a 2019/2020 tanévben 15 %-kal több tanuló fejezte be eredményesen a 8. évfolyamot, mint az időszak első évében.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	972
2015/2016	1018
2016/2017	973
2017/2018	1065
2018/2019	1030
2019/2020	1143

Forrás: TelR, KSH Tstar

c) *hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;*

Ilyen jelenségről nincs tudomásunk. Az Önkormányzat az óvodáskortól kezdődően minden intézménytípusban szervez a különböző fogyatékkal kapcsolatos érzékenyítő programokat, melynek célja, hogy a gyermekek és a pedagógusok befogadóak legyenek.

d) *az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;*

A Dél-Budai Tankerületi Központ intézményein belül nincsenek szegregációs jelenségek. A XI. kerületben a kiemelt figyelmet igénylő tanulók az Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménybe járnak, vagy amelyik intézményt a szakértői bizottság a szakértői véleményben kijelöli számukra.

e) *előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások;*

A tanulók a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján kapják meg az egyéni szükségleteik támogatására a fejlesztéseket, a különböző ellátásokat, hátránykompenzáló juttatásokat, kedvezményeket.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az érintett családok nem rendelkeznek kellő információval az igénybe vehető szolgáltatásokról.	A kerületi családok munka-magánélet egyensúlyának, valamint az elérhető gyermekgondozási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek elősegítése. A lehetőségek

	széles körű hirdetése, promotálása online és offline felületeken egyaránt.
Generációs szakadékok a családban.	Oktató tájékoztató programok a családokon belül a generációk békés együttélésének elősegítésére.
Nincs olyan közösségi tér, mely alkalmas lenne a közösségi programok rendezésére.	Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ számára, közösségi programok befogadására alkalmas Közöségi Tér létrehozása.
A szegregáció által veszélyeztetett fiatalok hiányos egészségügyi és szexuális ismeretekkel rendelkeznek.	A szegregáció által veszélyeztetett területen a veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő prevenciós utcai szolgáltatások, segítségnyújtások kapacitásának növelése. Az utcai szolgáltatásoknak az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizálódás megelőzésére való kiterjesztése. A fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító utcai és közösségi programok bővítése.
Még több olyan programra van szükség, ami segíti a boldog és biztonságos gyermekkor megélését.	A kerületben működő prevenciós gyermekvédelmi szolgáltatások bővítése.
Szociokulturális hátrányok.	A szociokulturális szempontból hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése évente megújuló, innovatív, modellprogram megvalósításával.
A gyermekek és fiatalok alacsony önismerete és problémamegoldó képessége.	A gyermekek és fiatalok kreativitását, problémamegoldását, az önismeretet és együttműködési képességet fejlesztő programok megvalósítása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

2018-ban Újbuda lakosságának 54 %-a volt nő. Amíg a 0-17 éves korosztályban a férfiak aránya magasabb, addig a 60 év feletti lakosság körében pedig már jóval magasabb a női lakosok aránya, mint a férfiaké. 65 éves kor felett csaknem a duplája. Budapesten a nők születéskor várható élettartama (80,21 év) átlagosan 5 évvel haladja meg a férfiakét (75 év).

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A hátrányos megkülönböztetés egyik legkézzelfoghatóbb területe a nők szempontjából a munkaerőpiac területe, valamint a munkahelyek világa, ahol a hátrányok különösen és hatványozottan érintik a gyermekvállalás előtt álló és kisgyermeket nevelő nőket. Az alábbi táblázat adatai szerint a nők Munkaügyi Hivatalban regisztrált munkanélküli a vizsgált időszak minden évében magasabb volt a női munkanélküliségi ráta. (A 2019. évi adat téves, ezt a helyzetelemzés korábbi szakaszaiban is leszögeztük.)

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	1,60%	1,90%	1,75%
2016	1,30%	1,60%	1,45%
2017	1,10%	1,40%	1,25%
2018	1,00%	1,20%	1,10%
2019	9,00%	1,30%	5,15%
2020	2,10%	2,70%	2,40%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélkülivé vált nők nagyobb százalékának a munkaerőpiacra visszakerülése hosszabb időbe telik. Számukra fontos a foglalkoztatást segítő és képzési programokon való részvétel.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	56,50%	56,40%
2016	55,40%	59,00%
2017	48,60%	56,50%
2018	44,00%	55,50%
2019	36,00%	62,30%
2020	33,70%	60,80%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	1469	65
2016	1219	60
2017	999	38
2018	888	17
2019	892	26
2020	1883	34

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központban ingyenesen egyéni munkavállalási tanácsadást kaphatnak a szociálisan hátrányos helyzetű nők, melynek része a munkakeresést segítő, interjúhelyzet modellezése, önéletrajz szerkesztés stb.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Magyarországon az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei lényegesen rosszabbak, összehasonlítva a magasabb iskolai végzettségű gyermeket nevelő nők lehetőségeivel. Számukra a gyári betanított munka, a takarítói, bolti árufeltöltő munkakörök az elérhetőek, ahol azonban a jövedelem is korlátozott. Ez pedig a szegénység újratermelődéséhez vezet.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerőpiaci helyzete kimutathatóan rosszabb a férfi munkavállalókéhoz képest. A munkahelyi hátrányos megkülönböztetés többek között megjelenik a szakmai szegregációban (sokkal több nő dolgozik olyan alacsony fizetésekkel járó területen, mint a pedagógia, egészségügy, szociális szektor), tapasztalható a nők munkahelyi előmenetelének akadályaiiban, a munka-magánélet összehangolásának nehézségeiben.

Újbuda Önkormányzata 2020 tavaszán csatlakozott az Amnesty International Egy lépéssel közelebb kampányához, melynek célja, hogy a nemek szerinti béradatok átláthatóvá váljanak és ezáltal közelebb kerüljünk a nemek közötti bérszakadék megszüntetéséhez. A csatlakozás és a hivatali bérekre vonatkozó adatok nyilvánossá tétele inkább volt jelképes az Önkormányzat részéről, hiszen a köztisztviselők bérét a munkába eltöltött évek és iskolai végzettség határozza meg.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kerületben jelentősen emelkedett a védőnők száma, ezzel egyidejűleg az egy főre jutó átlagos gyermekszám csökkent. Ez az ellátás minőségét javította.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	55	90911	1652,927273
2016	62	95050	1533,064516
2017	61	93981	1541
2018	55	91277	1659,581818
2019	59,5	71457	1200,957983
2020	65	63539	977,5230769

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma nem bővült a vizsgált időszakban, a kihasználtságuk, vagyis a bölcsődében beírt gyerekek száma az időszak elejéhez képest kb. 7 %-kal emelkedett, de még így sem éri el a keretszámot.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	844	725
2016	844	731
2017	844	748
2018	844	773
2019	844	766
2020	844	777

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Magyarországon az elmúlt évek során jelentős fejlődés mutatkozott a bölcsődei férőhelyek fejlesztésének területén, ami nagy mértékben képes hozzájárulni a nők munkaerőpiaci helyzetének javításához. Ebből a szempontból Budapest és Újbuda is kiemelten kedvező helyzetben van az országos átlaghoz képest. Az 5.2.2. b) táblázat meglehetősen hiányos. A működő munkahelyi és működő mini bölcsődei férőhelyekre vonatkozóan nincs adat, azt látjuk azonban, hogy a családi bölcsődei férőhelyek sincsenek teljesen kihasználva. Ugyanakkor mind az önkormányzati, mind a családi bölcsődék kihasználtsága növekvő tendenciát mutat. Ebből arra következtetünk, hogy a nők arra törekednek, hogy mielőbb visszakerüljenek a munkaerőpiacra, nem tudják, vagy nem akarják kihasználni a gyermekgondozásra igénybevehető lehetőségeket.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	185	172	n.a.	n.a.	950	888
2018	0	0	183	176	n.a.	n.a.	950	882
2019	0	0	220	215	n.a.	n.a.	950	875
2020	0	0	262	228	0	0	914	792

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, az anya és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Az Újbudán dolgozó diplomás védőnők tevékenységének középpontjában a családok egészségvédelme, a betegségek kialakulásának megelőzése, valamint az egészségfejlesztés áll. Közreműködnek a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében, segítséget nyújtanak a meddőség megelőzésében és kezelésében, családtervezéssel kapcsolatos tanácsadást tartanak, felkészítik a várandós nőket az anyaságra a családsegítést végző intézmények illetékes szakembereivel. Fokozott figyelmet fordítanak a szociálisan nehéz helyzetben élő várandósokra és a gyermeküket egyedül nevelő anyákra. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzátartozó nyomtatványok beszerzésében, kitöltésében.

Újbudán a védőnők száma az elmúlt évek során megközelítőleg 20 %-kal emelkedett, de még így is legalább 1000 gyermek jut minden egyes védőnőre egy évben.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	55	90911	1652,927273
2016	62	95050	1533,064516
2017	61	93981	1541
2018	55	91277	1659,581818
2019	59,5	71457	1200,957983
2020	65	63539	977,5230769

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

„Minden ötödik nőt ért már élete során fizikai bántalmazás a partnere részéről. Ez jelenleg Magyarországon több, mint 760.000 nőt, és ennél valamivel kevesebb bántalmazó férfit érint. Jelenleg is több, mint 226.000 magyar nő él fizikailag is bántalmazó kapcsolatban. A partnerkapcsolati testi erőszakkal kapcsolatos esetek 95 százalékában a férfi az agresszív fél, és nőt bántalmaz. A fennmaradó 5 százalékot a férfit bántalmazó nők, illetve leszbikus és

homoszexuális partnerüket bántalmazó melegek alkotják.”⁸ A nők elleni erőszaknak több formája van, többek között a szóbeli bántalmazás, a lelki erőszak, a fizikai erőszak, a szexuális erőszak, valamint a gazdasági erőszak. A közbeszédben gyakran súlyosan áldozathibáztató hangok jelennek meg és erősödnek fel, ami mélyíti a témát körülvevő tévhiteket és fenntartja a bántalmazás tabuként kezelését. Kiemelten fontos, hogy a szégyenkeltő, hibáztató beszédmód átalakuljon, valamint, hogy a bántalmazottaknak legyen biztonságos lehetősége segítséget kérni. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a lehető legváltozatosabb módon jusson el az áldozatokhoz, hogy pontosan hova és hogyan tudnak segítségért fordulni, mivel a megfélemlítés és az izoláció nagyon gyakori bántalmazási formák, amelyek okán a bántalmazott nem tud megfelelő időben megfelelő típusú segítséghez jutni.

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központban a családon belüli erőszakkal kapcsolatos támogató szolgáltatások, segélytelefon, tanácsadó szolgálat, önvédelmi tanfolyam érhető el.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetbe alapvetően a kedvezőtlen szociális vagy anyagi helyzet, családon belüli erőszak, vagy hajléktalanná válás miatt kerülhetnek a nők, családok.

A krízishelyzetek megelőzése érdekében az önkormányzat ingyenes jogi tanácsadást biztosít a rászorulóknak minden héten az Újbudai Humán Szolgáltató központban.

Krízishelyzet esetén az alábbi szolgáltatásokat vehetik igénybe a családok.

Gyermekek átmeneti otthona

Fenntartó: Krízis Szociális Szolgálat a veszélyeztetett családok integrációjának megőrzéséért Alapítvány, 1125 Budapest, Nagytétényi út 266.

Intézmény: Krízis Alapítvány Gyermekekotthona, 1225 Budapest, Nagytétényi út 266.

Az intézmény tevékenysége szervesen illeszkedik a gyermekvédelem intézményrendszerébe, szorosan együttműködnek a gyermekjóléti szolgálatokkal, így segítve a szociálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőket és gyermekeket a problémák kezelésében. Az intézmény koedukált formában működik, 24 férőhelyen főként 3 és 18 év közötti gyermekek számára nyújt átmeneti gondoskodást. A feladatellátási szerződés alapján az alapítvány 14 fő férőhely fenntartására kötött szerződést a XI. kerület tekintetében.

Családok átmeneti otthona

Fenntartó: Országos Szociális Intézményfenntartó Központ 1111 Budapest, Budafoki út 34. B. épület 1. emelet 2. ajtó

Intézmény: Baptista Integrációs Központ Családok Átmeneti Otthona I. 1158 Budapest, Sztárai M. tér 10.

Az Intézmény ellátási szerződés alapján családok átmeneti otthona ellátást nyújt Budapest Főváros XI. kerület közigazgatási területén állandó bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 4 család (legfeljebb 16 fő) részére. Az ellátás az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülő és gyermeke, a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anya, illetve a szülészetről kikerülő anya és gyermeke, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje részére biztosítható. Az intézménybe történő bekerülés feltétele az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal történő előzetes és folyamatos együttműködés. Az ellátottak felvétele kizárólag az Újbudai Humán Szolgáltató Központ javaslata alapján történik.

⁸ Forrás: NANE Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület: <https://nane.hu/erintetteknek/tudnivalok-a-nok-elleni-eroszakrol/#tenyek-es-tevhitek>

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Újbuda önkormányzati vezetésében egy alpolgármester képviseli a nőket, és olyan fontos területekért felel, mint az esélyegyenlőség, a szociális ügyek, környezetvédelem, sport és lakásügyek. A Képviselő-testületben több megválasztott képviselő, valamint Újbuda jegyzője is nő, illetve az Önkormányzat cégeinek élén is több női vezető áll. Az országgyűlésben Újbuda érdekeit női képviselő képviseli.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Kerületi programok és szolgáltatások a célcsoport részére

- A „Rugalmas munkahelyek, családbarát Újbuda” című, TÁMOP-2.4.5-12/4-2012-0001 azonosító számú projekt fenntartási időszaka lejártá után is tovább visszük az aktivitásokat, melyek között szerepel többek közt a Családbarát Vállalkozás Újbuda elismerő cím adományozása és a játszószoiba fenntartása.
- A kerületben az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központja biztosítja a válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozását.
- A családok átmeneti otthonát a kerületben az Baptista Integrációs Központ Családok Átmeneti Otthona I. 1158 Budapest, Sztárai M. tér 10. ellátási szerződéssel biztosítja.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermeküket egyedül nevelő szülők támogatásra szorúlnak.	A gyermeküket egyedül nevelő nőket (és férfiakat) segítő, tehermentesítő kerületi szolgáltatások fejlesztése, bővítése.
Mindennapi stressz.	Női klubok, beszélgető körök létrehozása női esélyegyenlőségi témákban.
Kisgyermeket nevelő nők elhelyezkedési nehézségei.	Anyáknak, nőknek nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások, tréningek, képzések, támogatások
Családon belüli erőszak.	Családon belüli erőszakkal kapcsolatos támogató szolgáltatások nyújtása: segélytelefon, tanácsadó hálózat létrehozása, üzemeltetése, fejlesztése, helyi védőnők képzése a témában folyamatosan az év során, önvédelmi tanfolyamok szervezése helyi sportszervezetek bevonásával.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A KSH 2019. évi adatai szerint Budapesten a 60 év feletti aránya az állandó népességben belül 27,6 százalék, a 65 év feletti aránya pedig 21,7 százalék. A fővárosban a 60 év feletti nők az állandó népesség 16,8 százalékát, az állandó női népesség 31,6 százalékát teszik ki, míg a férfiak esetében ugyanez az arány 10,7 százalék a teljes népességre, és 23 százalék a férfiakra vetítve.

Újbudán a 2018-as adatok szerint a 60 év feletti aránya az állandó népességen belül 30,7 százalék, a 132.825 fő állandó népességből 40.784 fő tartozik ehhez az életkori csoporthoz. A 65 év feletti aránya az állandó népességen belül 24,54 százalék.

A kerületben a 60 év feletti nők az állandó népesség 19,32 százalékát, a női népesség 35,2 százalékát adják, a 65 év feletti nők esetében ez az arány 16 százalék és 29,5 százalék. A 60 év feletti férfiak a kerület állandó népességének 11,2 százalékát, a férfi népesség 24,5 százalékát teszik ki. A 65 év feletti férfiaknál ezek az értékek 9 százalék és 19,5 százalék.

E korosztály számára Újbuda Önkormányzata – a szociális és egészségügyi ellátórendszer fejlesztése mellett – több mint 10 évvel ezelőtt - komplex program elindítását kezdeményezte, mert felismerte azt, hogy a szociális ellátórendszer önmagában nem alkalmas arra, hogy a kerületben igen magas idős korú populáció számára minőségi és aktív időskort biztosítson. Az **Újbuda 60+ Program** az aktív idősödés elveire épülve jött létre. Legfőbb célja, hogy a primer prevenció széleskörű eszköztárával minél több idős korúnak, a lehető legtovább biztosítsa az önálló és minőségi életvezetés lehetőségét.

A fő cél másik aspektusa, hogy a 60+ program szolgáltatásainak segítségével csökkenjen a szociális és egészségügyi alrendszerek leterheltsége pénzügyi és humán erőforrás oldalról.

A 2008. október 1-én indult Újbuda 60+ Program figyelembe vette a 2001. évi magyarországi Idősügyi Karta elveit és helyi szintre alkalmazva fokozatosan megvalósítja az abban foglaltakat.

A Program céljai, a programot vezérlő elvek mentén is megfogalmazhatóak:

I. Az életminőség javítása az Önkormányzat eszközeivel, valamint eredményeket érjen el

- az elmagányosodás, a mindennapok ingercsökkenése és a digitális analfabétizmus elleni küzdelemben,
- az idősökben meglévő évtizedes tudás hasznosításában és tovább örökítésében a fiatalabb generációk számára,
- a generációk közötti szakadék megszüntetésében,
- az idős emberről kialakított kép megváltoztatásában,
- az idős korúak közösségi szerepének és érdekérvényesítésének erősítésében,
- az élethosszig tartó tanulás biztosításában és támogatásában,
- az egészség megőrzésében és az aktivitás támogatásában,
- idősbarát környezet, kommunikáció és szolgáltatások biztosításában,
- támogassa az idős korú ember függetlenségét, önállóságát, aktivitását, méltóságának megőrzését,
- minél tovább minél hosszabb ideig.

II. A Program további céljai, hogy működésével és eszköztárával segítse az idősöket is érintő szociális és egészségügyi ellátórendszerek operatív munkáját ott, ahol azok, feladataik és határai miatt további lépéseket már nem tudnak tenni.

III. A Program távlati céljai, hogy egyre több teret engedjen az idős korúaknak; aktivitásuknak, önszerveződésüknek és részvételüknek, egyre jobban átengedve számukra a program irányítását.

IV. Újbuda Önkormányzatának másik távlati célja, hogy nem csak rendeletében biztosítsa a program működését, de stabil pénzügyi háttérrel teremtsen a program működésére. További cél, hogy a sikeres módszertani programok megosztásával és más módszertani, szakmai tevékenységekkel Újbuda részt vegyen az aktív idősödés, mint szakterület, belföldi és külföldi feladataiban.

Az Újbuda 60+ Program 2009-ben és 2013-ban is elnyerte Újbuda Önkormányzata számára az igen megtisztelő „Idősbarát Önkormányzat” címet. A megtisztelő kitüntetések, a pozitív visszajelzések

mind arra ösztönözték a Program szervezőit, hogy az időskorú életének minden szegmensére biztosítsanak minőségi programot vagy szolgáltatást ingyenesen, vagy nagyon kedvezményes áron.

Az igények és az elégedettség folyamatos vizsgálata, valamint a szervezésre fordított energia 2015. évtől kezdve átlagosan, már 300 programot és szolgáltatást eredményezett havi szinten.

Az Újbuda 60+ Program néhány fontosabb szolgáltatási területe:

- Közösségfejlesztés – az emberi szó a legfontosabb
- A 2009-ben elindul közösségfejlesztési alprogram, az emberi kapcsolatok kialakítását támogató és azok minőségének fejlesztését célzó, önkéntesek vezette közösségek építésével és támogatásával foglalkozik. A kisközösségek és a különböző feladatokat főlvállaló kortárs-önkéntesek pótolják és generálják az emberi kapcsolatokat, segítik, tanítják, stb. egymást a Program keretein belül.
- Újbuda 60+ Kedvezménykártya – az időskorúak közösségének szimbóluma
A Kedvezménykártya közel 21.000 polgárt maga mögött tudható kezdeményezés.
Jelenleg hozzávetőlegesen 202 kerületi üzlet és vállalkozás biztosít 5-20% között vásárlási kedvezményt a kártyatulajdonosoknak, akik mindemellett ingyen, vagy nagy kedvezménnyel vehetik igénybe a 60+ Program közel 300 havi programját és szolgáltatásait.
A kedvezménykártyát minden 60. életévét betöltött, Újbudán életvitelszerűen élő, állandó lakcímmel rendelkező polgár ingyenesen igényelheti.
- Kommunikáció - időben, pontosan, idősbarát módon
A kerületi újság, az idosbarat.ujbuda.hu honlap, a kerületi hirdetőtáblák, nyomtatott heti és havi tájékoztatók, programlisták, havi magazinműsor a Civil Rádióban, a Facebook oldalon rendszeresen híradások az eseményekről, programokról. A két programközpontban munkanapokon minden információt megkaphatnak az érdeklődők, személyesen és telefonon egyaránt.
- Kultúra - több tucat rendszeres program, a kézimunkától a hangszeres zenéig
A kerületi közösségi házakban, valamint a programközpontokban rendszeresen biztosított és egész hónapban elérhető különböző kulturális programok mellett nagyobb kulturális kezdeményezéseink is vannak. A Színházjáró Program bérleteivel 700 időskorú tud színházba menni több előadásra, kedvezményes áron. Sikeres programjaink a Tarka Színpad (időskorúakból álló színházi társulatunk), a Senior Ki Mit Tud?, és a Senior Alkotótábor kezdeményezés, melynek keretében nívós alkotások és kiállítások születnek, több művészeti ágban.
- „Újbudai Idősek Akadémiája” - előadások és tanfolyamok
Az internet, a számítógép és egyéb IKT eszközök (pl. mobiltelefon) használatának megismertetése, angol, német nyelvtanfolyamok, banki ügyintézés, elsősegély, „Nagyi tanít nagyit” programok (amelyben az időskorúak egymást tanítják pl. angol nyelv, meridiántorna, origami, stb.) találhatóak a Programban.
- Egészség és testmozgás – tanfolyamok és versenyek
Gyalogló klubok, botos gyaloglás (nordic walking), gyógytorna, vízitorna, természetjárás, társastánc, meridiántorna, jóga, sakk és bridzs oktatás, keresztretjvény - csak néhány kiragadott példa a teljes palettáról.
- Bűnmegelőzési Alprogram - a biztonságérzet növelésére
Az ORFK és BRFK, valamint a kerületi kapitányság és közterület felügyelet munkatársaival közösen kidolgozott bűnmegelőzési modellprogramban megtalálható minden eszköz (pl. tanfolyamok, bűnmegelőzési színdarab, bűnmegelőzési eszközök bemutatója, rendőrségi kontaktszemélyek, szenior tanácsadók, stb.), mellyel az áldozattá válás csökkenthető, ill. elkerülhető.
- Mentálhigiénés Alprogram

Egyéni és csoportos probléma-megbeszélő foglalkozások, relaxáció és autogén tréning, imaginációs és alternatív módszerek a lehető legjobb pszichés állapot fenntartása érdekében.

- Rendezvények
Idősek Világnapja, karácsony, Nőnap, egészségnapok.

Az Újbuda 60+ Program színterei

Újbudai Önkéntes Koordinációs és Módszertani Központ (XI. Kérő u. 3.)

2017. év májusában nyílt meg a korábbi Szenior Rekreációs Központ helyén a Norvég Alap támogatásával indított „Egészséges és Aktív Időskor” projekt keretében az új létesítmény, amely kezdetektől az Újbuda 60+ Program központjaként üzemel.

A programközpont főbb szolgáltatásai:

- teljes körű tájékoztatás a 60+ programjaival kapcsolatban személyesen és telefonon,
- közösségi találkozóhely közösségek számára,
- számítógépes gyakorló helység és számítógépes segítségnyújtás,
- tanfolyamokra, kirándulásokra történő személyes beiratkozások,
- Újbuda 60+ Kedvezménykártya személyes átvételi lehetőség,
- rendezvények pl. fotókiállítás, Idősek Világnapja, Nőnap, stb.,
- társulati próbák (Tarka Színpad),
- szakmai, módszertani feladatok, műhelyek,
- időskorúak segélyvonala diszpécser központ,
- a 60+ program teljes programkínálata, egy időpontban több csoport és közösség számára,
- közösségek saját programjai pl. rádiós műsor szerkesztőségi ülése (60+ Médiaműhely),
- tanácsadások (pl. diétetika, gyógytorna), egyéni mentálhigiénés foglalkozások.

Újbudai Szenior Programközpont (XI. Bölcső u. 3.)

Korábban az Újbuda 60+ Program központjaként szolgáló önkormányzati létesítmény 2013. január 4-én nyitotta meg kapuit, Újbuda központjában. A jó közlekedéssel és kiváló adottságokkal rendelkező központ többek között az időközben befejeződött Újbuda 50+ Program szolgáltatásainak is helyet adott. Az örmezei központ megnyitása óta lokális központként működik.

A programközpont főbb szolgáltatásai:

- teljes körű tájékoztatás a 60+ programjaival kapcsolatban személyesen valamint tájékoztató anyagok,
- programlisták, szórólapok formájában,
- közösségi találkozóhely közösségek számára,
- számítógépes internetes helység és segítségnyújtás, oktatás,
- rendezvények pl. fotókiállítás, Idősek Világnapja, Nőnap, stb.,
- oktatás pl. digitális fotózás, angol, német gyakorló klubok,
- mozgásos programok pl. meridiántorna, gyógytorna,
- egyéb pl. kézműves foglalkozások, Hahota -jóga,
- közösségek saját programjai pl. rádiós műsor szerkesztőségi ülése (60+ Médiaműhely),
- tanácsadások (pl. diétetika, gyógytorna).

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség kor szerinti összetételének változását jól szemlélteti az öregedési index, amely azt fejezi ki, hogy száz 0–14 éves gyermekkorúra hány 65 éves vagy annál idősebb jut. Magyarországon az öregedési index – kisebb ingadozásoktól eltekintve – szorosan követi az európai irányvonalat.

Újbudán 2020-ban 176 százalékos az öregedési index. A 2015 évi adatokkal összehasonlítva 8 %-kal romlott a mutató. A 65 év feletti állandó kerületi lakosok száma 32.984 fő, míg a 0-14 éves korú lakosok száma 18.769 fő. A 65 év feletti 64 %-a nő, melyet a 6.1.1. táblázat mutat be.

Az időskorú lakosság egészségi állapot tekintetében két csoportra osztható. Az aktív életet élő, foglalkoztatásba, programokba bevonhatók és az ápolásra, ellátásra szorulók. Az utóbbi csoport ellátását az alábbi intézmények biztosítják.

6.2. Időskorúak, demens személyek nappali ellátása

Újbudai Szociális Szolgálat

1115 Budapest, Keveháza utca 6.

Az időskorúak és a demens személyek nappali ellátása a koruk, egészségi állapotuk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget többek között a nappali tartózkodásra, társas kapcsolatokra, továbbá az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, így csökkentve az egyedüllét és a magány érzését, hozzájárulva információk megszerzéséhez és tartalmas időtöltéshez, a napi életritmus megtartásához.

A szakmai tevékenység alapja a prevenciós szemlélet erősítése. Az idősök nappali ellátása öt telephelyen működik idősök klubja formában, az engedélyezett férőhelyek száma 2023 -ban 217 fő volt. A demens személyek speciális nappali ellátása az intézmény székhelyén történik. A demens személyek nappali ellátása során a klub nyitvatartási ideje alatt folyamatosan biztosított a gondozói felügyelet. A szakmailag felkészült munkatársak az ellátást igénybe vevők hozzátartozóinak is segítséget nyújtanak. 2019-ben megkezdte működését a demens személyek hozzátartozóinak és a téma iránt érdeklődőknek rendezett úgynevezett Alzheimer café-sorozat. A COVID-19 okozta járványügyi intézkedések megszakították az összejöveteleket, azonban 2022-ben már újra 4 Alzheimer Café rendezvényre került sor.

2022-ben összesen 303 fő nappali ellátásáról gondoskodtak a kollégák az idősök klubjaiban.

A klubtagok 73 százaléka 70 év feletti, 25 százaléka férfi és 75 százaléka nő. Évente 4 középiskolától fogad az intézmény közösségi szolgálatra jelentkező tanulókat. A diákok a nappali ellátásban a szabadidős programok lebonyolításában vettek részt.

(Időskorúak, demens személyek ellátása - Forrás: Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szociális és Gyermekvédelmi beszámoló (2019))

A **házi segítségnyújtás** célcsoportjába azok az idős, beteg vagy fogyatékos személyek tartoznak, akik a mindennapi életben nélkülözhetetlen feladatok ellátásában (fürdés, bevásárlás, takarítás, hivatalos ügyintézés, főzés, mosás, fűtés stb.) külső segítséget igényelnek. A szociális törvény szerint az alapvető gondozás és az alapápolás körébe tartozó feladatokat látja el, segítséget nyújt az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában. Prevenciós szerepet tölt be, segítséget nyújt a vészhelyzetek kialakulásának megelőzésében. A házi segítségnyújtást a jogosult igényeinek és szükségleteinek megfelelő időintervallumban és tartalommal kell nyújtani. A szolgáltatás térítésköteles, mértékét az önkormányzati rendelet szabályozza.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítására szolgáló ellátás.

24 órás diszpécser szolgálat áll rendelkezésre. A jelzőkészülékkel rendelkező személlyel riasztás esetén a diszpécser a kihangosító készülék segítségével kapcsolatba lép. A jelzés okának tisztázása után riasztja az intézmény gondozónőjét, aki 30 percen belül a helyszínre ér. Az ellátottak

jellemzően egyedül élő, 65 év feletti személyek. Az Újbudai Szociális Szolgálat 160 db kihelyezett készülékkel rendelkezik.

A Budapest XI. kerületében élő, többnyire idős emberek egy része szociális és/vagy egészségi állapota miatt csupán részben képes önmagát ellátni. Számukra segítséget nyújt önálló életvitelük fenntartásában a napi egyszeri meleg étel biztosításával az étkeztetés szolgáltatás, amelyet maguk hazavihetnek vagy helyben fogyaszthatnak, illetve házhozszállításra is van lehetőség. Az étkeztetés az év 365 napján – hétvégén és ünnepnapokon is – igénybe vehető.

Szociális szakosított ellátás:

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – időskorúak gondozóháza

Újbudai Idősek Háza

1115 Budapest, Fraknó utca 7.

Idősek Otthonába olyan személy vehető fel, aki a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 3. számú melléklete szerinti értékelő adatlap alapján III. fokozatú, vagy az Szt. 68/A. § (3) bekezdése szerint meghatározott egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkezik, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényel, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

A teljes körű ellátás keretében az intézmény biztosítja a napi ötszöri étkeztetést, a lakhatást, az egészségügyi ellátást és mentális gondozást, szükség szerinti ruházattal, illetve textíliával való ellátást. A szakosított szociális ellátás keretében olyan személyre szóló ápolási, gondozási tevékenység végzése történik, amely biztosítja az ellátott testi, lelki és szociális jólétének biztosítását. A gondozás során a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkciók helyreállítására is sor kerül az állapottól függően.

2021. december 31-én az ellátottak száma 55 fő volt. Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 87,6 év, nőknél 87,8 év, férfiaknál 86,7 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján a lakók 51 %-a 80-89 év közötti, 90 éves és e feletti a lakóink 44 %-a.

Az új kérelmek beadásának száma csökkent az előző évekhez képest, mely a COVID-19 vírus okozta veszélyhelyzettel hozható összefüggésbe.

2021. évben 12 kérelem került megszüntetésre. 2021. december 31-én összesen 59 fő rendelkezett beutaló határozattal, és 2 fő kérelmezőnek volt folyamatban a felvételi kérelme. A 59 beutaló határozattal rendelkező közül, 51 fő kerületi és 8 fő kerületen kívüli, ebből 1 házaspár.

Idősek Otthona Forrás: Újbudai Idősek Háza Beszámoló a 2021. évi szakmai munkáról

Egészségügyi ellátás, ápolás-gondozás – Az intézmény feladata, hogy elősegítse az ellátást igénybevevők testi, lelki aktivitásának fenntartását, megőrzését. Ennek érdekében az ellátottak korának, egészségi állapotának, képességeinek, egyéni adottságainak figyelembevételével biztosítják az egészségügyi ellátásukat. Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek az egészség megőrzését szolgáló programokra is. A lakók tudószerűen való részvételéhez az intézmény saját gépjárművel szállította el a lakókat. Az intézményen belül valósul meg a sebkezeléssel és a gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos sebészeti konzultáció. A lakók egészségét szolgálja a gyógytornász jelenléte is, 2022 márciusától saját főállású gyógytornásszal rendelkezik az intézmény. A hatékonyabb fejlesztések érdekében egy rekreációs szoba is kialakításra került. Az intézmény pszichológussal biztosítja a lakóknak az egyéni pszichoterápiás kezelést és szükség esetén a pszichiátriai szakorvosi ellátást is.

A szociális és mentálhigiénés ellátást két feladatkör határozza meg, a mentálhigiénés ellátás és a foglalkoztatás szervezése.

A mentálhigiéné szerepe és feladata olyan szituáció teremtése, amely a normális pszichés működést biztosítja. Cél az idős ember személyiség-szerkezetének fenntartása, hogy belső lelki

harmóniáját megőrizve beilleszkedjen környezetébe és ott békében, konfliktusmentesen éljen. A mentális gondozás a pszichés változások megelőzése, az egyén és a közösség szempontjából is fontos. Az ellátást igénybe vevők lelki egészség megőrzéséhez, krízis és konfliktus helyzetek megoldó képességének kialakításához, javításához, a krónikus betegséggel való együttéléshez szükséges életviteli problémák megoldásához, a külső társas kapcsolatok megtartásához, és új kapcsolatok kialakításához nyújt segítséget a mentálhigiénés ellátás.

A lakók foglalkoztatásának célja, hogy mindennapi életük megteljen ésszerű tartalommal, továbbá az intézményben lakók kapcsolatrendszerének, közösségi életének a segítése. Szabadidejük kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása, a tudás és a készségek, valamint a kreativitás tudatos fejlesztése az intézményen belüli és kívüli programok szervezésével.

2020-as és a 2021-es év folyamán is nagymértékben meghatározták az intézmény szakmai munkáját a pandémia következtében hozott rendeletek, intézkedések. Ezek figyelembevételével kellett a napi, havi programokat és a nagyrendezvényeket megszervezni.

A rendeletek kereteit betartva, minél több programot és rendezvényt tartottak a lakók részére. A látogatási és kijárási tilalom megszűnése után a lakók számára a programokat az intézményen belül próbálták minél szélesebb körben biztosítani.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	32 060	19 171	167,23%
2016	32 023	19 175	167,00%
2017	32 181	19 135	168,18%
2018	32 601	19 093	170,75%
2019	33 051	19 031	173,67%
2020	32 984	18 769	175,74%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	13665	25061	38726
2016	13506	24710	38216
2017	13130	24202	37332
2018	12833	23739	36572
2019	12615	23376	35991
2020	12254	22853	35107

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Életkoron alapuló ellátásban jelentősen több férfi, míg az öregségi nyugdíjban kétszer annyi nő részesül. Özvegyi és szülői nyugdíjat 2020-ban csaknem nyolcszor annyi nő kapott, mint férfi.

Életkoron alapuló ellátások (korhatár alattiaknak járó ellátások): a nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére folyósított ellátások, melyek a 2012 előtti különféle korai öregségi nyugdíjakat váltották fel. Az ide tartozó ellátások (korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, átmeneti

bányászjáradék, balettművészeti életjáradék) a nyugdíjkorhatár betöltése után korbetöltött öregségi nyugdíjja alakulnak át.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	290	383	11948	22727	47	377	n.a.
2016	212	69	11946	22805	48	338	n.a.
2017	204	64	11635	22416	49	311	19
2018	208	58	11412	22069	38	287	26
2019	174	40	11272	21802	33	252	34
2020	167	34	10070	21304	35	245	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Egyre több idős ember van, aki a nyugdíjkorhatár elérése után sem hagyja ott a munkahelyét. Az időskori munkavállalásnak nyugdíjasként több lehetséges oka van, például az egészségi állapota lehetővé teszi, vagy az alacsony összegű nyugdíj szükségessé teszi, hogy minél tovább maradjanak a munkaerőpiacon. Egyesek a rendszeresség és a társadalmi kapcsolatok fenntartása miatt maradnának tovább a munka világában. E tekintetben kettősség jellemzi a helyzetet.

Kutatások bizonyítják, hogy a potenciális munkavállalókat életkoruk előrehaladtával valóban egyre kevésbé szívesen alkalmazzák a munkaadók. Az idősödő munkavállalók hátrányos helyzete a felvételi eljárásoknál és az elbocsátások esetében egyaránt megjelenik. A vállalkozások jelentős része nem, vagy csak kis mértékben használja ki az idősebb munkaerő tudásátadásának képességét, ismereteit. Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét a munkaadók elsősorban a romló egészségi állapottal, a képzettségbeli hiányosságokkal, lemaradásokkal magyarázzák. Ezzel párhuzamosan azonban megállapítható, hogy a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében.

Az idősek foglalkoztatottsága szempontjából elsődleges cél a munkáltatók szemléletformálása, valamint a felmerülő kihívások kezelésének elősegítése különböző munkahelyi programokkal, amelyek a generációk közötti támogató együttműködést célozzák.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresői száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen		1 469	1219	999	888	892
41-45 év (TS 042)	Fő	159	112	109	112	126	275
	%	10,82%	9,19%	10,91%	12,61%	14,13%	15,42%
46-50 év (TS 043)	Fő	152	121	109	89	102	205
	%	10,35%	9,93%	10,91%	10,02%	11,43%	11,50%
51-55 év (TS 044)	Fő	140	103	83	75	60	196
	%	9,53%	8,45%	8,31%	8,45%	6,73%	10,99%
56-60 év (TS 045)	Fő	254	190	129	93	99	147
	%	17,29%	15,59%	12,91%	10,47%	11,10%	8,24%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	267	226	210	178	146	219
	%	18,18%	18,54%	21,02%	20,05%	16,37%	12,28%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A már többször említett 60+ program biztosítja az idősök tanulási igényeit, ezzel támogatva a szellemi fittségüket, ami javíthatja foglalkoztatási esélyeiket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Konkrét esetekről nincs ismerete az Önkormányzatnak, de általánosságban elmondható, hogy munkáltatók az új munkatárs kiválasztás során kisebb eséllyel választanak idősebb korosztályhoz tartozó munkavállalót.

6.4 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idős embereknek az életkor előrehaladtával jellemzően egyre nagyobb igénye mutatkozik a különböző egészségügyi és szociális ellátások, szolgáltatások igénybevételére. Különösen fontos tehát, hogy egy olyan kerület, mint Újbuda, ahol az idős népesség jelentősen felülreprezentált a fiatal lakosokhoz képest, az időskor kezdetétől fogva igyekezzen a lehető legtöbb területen megkönnyíteni és gördülékenyebbé tenni a helyiek mindennapjait. Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítése érdekében lehetővé kell tenni az akadálytalan közlekedést, különös tekintettel a nagy ügyfélforgalmú helyek környékére (pl. posta, hivatalok, forgalmasabb boltok, gyógyszertárak).

Fontos, hogy a figyelem fókuszában az egészségi állapotromlás megelőzése, lassítása álljon, mind fizikai mind szellemi és lelki szinten. Ezzel összefüggésben az idősök egyik legjelentősebb problémája, a társas kapcsolatok ritkulása, elvesztése és az elmagányosodás. Az egyedül élő és társas kapcsolatoktól (pl. családtagok, barátok) megfosztódott idős emberek kiemelten veszélyeztetett célcsoportot képeznek szociális és egészségügyi szempontból egyaránt. Az ő elérésük és kerületi programokba, szolgáltatásokba való bevonásuk kiemelt jelentőségű cél Újbudán.

A Minőségi időskor városi környezetben/Újbuda 60+ Program indulásakor, 2008-ban elkészült egy kerületi Állapotfelmérés⁹, amelynek keretében 2 fókuszcsoportos beszélgetés során fogalmazhatták meg a kerülettel kapcsolatos észrevételeiket és felmerülő igényeiket a résztvevő újbudai idősök. Az elmondottak alapján számos, az Önkormányzat számára kifejezetten hasznos, megfontolásra érdemes javaslat is született. Ez az eredmény is rávilágít arra, hogy bármilyen ágazati fejlesztés kialakítása során elengedhetetlen, hogy az érintettek is megfogalmazhassák a saját tapasztalataikat, szükségleteiket, így –mivel a fent említett felmérés már több mint 10 éve történt– a jövőben is indokolt és szorgalmazandó az idősöket közvetlenül megszólaltató felmérések elvégzése. 2022-ben 1500 fős nagymintás kutatás történt, melynek kiértékelése folyamatban van.

Ehhez szorosan kapcsolódva az Önkormányzat COVID-19 okozta veszélyhelyzettel összefüggésben felállított, 19 állásos call center szolgáltatása a kerületben élő idősök, és különösen az „idősebb idősök” igényeinek, szükségleteinek felmérésére is jó eszköznek bizonyult, amelynek eredményeit a kerület az I-CARE-SMART projektjének tervezéséhez is felhasználta. Az intézkedés célja az idősök otthon maradásának minél hatékonyabb támogatása volt tájékoztatással, információátadással, valamint konkrét kérések esetén gyakorlati segítségnyújtással

⁹ Forrás: <https://idosbarat.ujbuda.hu/60-program/ujbuda-60-letoltheto-dokumentumok-1>

(gyógyszerkiváltás, bevásárlás, hivatalos ügyintézés). A call center működtetését a veszélyhelyzet enyhülésével, 2020. június 2-től az Újbudai Szociális Szolgálat vette át.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	32 060	215	226	948
2016	32 023	246	345	899
2017	32 181	222	316	904
2018	32 601	247	307	884
2019	33 051	238	291	872
2020	32 984	238	533	1100

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) *kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;*

A kerületben 4 könyvtár, számos közösségi ház, színház biztosítja a kultúra iránti igény kielégítését. A 60+ kártya tulajdonosai az „Idősbarát Vállalkozás - Újbuda„ logóval ellátott helyen kedvezményt kapnak a szolgáltatások áraiból.

c) *idősek informatikai jártassága;*

Az Önkormányzat 60+ csoportja számtalan programot kínál, többek között minden hétköznap több helyszínen is lehetőségük van az idős korúaknak informatikai jártasságuk megalapozására. Ezen kívül a kerületben működik olyan egyesület, melynek célja, hogy az idős emberek akkor is fenn tudják tartani társadalmi kapcsolataikat az internet segítségével, ha az otthonukat nem tudják elhagyni.

6.5 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A 60 + programon belül az idős emberek megtalálhatják az egészségi állapotuknak és érdeklődési körüknek legjobban megfelelő programokat. A fizikai aktivitást kedvelők túrázhatnak, zumba és meridiántorna foglalkozásokon vehetnek részt. A szellemi sportok kedvelőit sakk, kártya, bridzs és rejtvényfejtő klubok várják. De működik fotótanoda, festőszakkör, kórus, angol és német társalgási klub is. A programok nagy része ingyenesen vehető igénybe.

6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Időskori kirekesztődés és áldozattá válás.	Idős oktatás, digitális képzések nyugdíjasoknak.
Az idős emberek nehezebben tudnak ügyeket intézni, segítségre szorulnak a	Az Önkormányzat által működtetett call center fenntartása, szolgáltatásainak bővítése.

mindennapokban.	
Az időskori fizikai aktivitás megőrzése.	Kedvezményes sport belépő kártyák lehetőségeinek további bővítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékkal élő személyek jogairól és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kimondja:

„A fogyatékoság hosszan tartó fizikai, értelmi, pszichoszociális vagy érzékszervi károsodás, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja egy adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. A fogyatékoság változó fogalom, bárki bármikor fogyatékosá válhat. A fogyatékoság nem zárja ki az egészséget: nem betegség, hanem állapot, ami a fogyatékosággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatásának következményéből adódik. Ezen akadályok gátolják a fogyatékos személyt a társadalomban való teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételben.”

Típusai:

- Mozgássérültség
- Látássérültség (gyengénlátás, vakság)
- Hallássérültség (nagyothallás, siketség)
- Értelmi fogyatékoság
- Beszédfogyatékoság (dadogás, dizartria, afázia, némaság)
- Autizmus (Asperger-szindróma)
- Siketvakság
- Súlyosan-halmazottan fogyatékoság.

A 2011-es Népszámlálás során 491 ezer fő nyilatkozott úgy, hogy valamilyen fogyatékosága van, a 2016-os mikrocenzus alapján viszont a fogyatékos személyek száma 83 ezer fővel, 408 ezerre csökkent. Ez budapesti viszonylatban 19 664 fős csökkenést jelent: a 2011-es 73 079 fővel szemben 2016-ban 53 415 fő fogyatékosággal élő embert jelent.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A településen működik a Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI ahol sajátos nevelési igényű gyerekek gyógypedagógiai nevelése-oktatása történik 3-26 éves kor között. Az intézmény számos színházzal és kulturális intézménnyel működik együtt annak érdekében, hogy a gyerekek és a fiatalok minél több élményt szerezhessenek. Az intézmény rendszeresen tart zenés foglalkozásokat és mozgásos foglalkozásokat a tanulóknak, valamint kifejezetten SNI gyerekek részére rendezett sportversenyeken is részt vesznek. A tanulók rendszeresen közreműködnek a kerületi óvodákban folytatott szemléletformálásban a KézenFogva Alapítvány Közös a Napunk programja részeként. A gyermekek meseelődést adnak elő az óvodások számára, amely mindig nagy siker.

A társadalmi párbeszéd elindulása érezhetően hatással van például arra is, hogy hogyan állnak a munkáltatók az SNI gyermeket nevelő munkavállalóikhoz, amely nagyon fontos elmozdulást jelenthet a családok terheinek csökkentése felé. Ahhoz, hogy hosszú távon csökkenjenek az egyenlőtlenségek, elengedhetetlen, hogy már kora gyermekkortól foglalkozzunk a részvételen alapuló érzékenyítéssel és a befogadó szemlélet megteremtésével.

A kerületben élő fogyatékosággal élő felnőtt emberek ellátó rendszere az alábbi elemekre épül.

Az Önkormányzat együttműködik a kerületi székhelyű és a kerületben élő fogyatékkal élők életére hatással lévő szervezetekkel, mint például Az Értelmi Fogyatékosok Fejlődését Szolgáló Magyar Down Alapítvánnyal, a Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvánnyal, a Salva Vita Alapítvánnyal, a Magyar Vakok-és Gyengénlátók Országos Szövetségével, a Nem Adom Fel Alapítvánnyal és a

KézenFogva Alapítvánnyal. Az együttműködés kiterjed az érzékenyítő programokon való részvételre, közös programok szervezésére.

2015 óta a megváltozott munkaképességű ellátásban részesülők személyek száma folyamatosan csökken. Nemek szerinti bontásban látható, hogy átlagosan 20 %-kal több nő részesül ellátásban, mint férfi.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	865	1102	1967
2016	807	1039	1846
2017	761	968	1729
2018	709	904	1613
2019	698	877	1575
2020	652	872	1524

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Annak ellenére, hogy összességében az ellátásban részesülők száma csökken, a nappali ellátásban több igény jelent meg. 2015-től 2020-ig 30 %-os emelkedést látunk.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	64
2016	75
2017	77
2018	75
2019	84
2020	90

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) *fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága;*

A különböző típusú fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatásának különféle lehetőségei és nehézségei lehetnek. Ugyanakkor a fogyatékkal élő munkavállalókat alkalmazó foglalkoztatók többsége pozitív tapasztalatokat él meg mivel ezek a munkavállalók nagyon elkötelezettek, megbízhatóak és terhelhetőek. Az Újbudai Prizma Közhasznú Nonprofit Kft 167 fő megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztat a képességeikhez és készségeikhez illeszkedő munkakörökben.

Az értelmi fogyatékosok fejlődését szolgáló magyar Down Alapítvány három módon is segíti a fogyatékkal élők foglalkoztatását. Egyfelől maga is alkalmaz értelmi fogyatékos embereket, védett munkahelyeket működtet állami támogatással, valamit értelmi fogyatékosok számára cégeknél, más szervezeteknél integrált munkahelyek teremtésén dolgozik.

A Polgármesteri Hivatal is foglalkoztat megváltozott munkaképességű munkavállalót, jelenleg is 5 főt, köztük látás, hallás és mozgásában korlátozottak vannak.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Számos szervezet foglalkozik a fogyatékkal élők munkavállalási esélyeinek növelésével.

Újbudán az Újbudai Prizma Közhasznú Nonprofit Kft foglalkoztatja a megváltozott munkaképességű munkavállalókat, és akit lehet visszavezetnek a munka világába. A Kft állásközvetítő szolgáltatást is nyújt.

A KézenFogva Alapítvány mind a munkavállalók mind pedig a munkáltatók részére szakmai segítséget nyújt a foglalkoztatás elősegítésére. A szolgáltatások minden megváltozott munkaképességű személy számára elérhető területi korlát nélkül. Jelentkezők felmérése: Diagnóziskészítés Lantegi-módszerrel, személyes interjúval, illetve igényfelméréssel.

A Budapest Esély Nonprofit Kft a hátrányokkal küzdő társadalmi csoportok munkaerő-piaci esélyeinek megerősítését tűzte ki célul. A szervezet két fő szakterülete a foglalkoztatás-fejlesztés és a társadalmi integráció érdekében az esélyek megerősítése. Közzolgáltatás keretében a Budapest Esély tervezi, szervezi és koordinálja a Fővárosi Önkormányzat közfoglalkoztatási programjait és a nyílt munkaerőpiacra való visszatérést segítő fejlesztést. A közzolgáltatások az igénybe vevő álláskereső számára ingyenesek. Újbudán működik a Budapest Esély szociális foglalkoztatója. Az ellátottak papíripari tevékenységet folytatnak, miközben visszailleszkednek a munka világába. A foglalkoztatásban korlátozott ideig dolgozhatnak, a nyílt munkaerőpiacra történő kihelyezésük a cél.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan Önkormányzatunkhoz nem érkezett jelzés, ezzel kapcsolatos információnk nincs.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok;

Mit is jelent az önálló életvitel a szakemberek szerint?

- A fogyatékos emberek önrendelkezési joga,
- életfilozófia, szemléletmód, ideológia,
- lehetőség az egyenértékű élethez,
- saját életük feletti kontroll, amely minimalizálja a másoktól való függést,
- a fogyatékos egyén saját kezébe helyezi vissza,
- hasonlóan a társadalom többi felnőtt tagjához,
- életének irányítását azáltal, hogy önmaga hoz döntéseket sorsa felől, amiért felelősséget is vállal,
- a fogyatékos embert, mint individuumot veszi figyelembe, hangsúlyozva, hogy elsősorban az egyén az, aki felelős saját sorsáért, tőle függ, hogy mennyire kiszolgáltatott, milyen mértékben döntenek helyette.

Ebben elsősorban az Újbudai Szociális Szolgálat támogató szolgálata és az Önkormányzattal együttműködő civil szervezetek tudnak segítséget nyújtani. A fogyatékkal élőkkel foglalkozó szervezetek támogatott lakhatási programokkal igyekeznek az önálló életvitel kialakításában, munkába járásban, háztartás vezetésben támogatni a fogyatékkal élőket.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága abban az esetben állapítható meg, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a 51.300 Ft-ot abban az esetben, ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy a gyermek huszonöt év alatti nagykorú és tanulmányokat folytat, valamint tizennyolcadik életévének betöltésekor jogosult volt a kedvezményre. Egyéb esetben a támogatás megállapításának jövedelmi feltétele, hogy a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem ne haladja meg a 47.025 Ft-ot. Az ellátás megállapításának további feltétele, hogy a család egyik tagja se rendelkezzen olyan vagyonnal, melyek értéke külön-külön számítva az 570.000 Ft-ot, vagy együtt számítva a 1.995.000 Ft-ot meghaladja.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzübeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

év	igénybe vevők száma
2015	1112
2016	879
2017	660
2018	528
2019	411
2020	344
2021	406

Forrás: Szociális és Egészségügyi Osztály

Újbudai gondozási támogatás

A támogatásra jogosult az a XI. kerületi lakcímén a kérelem benyújtásakor folyamatosan legalább tizenkét hónapja életvitelszerűen lakó Ptk. szerinti hozzátartozó, aki a Szociális Törvény szerinti ápolási díjra nem jogosult, és tizennyolcadik életévének betöltött, tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi és családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a minimálbér ötven százalékát, és családjához tartozó személyek közül senki nem rendelkezik olyan vagyonnal, amelynek együttes forgalmi értéke meghaladja az 5.700.000 Ft-ot. A támogatásra való jogosultsághoz szükséges, hogy a gondozott személy ápolási szükségletét az Újbudai Szociális Szolgálat szakvéleményében napi kettő órát meghaladó időtartamban állapítsa meg.

év	igénybe vevők száma
2015	nincs adat
2016	51
2017	46
2018	43
2019	32
2020	27
2021	24

Forrás: Szociális és Egészségügyi Osztály

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) *egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;*

Az önkormányzat törekszik az ellátások akadálymentes hozzáférését biztosítani. A támogató szolgálat kiemelt feladata ennek biztosítása.

b) *települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;*

Az Önkormányzat ennek felmérésére 2021-2022 évben 137 kerületi helyszínen (113 intézmény, 18 vendéglátóhely, 6 szálloda) végzett akadálymentes felmérést, mely egy korábbi, a Motiváció Alapítvány által elvégzett felmérés megismétlése volt.

A 113 Intézmény besorolás szerinti felosztása:

- 7 bölcsőde
- 12 óvoda
- 22 iskola
- 1 kollégium
- 1 fürdő
- 3 sportlétesítmény
- 1 kórház
- 26 orvosi rendelő
- 5 kormány / hivatal
- 6 könyvtár
- 14 kulturális intézmény
- 5 múzeum
- 1 speciális
- 8 szociális
- 1 vérellátó

A felmérés eredménye alapján elmondható, hogy hétből egy esetben történt fejlesztés, melyek főként a mozgáskorlátozott lakosok helyzetében hoztak pozitív változást.

c) *közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;*

A fogyatékossgal élő és tartósan egészségkárosodott emberek számára több ponton nehezített a hivatalos ügyek intézése és az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele. Az ügyintézés során a legtöbb egészségügyi intézményben hívószámhúzó automatákat alkalmaznak, de a vakok és gyengénlátók számára ez a megoldás az esetek túlnyomó többségében nem működőképes, mivel az ügyfélhívó automaták nem adnak hangjelzést. Ezért az érintetteknek gyakran külső segítséget kell kérniük, ami akadályozza az önálló ügyintézés lehetőségét.

Amíg az informatikai fejlesztés eléri azt a szintet, hogy a fogyatékos emberek kártyával azonosíthatják magukat, addig a betegirányításon dolgozó kollégák személyesen segítik a fogyatékos emberek eligazodását a szakrendelőben.

A legtöbb általunk vizsgált intézményben a bejutás rámpával megoldott, az épületen belüli akadálymentesség terén még vannak elmaradások.

A kerületben fogyatékossgal élők számára a sportolási lehetőségek korlátozottak, legtöbb esetben az épületbe bejutás még megoldott, azonban akadálymentes mosdó nincs, vagy nem a célnak megfelelően használják. A látássérültek tekintetében a sportolás tekintetében is nagyobb hátrányok mutatkoznak.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Újbuda Önkormányzata épületeiben, cégeiben, intézményeiben az akadálymentességre törekszik, amely legfőképpen a mozgáskorlátozottak tekintetében valósul meg.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A kerület akadálymentességi szakértője folyamatosan figyelemmel kíséri az járdák, átkelőhelyek parkok állapotát, akadálymentességét, melyről riportokat készít és eljuttatja a Hivatal Közlekedési Osztályára, ahol a szükséges javításokról gondoskodnak, vagy továbbítják a problémát a Fővárosi Polgármesteri Hivatalba illetékességből.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézmények, stb.);

A fogyatékossgal élő gyermekek az egészségügyi ellátás során nagyon komoly hátrányokkal indulnak. Az értelmileg akadályozott, autizmus spektrum zavarral élő gyerekek orvosi ellátását, gyakran megtagadják a szülők pedig nincsenek kellő információval ellátva arra vonatkozóan, hogy egyes esetekben mely egészségügyi intézményhez fordulhatnak ellátásért.

A fogyatékos személyeket a támogató szolgálat segíti a szükségleteiknek és igényeiknek megfelelő módon a saját lakóhelyükön, lakókörnyezetükben. A szolgáltatást igénybevevők számára segítséget nyújtanak a háztartási munkák ellátásában, alapvető szükségleteik kielégítésében (pl. higiénias ellátás, segédeszközök használata, stb.), közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítésében, szabadidős, kulturális programok elérésében.

Szállító szolgáltatást végeznek speciálisan kialakított gépjárműveikkel, amelyek kerekes székes szállításra és csoportos szállításra is lehetőséget biztosítanak.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Ehhez való hozzáférésüket minden intézkedésünkkel igyekszünk elősegíteni.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A kerület által kötelezően ellátandó családsegítés szociális alapszolgáltatás keretében az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának feladatai közé tartozik a mozgásukban vagy más egészségügyi ok miatt korlátozott, a szolgálathoz bemenni nem tudó kliensek otthonában történő meglátogatása.

Az Önkormányzat vállalt feladatként biztosítja az Újbudai Szociális Szolgálat által ellátott jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Újbudai Szociális Szolgálat

1119 Budapest, Keveháza utca 6.

	2018	2019
Induló létszám	103	103
Az ellátásba belépők száma	37	41
Az ellátásból kikerülők száma	37	41
Záró létszám	103	103
Az összes ellátott személy száma	140	144

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – Forrás: Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Szociális és Gyermekvédelmi beszámolója (2019)

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás folyamatos készenléti rendszerben működő ellátási forma. Az ellátás célja, hogy a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek önálló életvitelük fenntartása mellett fellépő krízishelyzeteket elhárítsák. A szolgáltatás szakmai központja a Kenderes utca 4. szám alatt található.

A folyamatos készenléti rendszerben működő, 24 órás diszpécserközpont működtetését szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft (1071 Budapest, Peterdy utca 6.) látja el. A jelzőkészülékkel rendelkező igénybevevővel –riasztás esetén– a diszpécser a kihangosító készülék segítségével kapcsolatba lép. A jelzés okának tisztázása után a központ riasztja az intézmény munkatársát, aki 30 percen belül a helyszínre ér. A válasz elmaradása esetén a diszpécser azonnal értesíti a mentőket. Az ellátottak jellemzően egyedül élő, 65 év feletti, továbbá ágyat elhagyni nem tudó (mozgáskorlátozott) személyek.

Az intézmény 160 darab készülékkel rendelkezik, amelyek finanszírozása befogadásra került. Az ellátottak teljes száma 2019-ben 142 fő, akik közül 134 fő egyedül élő 65 év feletti személy, 8 fő kétszemélyes háztartásban élt és 65 év feletti. Az ellátottak közül 26 fő a házi segítségnyújtás szolgáltatást is igénybe veszi.

A segélykérések száma (riasztás) 2019. évben összesen 281 volt (165 téves, 116 éles riasztás). A térítési díj 2019-ben is az ellátott jövedelme alapján, az igénylő napi jövedelmének 2%-a volt.¹⁰

- Az Önkormányzat vállalt feladatként támogató szolgáltatást nyújt, ezt az Újbudai Szociális Szolgálat biztosítja.
- Szociális alapszolgáltatási feladatellátásként az Önkormányzat biztosítja a fogyatékos személyek nappali ellátását a Kelenföldi Szociális Házban (1119 Budapest, Fejér Lipót utca 59.). Feladata a súlyosan-halmozottan fogyatékos, valamint 2019. május 1. napjától a 18. évüket betöltött, tankötelezettségüknek eleget tett enyhe-, vagy közepes fokban autizmus spektrumzavarral élő személyek jobb minőségű életének elősegítése, a minél teljesebb társadalmi integrációjuk elérése érdekében.
- Az értelmileg akadályozott és halmozottan sérült fiatalok napirend szerinti foglalkozásait a Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány Árpádházi Szent Margit Napközi Otthona (1116 Budapest, Rácz L. utca 73.) biztosítja szakemberek – gyógypedagógus, terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók – segítségével.

- A kerületben a fogyatékos személyek gondozóháza szolgáltatást a Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona nyújtja.

Átmeneti ellátást nyújtó intézmény – Fogyatékos személyek gondozóháza

Fenntartó: Az Értelmi Fogyatékosok Fejlődését Szolgáló Magyar Down Alapítvány 1145 Budapest, Amerikai út 14.

Intézmény: Down Alapítvány 1. sz. Átmeneti és Napközi Otthona 1116 Budapest, Szalóki utca 53.

Az intézményben 10 fő XI. kerületben lakó személyt láttak el. Ezen személyek 3 557 gondozási napot töltöttek el az intézményben. 2019-ben is holisztikus szemlélet szerint folytatták a foglalkoztatást. A fejlesztő foglalkoztatást pályázati finanszírozás biztosította számukra. Az értelmi fogyatékos személyek munkáját egyéni és csoportos fejlesztésekkel, külön programokkal és személyre szabott szolgáltatásokkal támogatták. Az intézmény fő célja az önálló életre való nevelés és a társadalmi beilleszkedés segítése.

¹⁰ Forrás : 2021-2025 évi Kerületi Esélyegyenlőségi Program

2019. évben az alábbi foglalkozások valósultak meg: divatékszer gyártása; ékszergyártás; műszaki és egyéb üveghőszigetelés gyártása; táskafélék és szíjzat gyártása; általános épülettakarítás; zöldterület kezelés, szövényezés; bőr-tárgy készítés; kerámia használati tárgyak készítése; papírmunkák. A munkák napi 4-8 óra foglalkoztatással valósultak meg. Az intézményben folyó munkát 2019. évben is több önkéntes és terepgyakorlatos segítette. A fentiekben túl külön figyelmet fordítottak a szabadidő hasznos eltöltésére is, ahol a mozgás nagy szerepet kapott, de a művészetekkel való megismerkedés sem szorult háttérbe.

- Az Újbudai Bölcsődei Intézmények a sajátos nevelési igényű kisgyermek napközbeni gondozását-nevelését alapfeladatként végzi.
- Újbuda Önkormányzata saját hatáskörében látja el a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai ellátását és a gyógypedagógusi hálózat működtetését.
- Az Újbuda Prizma Szociális Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft 2002-ben alakult, folytatva és kibővítve a több évtizeden át működő Szociális Foglalkoztató tevékenységét, munkavállalóik 70%-ban megváltozott munkaképességűek. A cél az, hogy megmaradt munkavégző képességükhöz mérten munkát végezzenek és ezáltal a társadalom hasznos részének érezhessék magukat. A rehabilitációs foglalkoztatás három akkreditált részlegben valósul meg: Parkfenntartási osztály, Kötészeti részleg, Állásközvetítő iroda. A munkavégzés rész- és teljes munkaidőben történik

7.5 A fogyatékosokkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékos emberekkel szembeni elutasítottság még mindig elég erősen megmutatkozik. Ennek legfőbb oka lehet az ismeretek hiánya. Ahhoz, hogy el tudjuk fogadni a másik embert, segíteni tudjuk, vagy csak ne rekesszük ki, ismernünk kell a fogyatékosággal járó mindennapi problémáit, a képességeit és korlátait, és a helyes segítség módjait. Ennek érdekében már korai kisgyermekkorától megkezdődik a gyerekek érzékenyítése. Már az óvodák pedagógiai programjában megjelenik az érzékenyítés. A Közös a Napunk komplex programja három elemre épül, az óvodapedagógus, a gyerekek és a szülők ismeretanyagának bővítésére. A 4. évfolyamos általános iskolás tanulók a „Világnitók Jobb Velünk a Világ” című nagyrendezvényen ismerkedhetnek meg a fogyatékos emberek világával. Osztályfőnöki óra keretein belül az általános iskolák többi évfolyama részére helybe visszük a programot. Valamennyi általunk szervezett érzékenyítésnek egy célja van: a befogadó, segítő attitűd kialakítása.

A Polgármesteri Hivatal dolgozói számára is szervezünk szemléletformáló tréninget, melyre elsősorban az adott évben belépő munkavállalókat hívjuk meg. A 2022-ban megrendezett tréninget a Nem Adom Fel Alapítvány trénersapata bonyolította le, melyben az Hivatal látássérült kollégái és az akadálymentes szakértők is feladatot vállaltak.

A mozgásukban korlátozott, vagy nem látó lakosaink számára elengedhetetlen a környezetük akadálymentessége. Az Önkormányzat egy fő akadálymentességi szakértő bevonásával, aki maga is kerekesszékes, folyamatosan monitorozza a terület útjait, felhívva a figyelmet a javítandó, vagy megoldandó problémákra, emellett 2022-ben befejeződött a kerületi intézmények akadálymentes felmérése.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentességben mutató hiányosságok.	Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft székhelyén belül akadálymentes munkakörnyezet biztosítása, személyfelvonó lift kialakítása.
A fogyatékkal élőkkel szembeni elutasítottság.	A fogyatékkal élő emberek iránti társadalmi érzékenyítés és szemléletformálás színház-művészeti és -pedagógiai eszközökkel.
A fogyatékkal élők gyakran hátrányos jövedelmi helyzetben vannak, így sportolási lehetőségeik szűkebbek.	Hátrányos helyzetű csoportok, fogyatékkal élők sportolásának kedvezményes biztosítása, sportrendezvények szervezése.
A fogyatékkal kapcsolatos ismeretanyagok hiánya, a fogyatékkal élőkkel szembeni elutasítottság.	A kerületben évek óta sikeresen működő érzékenyítő programok folytatása az esélyegyenlőségi szempontból kiemelt célcsoportok irányába.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Esélyegyenlőségi brand kialakítása.	Beazonosíthatóság, láthatóság, példamutatás, társadalmi partnerség kialakítása, szélesítése.
Egészségmegőrző, edukációs kampányok szervezése, szűrések - szűrési akciók indítása.	A meglévő és a kerületben kifejezetten jól funkcionáló egészségügyi ellátások fejlesztése. Kifejezetten olyan területeken és környékeken is, ahol az idősebb és szociálisan hátrányosabb helyzetűek is közvetlenül elérhetőek.
Civil szervezetek egészségügyi programjainak bevonása egyéni együttműködési megállapodásokon keresztül.	Civil szervezetek egészségügyi programjainak bevonása egyéni együttműködési megállapodásokon keresztül.
Az egészségügyi szolgáltatók elérhetősége.	Az egészségügyi szolgáltatók elérhetőségének javítása, a velük való kapcsolattartás gördülékenységének elősegítése.
Hajléktalanok lakáshoz jutási esélye rossz.	A lakásigénylési kérelmek beadásának, a megüresedett lakások arányában történő névjegyekre kerülés lehetősége.
Az utcán élő hajléktalanok rossz egészségügyi állapota.	Hajléktalanoknak egészségügyi szűrések szervezése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az Önkormányzat 4 nagy partnerével kötött az elmúlt évek során határozatlan időre szóló együttműködési megállapodást, melynek tárgya a társadalmi felelősségvállalás és egyenlő esélyek biztosítása. A megállapodás az Auchan Magyarország Kft, az IBM Hungary ISSC Kft, a Tata Consultancy Ltd. és az Alle Center Kft írta alá.

Önkormányzatunknak több, mint harminc egyházi szervezettel, egyházközséggel, zsinagógával van kapcsolata.

Legtöbbjük a mindennapi tevékenysége során a szociálisan rászorulóknak, nehéz helyzetben lévő személyeknek, családoknak támogatását biztosítja karitás-, illetve segélycsoportjai által.

Egyházi óvodák, általános iskolák és gimnáziumok is találhatóak Újbudán. Az érettségire készülő fiatalok a kerület számos intézményében végeznek segítő tevékenységet, vesznek részt a rászorulóknak ellátásában. Az intézményekbe sok nagycsaládból érkező gyermek jár.

Az egyházi szociális ellátó szervezetek közül az ország egyik legnagyobb a Katolikus Karitás, központja a kerületben található. Az Ukrajnából érkező menekültek számára a Villányi úton jelöltek ki ellátó helyet.

Szintén kerületi központú a Katolikus Karitás RÉV szenvedélybetegeket ellátó szervezete, mely szorosan együttműködik az önkormányzat szociális ellátórendszerével.

Az idősgondozásban a Szent Lujza és a XXIII. János Szeretetotthon vesz részt. Szemléletformáló programok szervezésében több civil szervezettel is kapcsolatban áll az Önkormányzat. Ezek a szervezetek: Down Alapítvány, Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány, Salva Vita Alapítvány, Nem Adom Fel Alapítvány.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az Újbudai Szociális Szolgálat (USZOSZ) a fogyatékkal élők nappali ellátásában Budapest több kerületéből érkező fogyatékkal élőket is ellát együttműködési megállapodások keretein belül.

Az USZOSZ a 2021-ben megalakult Fogyatékos Személyek Szakmatámogatási Hálózat budapesti munkájában aktívan részt vesz, továbbá a Magyar RETT Szindróma Alapítvánnyal, a Down Alapítvánnyal és az Autistic Art Alapítvánnyal is együttműködik.

A szakmaközi együttműködés hosszú évekre tekint vissza az Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel.

d) *a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;*

A kerületben 13 nemzetiségi önkormányzat működik. Meghívást kaptak a program megalkotásában előkészítő HEP fórumra. Véleményezési joguk van.

e) *civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;*

Esélyek utcája elnevezéssel évek óta működik a kerületben az Önkormányzat, a magánszektor és civil szervezetek részére együttműködés céljából létrehozott fórum. Azonos névvel honlapot üzemeltetünk, ahol lehetőség nyílik az egyes résztvevők programokhoz való csatlakozásához, támogatók kereséséhez. A program kezdete óta több mint 100 szervezet csatlakozott az Esélyek utcájához.

f) *for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.*

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) *a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;*

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megalkotása a HEP Fórum összehívásával kezdődött meg, melyre meghívást kaptak a szakmai szervezetek, az Önkormányzat intézményeinek vezetői, a Nemzetiségi Önkormányzatok Vezetői, a Képviselő-testület tagjai, akik a lakosságot képviselték.

b) *az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot;*

A HEP Fórum 2022. október 23-án ülésezett. A meghívottak előzetesen megkapták a szükséges dokumentumokat. A résztvevőktől érkező adatokat, észrevételeket és javaslatokat beépítettük a programba.

c) *A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.*

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Társadalmi és kulturális szempontból nehezen integrálódnak.	Integrált és inkluzív közösségi és kulturális programok szervezése, tartalmak biztosítása, melynek célja a hátrányok leküzdése.
Gyermekek	<p>Az érintett családok nem rendelkeznek kellő információval az igénybe vehető szolgáltatásokról.</p> <p>Generációs szakadékok a családban.</p> <p>Nincs olyan közösségi tér, mely alkalmas lenne a közösségi programok rendezésére.</p> <p>A szegregáció által veszélyeztetett fiatalok hiányos egészségügyi és szexuális ismeretekkel rendelkeznek.</p> <p>Még több olyan programra van szükség, ami segíti a boldog és biztonságos</p>	<p>Gyermekgondozási lehetőségek szélesítése.</p> <p>A kerületi családok munkamagánélet egyensúlyának, valamint az elérhető gyermekgondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférése elősegítése.</p> <p>A lehetőségek széles körű hirdetése, promotálása online és offline felületeken egyaránt.</p> <p>Gyermekgondozási lehetőségek szélesítése.</p> <p>Oktató tájékoztató programok.</p> <p>Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ számára, közösségi programok befogadására alkalmas Közöségi Tér létrehozása.</p> <p>A szegregáció által veszélyeztetett területen a veszélyeztetett fiatalokat saját környezetükben elérő prevenció utcai szolgáltatások, segítségnyújtások kapacitásának növelése. Az utcai szolgáltatásoknak az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizálódás megelőzésére való kiterjesztése. A fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító utcai és közösségi programok bővítése.</p> <p>A kerületben működő prevenció</p>

	<p>gyermekkor megélését.</p> <p>Szociokulturális hátrányok.</p> <p>A gyermekek és fiatalok alacsony önismerete és problémamegoldó képessége.</p>	<p>gyermekvédelmi szolgáltatások bővítése.</p> <p>Hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése évente megújuló, innovatív, modellprogram megvalósításával.</p> <p>A szociokulturális szempontból hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése évente megújuló, innovatív, modellprogram megvalósításával.</p> <p>A gyermekek és fiatalok kreativitását, problémamegoldását, az önismeretet és együttműködési képességet fejlesztő programok megvalósítása.</p>
Nők	<p>A gyermeküket egyedül nevelő szülők támogatásra szorulnak.</p> <p>Mindennapi stressz.</p> <p>Kisgyermeket nevelő nők elhelyezkedési nehézségei.</p> <p>Családon belüli erőszak.</p>	<p>A gyermeküket egyedül nevelő nőket (és férfiakat) segítő, tehermentesítő kerületi szolgáltatások fejlesztése, bővítése.</p> <p>Női klubok, beszélgető körök létrehozása női esélyegyenlőségi témákban.</p> <p>Anyáknak, nőknek nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások, tréningek, képzések, támogatások.</p> <p>Családon belüli erőszakkal kapcsolatos támogató szolgáltatások nyújtása: segélytelefon, tanácsadó hálózat létrehozása, üzemeltetése, fejlesztése, helyi védőnők képzése a témában folyamatosan az év során, önvédelmi tanfolyamok szervezése helyi sportszervezetek bevonásával.</p>
Idősek	<p>Időskori kirekesztődés és áldozattá válás.</p> <p>Az idős emberek nehezebben tudnak ügyeket intézni, segítségre szorulnak a mindennapokban.</p> <p>Az időskori fizikai aktivitás megőrzése.</p>	<p>Idős oktatás, digitális képzések nyugdíjasoknak.</p> <p>Az Önkormányzat által működtetett call center fenntartása, szolgáltatásainak bővítése.</p> <p>Kedvezményes sport belépő kártyák lehetőségeinek további bővítése.</p>
Fogyatékkal élők	<p>Az akadálymentességben mutatkozó hiányosságok.</p> <p>A fogyatékkal élőkkel szembeni elutasítottság.</p>	<p>Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft székhelyén belül akadálymentes munkakörnyezet biztosítása, személyfelvonó lift kialakítása.</p> <p>A fogyatékkal élő emberek iránti társadalmi érzékenyítés és</p>

	<p>A fogyatékkal élők gyakran nehéz jövedelmi helyzetben vannak, így sportolási lehetőségeik szűkebbek.</p> <p>A fogyatékossgal kapcsolatos ismeretanyagok hiánya, a fogyatékossgal élőkkel szembeni elutasítottság.</p>	<p>szemléletformálás színház- művészeti és -pedagógiai eszközökkel.</p> <p>Hátrányos helyzetű csoportok, fogyatékkal élők sportolásának kedvezményes biztosítása, sportrendezvények szervezése.</p> <p>A kerületben évek óta sikeresen működő érzékenyítő programok folytatása az esélyegyenlőségi szempontból kiemelt célcsoportok irányába.</p>
<p><i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i></p>	<p>Esélyegyenlőségi brand kialakítása.</p> <p>Egészségmegőrző, edukációs kampányok szervezése, szűrések - szűrési akciók indítása.</p> <p>Civil szervezetek egészségügyi programjainak bevonása egyéni együttműködési megállapodásokon keresztül.</p> <p>Az egészségügyi szolgáltatók elérhetősége.</p> <p>Hajléktalanok rossz lakáshoz jutási esélyei.</p> <p>Az utcán élő hajléktalanok rossz egészségügyi állapota.</p>	<p>Beazonosíthatóság, láthatóság, példamutatás, társadalmi partnerség kialakítása, szélesítése.</p> <p>A meglévő és a kerületben kifejezetten jól funkcionáló egészségügyi ellátások fejlesztése. Kifejezetten olyan területeken és környékeken is, ahol az idősebb és szociálisan hátrányosabb helyzetűek is közvetlenül elérhetőek.</p> <p>Civil szervezetek egészségügyi programjainak bevonása egyéni együttműködési megállapodásokon keresztül.</p> <p>Az egészségügyi szolgáltatók elérhetőségének javítása, a velük való kapcsolattartás gördülékenységének elősegítése.</p> <p>A lakásigénylési kérelmek beadásának, a megüresedett lakások arányában történő névjegyzékre kerülés lehetősége.</p> <p>Hajléktalanoknak egészségügyi szűrések szervezése.</p>

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol felszámoljuk a mélyszegénységet, és a romák társadalmi felzárkóztatása sikeresen megtörténik, és elmosódnak a szociokulturális különbségek. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életminősége folyamatosan javuljon. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek biztonságát, testi és lelki fejlődésüket. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az esélyegyenlőséget a foglalkoztatásban, munka és a magánélet egyensúlyának megteremtését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök igényeire, az aktív időskor támogatására, az egészségügyi szolgáltatások biztosítására, biztonságukra.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására a foglalkoztatásban, a tanulásban, az önálló és méltóságteli élet kialakításában.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összehangolása más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	Esélyegyenlőségi brand kialakítása.	Beazonosíthatóság, láthatóság, példamutatás, társadalmi partnerség kialakítása, szélesítése	Újbuda lakosai megismerjék, és felismerjék az esélyegyenlőség körébe tartozó intézkedéseket, bizalom kialakítása			Felismerhető arculat.	Jegyzői igazgatóság	2027.12.31.		humán, pénzügyi	folyamatos	

2	Egészségmegőrző, edukációs kampányok szervezése, szűrések - szűrési akciók indítása.	A meglévő és a kerületben kifejezetten jól funkcionáló egészségügyi ellátások fejlesztése. Kifejezetten olyan területeken és környékeken is, ahol az idősebb és szociálisan hátrányosabb helyzetűek is közvetlenül elérhetőek.	hátrányok csökkentése	Újbuda Egészségügyi Koncepciója	-	Egészségmegőrző, edukációs kampányok szervezése, szűrési akciók.	Polgármesteri Egészségügyi intézmények	2027.12.31.		Intézményi költségvetés	folyamatos	
3	Civil szervezetek egészségügyi programjainak bevonása egyéni együttműködési megállapodásokon keresztül.	Civil szervezetek egészségügyi programjainak bevonása egyéni együttműködési megállapodásokon keresztül.	Egészségügyi programok széles elérhetőségének biztosítása.			A civil szervezetek felkutatása, együttműködési megállapodások megkötése.	Szociális és Egészségügyi Osztály	2027.12.31.		adicionális forrást nem igényel	folyamatos	
4	Az egészségügyi szolgáltatók	Az egészségügyi szolgáltatók	Az egészségügyi	Újbuda Egészségügyi		Rendszer fejlesztés	Egészségügyi intézménye	2027.12.31.		önkormányzati költségvetés	folyamatos	

	elérhetőségnek javítása.	elérhetőségnek javítása, a velük való kapcsolattartás gördülékenységeinek elősegítése.	szolgáltatók minél könnyebb elérhetősége.	Koncepciója				k	és	
5	Hajléktalanok lakáshoz jutási esélyeinek javítása.	A lakásigénylési kérelmek beadásának, a megüresedett lakások arányában történő névjegyzékre kerülés lehetősége.	Esélyteremtés és önkormányzati bérlakáshoz jutásra.		A névjegyzékre kerülés biztosítása	Lakás- és Helyiséggazdálkodási Osztály	2027.12.31.	Addicionális forrás nem igényel	foslyamat	
6	Hajléktalanoknak egészségügyi szűrések szervezése.	Hajléktalanok egészségügyi szűrések szervezése.	Hajléktalanok egészségügyi állapotának felmérése, javítása.		Hajléktalanok részére szűrővizsgálatok biztosítása.	Egészségügyi intézmények, Újbudai Szociális Szolgáltató vezetője	2027.12.31.	Önkormányzati költségvetés	foslyamat	
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Integrált és inkluzív közösségi és kulturális	A kulturális hátrányok leküzdése.			Ingyenes kulturális és közösségi programok	KözPont Kft vezetője	2027.12.31.	KözPont Kft költségvetése	foslyamat	

	<p>programok szervezése, tartalmak biztosítása.</p>					<p>szervezése a Központi Újbudai Kulturális Kft telephelyein, a telephelyek közösségi média felületein magas minőségű, könnyen befogadható, hasznos és informatív kulturális tartalmak hozzáférhetővé tétele.</p>						
<p>II. A gyermekek esélyegyenlősége</p>												
<p>1</p>	<p>Gyermekgondozási lehetőségek szélesítése.</p>	<p>A kerületi családok munkanélküli magánélet egyensúlyának, valamint az elérhető gyermekgondozási szolgáltatások</p>	<p>Biztonságos tér biztosítása a kisgyermeket nevelő családok számára, vagy egyedül</p>	<p>-Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Integrált Településfejlesztési Stratégiája -Újbuda Településfejlesztési</p>	<p>Családok kertjének létrehozása</p>	<p>Városgazdálkodási Igazgatóság</p>	<p>Családok kertjének létrejötte.</p>	<p>2027.12.31.</p>	<p>Pénzügyi: önkormányzati költségvetés, humán erőforrás</p>	<p> folyamat</p>		

		<p>hoz való hozzáférésének elősegítése. A lehetőségek széles körű hirdetése, promótálása online és offline felületeken egyaránt.</p>	<p>álló szülőknek, mely az egymást segítő szülői társi kapcsolatok kialakulását is előmozdítja.</p>	<p>jelzési Koncepciója</p>		<p>Tudatos szülő programok (szülői, családi támogató program) oktatósorozat, előadássorozat, tréning biztosítása a helyi szülők számára kedvezményes formában az ingeregényes szemlélet</p>	<p>Szociális és Egészségügyi Osztály</p>	<p>2027.12.31.</p>			<p>önkormányzati költségvetés</p>	<p>fos folyamat</p>	<p>Gyermek gondozási lehetőségek szélesítése</p>
<p>2</p>	<p>Gyermek gondozási lehetőségek szélesítése.</p>	<p>Oktató tájékoztató programok.</p>	<p>A családokon belüli generációs békés együttélésének elősegítése.</p>										

5	A kerületben működő prevenció	A kerületben működő gyermekjóléti A jelenleginél több			<p>ások kapacitásának növelése. Az utcai szolgálatok az alapvető testi, egészségügyi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizációs megelőzésére való kiterjesztése. A fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító utcai és közösségi programok bővítése.</p>	<p>yi, szexuális ismerethiányok pótlására, a szenvedélybetegségekkel kapcsolatos prevencióra és a kriminalizációs megelőzésére való kiterjesztése. A fiatalok számára célzottan biztosított felvilágosító utcai és közösségi programok bővítése.</p>	Újbudai Humán Szolgáltató	2027.12.31.	Intézményi költsége	folyamatos	
---	-------------------------------	---	--	--	---	--	---------------------------	-------------	---------------------	------------	--

	gyermekjólét i szolgáltatások bővítése.	prevenációs szolgáltatások bővítése.	prevenációs gyermekjólét szolgáltatás				Központ		tés.		
6	Hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése évente megújuló, innovatív, modellprogr am megvalósítás ával.	A szociokulturá lis szemponból hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése évente megújuló, innovatív, modellprogra m megvalósítás ával.	A szociokultu rális szemponb ól hátrányos helyzetben lévő gyermekek és családjaik segítése.			Évente megújuló modellprog rammal segíteni a hátrányos helyzetű gyermekek et.	Újbudai Humán Szolgáltató Központ	2027.12. 31.	Intézmén yi költségve tés	folya mato s	
7	A gyermekek és fiatalok kreativitását, problémameg oldását, az önismeretet és együttműköd ési képeséget fejlesztő programok	A gyermekek és fiatalok kreativitását, problémameg oldását, az önismeretet és együttműköd ési képeséget fejlesztő programok	Nagyobb önismerette l és problémam egoldó képeségge l rendelkező fiatalok.			Egyszeri és ismétlődő foglalkozás ok szervezése a Kaptár Ifjúsági Klubban, amelyek középpontj ában közösségép	KözPont Kft vezetője	2027.12. 31.	KözPont Kft költségve tése	folya mato s	

	programok megvalósítás a.	megvalósítás a.				ítés és az élményalapú tanulás áll, kiemelt figyelmet fordítva azokra a médiumokra, amelyek közel állnak a digitális generáció hétköznapi tapasztalatához, ahol a fiatalok a mobiltelefonjuk funkcióit kihasználva ismerkedhetnek meg különböző kifejezési formákkal, például kreatív fotózás, riportkészítés.						
III. A nők esélyegyenlősége												
1	A	A	A			Szolgáltatások	Újbudai Humán	2027.12.	intézményi	folyamato		

						gazdagítása hasonló profilú rendezvényekkel.	Újbudai Humán Szolgáltató Központ	2027.12.31.	Önkormányzati költségvetés	folyamatos		
3	Anyáknak, nőknek nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások, képzések támogatások.	Anyáknak, nőknek nyújtott munkaerőpiaci szolgáltatások, képzések támogatások.	Nők munkaerőpiaci esélyeinek javulása.			Munkaerőpiaci szolgáltatások, tréningek, képzések, támogatások	Újbudai Humán Szolgáltató Központ	2027.12.31.	Önkormányzati költségvetés	folyamatos		
4	Családon belüli erőszak áldozatainak támogatása.	Családon belüli erőszakkal kapcsolatos támogató szolgáltatások nyújtása: készenléti telefon, tanácsadó hálózat létrehozása, üzemeltetése, fejlesztése, helyi védőnők képzése témában folyamatosan	Hatékony segítségnyújtás.			Készenléti telefon tanácsadó hálózat létrehozása, üzemeltetése, fejlesztése, helyi védőnők képzése témában folyamatosan az év során, önvédelmi tanfolyamok.	Újbudai Humán Szolgáltató Központ	2027.12.31.	Önkormányzati költségvetés	folyamatos		

	es sport belépő kártyák lehetőségeinek további bővítése.	es belépő kártyák biztosítása.	időskor lehetőségének biztosítása.	Sportstratégiaja		ye, életkorhoz kötött kedvezmény kártya rendszer működtetése.	Sportjáért Nonprofit Kft ügyvezető	31.				
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft székhelyén belül akadálymentesítés biztosítása.	Akadálymentes munkakörnyezet biztosítása, személyfelvonó lift kialakítása.	A megváltozott munkaképességű munkavállalók részére akadálymentes munkakörnyezet kialakítása.			Személyfelvonó lift kialakítása.	Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft	2027.12.31.	Személyfelvonó lift.	Költségvetés	folymatos	
2	Társadalmi érzékenyítés.	A fogyatékos emberek iránti társadalmi érzékenyítés és szemléletformálás színház-	A fogyatékos emberek iránti társadalmi érzékenyítés és szemléletformálás színház-			Társadalmi érzékenyítés és szemléletformálás színház- művészeti és pedagógiai eszközökkel	KözPont Kft vezetője	2027.12.31.		KözPont Kft költségvetése	folymatos	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról és az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

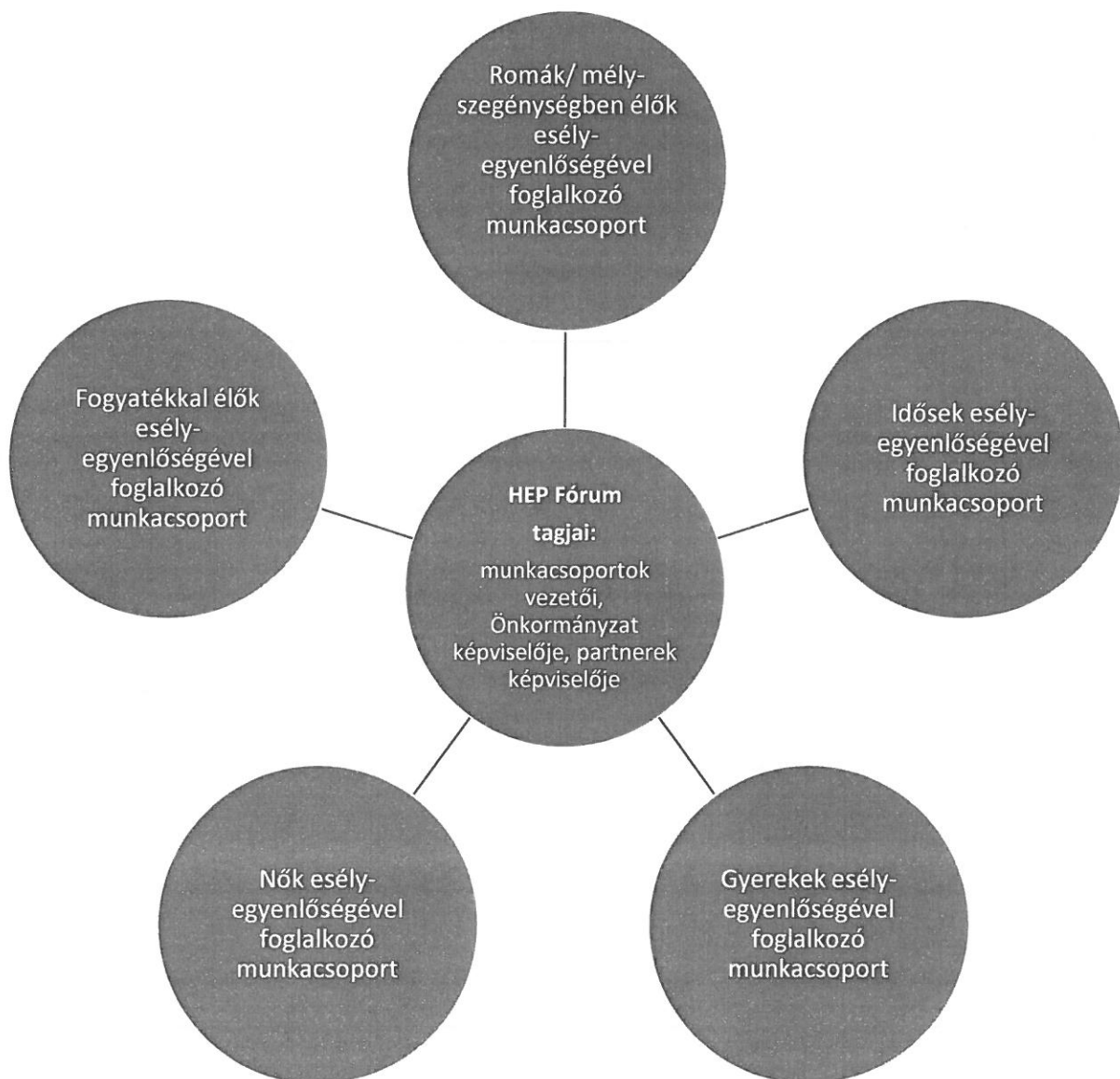
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. A HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,

- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- *a település polgármestere,*
- *a település/közös önkormányzatok jegyzője,*
- *helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,*
- *beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,*
- *helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,*
- *meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,*
- *2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,*
- *helyi jelzőrendszeri felelős,*
- *a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,*
- *A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,*
- *a település HEP referense,*
- *a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,*
- *egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).*

Állandó meghívottak

- *a település képviselő-testületének tagjai,*
- *az illetékes esélyegyenlőségi mentor,*
- *tankerületi központ képviselője,*
- *környező települések önkormányzati szereplői,*
- *járási jelzőrendszeri tanácsadó,*
- *egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).*

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- *Az Ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.*
- *Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.*
- *Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így*
 - o *Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.*
 - o *Figyelemmel kíséri azt, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.*
 - o *Támogatnia kell, hogy az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.*

- *Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.*

A település vezetése, az Önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- *felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.*
- *Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.*
- *Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.*
- *Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.*

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési Önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

*Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.*

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata*

Dátum

Aláírás

Előterjesztés 3. napirendi pont mell.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal
BELSŐ ELLENŐRZÉS
1113 Budapest, Bocskai út 39-41.

Iktatószám: XXI/5/1/2023

ÉVES ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatok

2022.

Budapest, 2023. február 15.

Vezetői összefoglaló

A költségvetési szervek belső ellenőrzésével kapcsolatos előírásokat a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Bkr.) tartalmazza.

Az éves beszámoló a Bkr. és a Pénzügyminisztérium által kiadott útmutatónak megfelelően készült, amely Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatainál (továbbiakban: Nemzetiségi Önkormányzatok) végzett 2022. évi belső ellenőrzési tevékenységet foglalja össze.

A Belső Ellenőrzés Bkr. alapján készült éves munkatervében 13 db - Nemzetiségi Önkormányzatonként 1-1 vizsgálat - tervezett ellenőrzés szerepelt. A 2022. évi ellenőrzési terv a Bkr. vonatkozó előírásainak megfelelően kockázatelemzés alapján került összeállításra.

A beszámoló rövid képet ad a belső kontrollrendszer kiépítettségéről és működéséről is.

A Nemzetiségi Önkormányzatok 2022. évi Belső ellenőrzési munkatervét a Nemzetiségi Önkormányzatok képviselő-testületei 2021. év decemberében fogadták el.

A munkaterv az ellenőri kapacitást figyelembe véve összesen 40 ellenőri munkanappal került kialakításra, amely meg is valósult, a tervezett vizsgálatok végrehajtásra kerültek.

A lefolytatott vizsgálatok során 4 javaslat született, melyre intézkedési terv készült és a feladatok megvalósítása is megtörtént.

A belső ellenőrök funkcionális függetlensége biztosított volt, független, objektív ellenőrzési tevékenységükkel segítették a vizsgált terület szabályszerű, hatékony és eredményes működését.

Tartalomjegyzék

I.	A belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása önértékelés alapján	4
I.1.	Az éves ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése	4
I.1.1.	A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése, az ellenőrzések összesítése	4
I.1.2.	Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja kapcsán tett jelentések száma és rövid összefoglalása	5
I.2.	A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása... 5	
I.2.1.	A belső ellenőrzési egység humán erőforrás-ellátottsága	6
I.2.2.	A belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása	6
I.2.3.	Összeférhetetlenségi esetek	7
I.2.4.	A belső ellenőri jogokkal kapcsolatos esetleges korlátozások bemutatása	7
I.2.5.	A belső ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényezők	7
I.2.6.	Az ellenőrzések nyilvántartása	7
I.2.7.	Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok	7
I.3.	A tanácsadó tevékenység bemutatása	8
II.	A belső kontrollrendszer működésének értékelése ellenőrzési tapasztalatok alapján	8
II.1.	A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok	8
II.2.	A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése	9
III.	Az intézkedési tervek megvalósítása	11

I. A belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása önértékelés alapján

A belső ellenőrzés egy független, tárgyilagos, bizonyosságot adó tanácsadó tevékenység, melynek alapvető rendeltetése és célja, hogy rendszerszemléletű megközelítéssel, módszeresen vizsgálja és értékeli az ellenőrzött szervezetet (szervezeti egységet, tevékenységet, stb.), annak működését, ellenőrzési és irányítási eljárásait annak érdekében, hogy a lehető legkisebb kockázattal biztosítsa a legjobb eredményességet.

Ennek keretében

- elkészíti és karbantartja a Belső Ellenőrzési Kézikönyvet, és a szükséges további szabályozó dokumentumokat. Elkészíti a középtávú stratégiai ellenőrzési tervét, illetve minden év december 31-ig a következő évre vonatkozó éves belső ellenőrzési tervet.
- kidolgozza, és rendszeresen felülvizsgálja az éves ellenőrzési tervek alapjául szolgáló kockázatelemzést, meghatározza a prioritásokat, felméri az ellenőrzési kapacitásokat, majd ezekkel összhangban éves tervbe foglalja a tervezett ellenőrzéseket.
- az év során lefolytatja az éves tervben foglalt vizsgálatokat, ezekhez ellenőrzési programot készít, majd helyszíni vizsgálatokat végez.
- szükség esetén soron kívüli ellenőrzéseket folytat a Jegyző megbízásából.
- az ellenőrzések megállapításait írásba foglalja, az érdekelteket tájékoztatja a vizsgálat tapasztalatairól, összeállítja az ellenőrzések aktáit, véleményezi az ellenőrzött szerv által készített intézkedési tervet, figyelemmel követi, és egyes esetekben utóvizsgálattal kontrollálja az elvégzett intézkedéseket. A belső ellenőrzés az év során elvégzett vizsgálatokról meghatározott adattartalmú nyilvántartást vezet, majd az év során végzett ellenőrzési tevékenységről éves összefoglaló jelentés készül.

A Belső Ellenőrzés a vonatkozó jogszabályi rendelkezések (Áht., Bkr.), a nemzetközi standardok, valamint a Nemzetiségi Önkormányzatokkal kötött Megállapodás alapján látja el a belső ellenőrzési feladatokat.

Az önértékelés eredménye, hogy a belső kontrollrendszer szabályozása és működése megfelel a jogszabályok, az SZMSZ és a belső szabályzatok előírásainak.

I.1. Az éves ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése

I.1.1. A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése, az ellenőrzések összesítése

A 2022. évi belső ellenőrzési munkaterv összesen 13 db vizsgálatot tartalmazott, Nemzetiségi Önkormányzatonként 1-1 darabot, mely a tervezés időszakában a rendelkezésre álló ellenőri kapacitás figyelembe vételével került kialakításra, összességében 40 ellenőri napot vett igénybe.

Az alábbi táblázatban szemléltetjük az elvégzett vizsgálatokat, amely minden Nemzetiségi Önkormányzat tekintetében azonos volt.

Éves tervben foglalt, végrehajtott ellenőrzés

<i>Tárgy</i>	<i>Cél</i>	<i>Módszer</i>
Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatok pénzügyi bizonylatai megfelelőségének vizsgálata	Annak megállapítása, hogy a Nemzetiségi Önkormányzat pénzügyi szabályozottságának kialakítása, a kötelezettségvállalás, egyéb jogosultságok és a bankszámla vezetése és bizonylatai megfeleltek-e a hatályos jogszabályoknak. 2021. év	A keletkezett dokumentumok megfelelőségének ellenőrzése, tételes ellenőrzéssel.

I.1.2. Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja kapcsán tett jelentések száma és rövid összefoglalása

A Belső Ellenőrzés a 2022. évi belső ellenőrzések során, büntető-, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekményt, mulasztást, vagy hiányosságot nem tapasztalt, illetve ezek gyanúja nem merült fel.

I.2. A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása

Személyi feltételek:

A Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatalban (továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) a Belső Ellenőrzés, mint önálló, független szervezeti egység működött. Az ellenőrzési munkaterv összeállítása során a rendelkezésre álló humánerőforrás figyelembevételével került meghatározásra a munkanapok száma.

A Bkr. belső ellenőrzési tevékenység személyi feltételeire vonatkozó előírásai a beszámolási időszakban megfelelően érvényesültek:

- az ellenőrök funkcionális függetlensége biztosított volt, a Belső Ellenőrzés közvetlenül a Jegyző irányítása alatt működik;
- összeférhetlenségi helyzet a tárgyidőszakban nem állt fenn;
- az ellenőrök a képzettségi és gyakorlati feltételeknek megfeleltek;
- az ellenőrök kötelező központi regisztrációval rendelkeztek;
- a központilag szervezett kötelező továbbképzések tekintetében a szükséges intézkedések megtörténtek, a belső ellenőrök az előírt képzést elvégezték.

Tárgyi feltételek:

Az ellenőrzések szakszerű és pontos lefolytatásához a szükséges tárgyi feltételek biztosítva voltak. A technikai eszközök rendelkezésre álltak, a belső ellenőrzési vezető számítógéppel, intra- és internet-hozzáféréssel, jogtár eléréssel rendelkezik. A megbízással foglalkoztatott belső ellenőr jogtár eléréssel rendelkezik, egyebekben saját eszközökkel végzi a feladatait. A

vizsgálatokkal kapcsolatos információkhoz, az ellenőrzések tárgyához, az érintett dokumentációkhoz való hozzáférés megfelelő volt.

A tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők:

Az ellenőrzési tevékenységet akadályozó tényező nem merült fel, a tervezett feladatok végrehajtásra kerültek. A belső ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi változások tükrében - a Pénzügyminisztérium útmutatója alapján - a Belső Ellenőrzési Kézikönyv kötelező felülvizsgálatára sor került, átdolgozására nem volt szükség.

I.2.1. A belső ellenőrzési egység humánerőforrás-ellátottsága

A belső ellenőrzési egység létszámhelyzete

A Polgármesteri Hivatalban köztisztviselőként jelenleg 1 fő belső ellenőrzési vezető, valamint 1 fő megbízási szerződéssel, részmunkaidőben foglalkoztatott belső ellenőr látja el a belső ellenőri tevékenységet.

A belső ellenőri állásokra kiírt pályázatok eredményessége, főbb problémák, akadályok az állások betöltésénél

A 2022. évben pályázati kiírás nem történt.

A belső ellenőrök képzettségi szintje és gyakorlata

A belső ellenőrök szakmai képzettsége és szakmai gyakorlati elvárása megfelel a költségvetési szervnél belső ellenőrzési tevékenységet végzők nyilvántartásáról és kötelező szakmai továbbképzéséről, valamint a költségvetési szervek vezetőinek és gazdasági vezetőinek belső kontrollrendszer témájú továbbképzéséről szóló 22/2019. (XII.23.) PM rendeletben foglaltaknak.

A belső ellenőrök képzései

A szakmai fejlesztési igények között elvárt, hogy a belső ellenőrök a kötelező szakmai továbbképzéseken részt vegyenek. A Pénzügyminisztérium Államháztartásért Felelős Államtitkársága hozta létre a Belső Ellenőrök Magyarországi Fórumát (BEMAFOR), melynek tagjai vagyunk. A Belső Ellenőrzés tagja a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. Belső ellenőri klubjának, ahol évi három alkalommal vettünk részt továbbképzésen.

A belső ellenőrök két évente kötelesek szakmai továbbképzésen részt venni. A következő képzésre, illetve vizsgára 2023. évben kerül sor.

Belső ellenőrök regisztrációja

A belső ellenőrök az Áht. 70. § (4)-(5) bekezdésében előírt engedéllyel rendelkeztek.

I.2.2. A belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása

A Bkr. 18-19. §-a alapján a költségvetési szerv vezetője felelős a belső ellenőrök funkcionális (feladatköri és szervezeti) függetlenségének biztosításáért.

A Polgármesteri Hivatalban a Belső Ellenőrzés függetlensége biztosított:

- szervezeti szempontból: a belső ellenőrzés közvetlenül a Jegyző alárendeltségébe tartozik,
- feladatköri szempontból: a belső ellenőrök nem vettek részt olyan tevékenységek ellátásában, amelyek a szervezet operatív működésével kapcsolatosak.

A belső ellenőrök tevékenységük során önállóan, az ellenőrzési program végrehajtásában befolyástól mentesen jártak el, a módszerek kiválasztását önállóan végezték, az ellenőrzési jelentéseket befolyástól mentesen állították össze.

I.2.3. Összeférhetlenségi esetek

A belső ellenőrök tekintetében a 2022. évben összeférhetlenség nem állt fenn.

I.2.4. A belső ellenőri jogokkal kapcsolatos esetleges korlátozások bemutatása

A belső ellenőri jogokkal kapcsolatos korlátozások a 2022. évben nem fordultak elő. A dokumentációkhoz, iratokhoz, elektronikus adathordozón tárolt adatokhoz való hozzáférési jogosultság nem volt akadályozott. Az ellenőrzött területen dolgozók minden esetben segítettek a revízió munkáját.

I.2.5. A belső ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényezők

A Belső Ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényező (eszközellátottság hiányosságai, belső ellenőrzési egység költségvetésének a belső ellenőrzési tevékenységet érezhetően befolyásoló szűkössége, valamint a belső ellenőrzési egység információellátottságának hiányosságai) a 2022. évben nem volt.

I.2.6. Az ellenőrzések nyilvántartása

Az elvégzett belső ellenőrzésekről a Bkr. 22. §-a és 50. §-a szerinti nyilvántartást vezetünk, valamint gondoskodunk az ellenőrzési dokumentumok megőrzéséről, illetve a dokumentumok és adatok szabályszerű, biztonságos tárolásáról. A nyilvántartások vezetése elektronikusan történik.

I.2.7. Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok

A Belső Ellenőrzés célja volt a gazdálkodás szervezettségének, szabályozottságának, valamint a számviteli, gazdálkodási rend biztosítása.

A célok megvalósítása, az ellenőrzési feladatok mind magasabb színvonalú ellátása, valamint az ellenőrzési tapasztalatok hasznosulása érdekében szükséges az ellenőrzési tevékenység folyamatos szakmai, módszertani fejlesztése.

Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó további javaslatok az alábbiak:

- A Polgármesteri Hivatal szabályzatainak korszerűsítése a szervezeti és jogszabályi változások tükrében, különös tekintettel a Nemzetiségi Önkormányzatokra kiterjesztett utasításokra;
- A működés, feladatellátás és a gazdálkodás célkitűzéseinek a megvalósítását elősegítő ellenőrzési módszerek alkalmazása;
- A jogszabályoknak megfelelő működés ellenőrzése;
- A kockázatelemzés színvonalának növelése, érvényesítése, ezáltal a kockázati tényezők csökkentése;
- A kontrollrendszer egyes elemei működésének fejlődését elősegítendő javaslatok kidolgozása.

I.3. A tanácsadó tevékenység bemutatása

A Nemzetiségi Önkormányzatok tekintetében tanácsadói feladat nem merült fel.

II. A belső kontrollrendszer működésének értékelése ellenőrzési tapasztalatok alapján

II.1. A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok

Az elszámoltatás eredményes működtetéséhez szükség van a megfelelő információs, kontroll, értékelési és beszámolási rendszerek kialakítására.

A kontrollrendszer kialakítása során a Nemzetiségi Önkormányzatokra is kiterjesztett szabályozások, a Polgármesteri Hivatal működésében alkalmazott kontrollok és eljárások megfelelő keretet biztosítottak az érintett tevékenységek szabályszerű, gazdaságos, hatékony, eredményes és etikus végrehajtásához.

A Belső Ellenőrzés a 2022. évi vizsgálat során 4 javaslatot tett a Polgármesteri Hivatal részére, melyre intézkedési tervet készítettek.

<i>Vizsgálat címe</i>	<i>Megállapítás</i>	<i>Javaslat</i>	<i>Javaslatra készült intézkedési terv</i>
Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatok pénzügyi bizonylatai megfelelőségének ellenőrzése	A pénzügyi tranzakciók mögött havonta ismétlődően azonos tartalmú dokumentumok nagy számban kerülnek csatolásra.	Javasolt a kötelezettségvállalások dokumentumainak más rendszerben történő kezelése a hatékonyabb munkavégzés és a papírcsökkentés érdekében.	A folyamatos teljesítésű szerződések kifizetéseihez, az utaláshoz mellékerül a szerződés, melyet ezt követően egy mappában helyeznek el, így másolat csak egyszer készül.

<i>Vizsgálat címe</i>	<i>Megállapítás</i>	<i>Javaslat</i>	<i>Javaslatra készült intézkedési terv</i>
Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatok pénzügyi bizonylatai megfelelőségének ellenőrzése	A nemzetiségi ügyintézők feladatvégzésének kontrollja nem szabályozott.	Javasolt olyan kontrollt beépíteni a munkafolyamatba, mely egyes szakaszokon a munkavégzés ellenőrzését biztosítja.	A nemzetiségi ügyintézők és az általános helyetteseik a kontroll érdekében ellenőrzik egymást, illetve az utalásra előkészített dokumentumokat, így az előkészítő és érvényesítő személye elválik egymástól.
Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatok pénzügyi bizonylatai megfelelőségének ellenőrzése	A dokumentumok pénzügyi területre történő eljuttatása esetenként megkétszereződik.	Gondoskodni szükséges arról, hogy a pénzügyi kifizetéseket igénylő számlákat - biztosítva a tartalmi és formai megfelelőséget (pl. megrendelés és visszaigazolás) - haladéktalanul juttassák el a pénzügyi ügyintézők részére.	A Nemzetiségi Elnökök figyelmének felhívása megtörtént, hogy az utalandó számlákat haladéktalanul juttassák el a Pénzügyi és Költségvetési Igazgatóság részére.
Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Nemzetiségi Önkormányzatok pénzügyi bizonylatai megfelelőségének ellenőrzése	A Gazdálkodási Utasítás a vizsgálat ideje alatt változott, többek között a megrendelésekhez kapcsolódó tartalmi elemek és egyéb kritériumok kerültek részletesen szabályozásra.	Gondoskodni szükséges a szabályozás változásának megismertetésére, valamint az abban foglalt tartalom következetes betartására és betartatására.	A változásokról a Nemzetiségi Ügyintézők tájékoztatták az Elnököket és felhívták figyelmüket az abban foglalt tartalom következetes betartására.

II.2. A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése

A Belső Ellenőrzés a végrehajtott revíziók során vizsgálta, hogy a Nemzetiségi Önkormányzatok feladatainak ellátásához kapcsolódóan a Polgármesteri Hivatal által végzett tevékenységeket szabályszerűen, etikusan, gazdaságosan és eredményesen hajtotta-e végre. Az ellenőrzés a vizsgált témakörben kontrollálatlan tevékenységeket, jogszabályi előírásoktól eltérő működést, szabályozatlan területeket nem talált. A cél annak biztosítása volt, hogy a folyamatok végrehajtása megfeleljen a vonatkozó jogszabályoknak és belső utasításoknak.

A vezetésnek és a dolgozók minden szintjének részt kell vennie a belső kontroll összetett folyamatában, hogy a kockázatokat meghatározzák, és ésszerű biztosítékot nyújtsanak a szervezet küldetésének teljesítéséhez és a kitűzött céljai eléréséhez.

A belső kontrollrendszer tartalmazza mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, amelyek alapján a szervezetek érvényesítik a feladataik ellátására szolgáló előirányzatokkal,

létszámmal és a vagyonnal való szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás követelményeit.

1. KONTROLLKÖRNYEZET: A Szervezeti és Működési Szabályzat és a Cselekvési Program tartalmazza a Nemzetiségi Önkormányzatok működéséhez és feladataihoz kapcsolódó szabályokat. A Nemzetiségi Önkormányzatokra kiterjesztett utasítások rendezik a működéshez, gazdálkodáshoz kapcsolódó és pénzügyi kihatással bíró jogszabályokban nem szabályozott kérdéseket is.

A szabályozásokban, illetve az operatív ellenőrzési rendszer keretében a vizsgált esetekben hiányosságok nem fordultak elő.

2. INTEGRÁLT KOCKÁZATKEZELÉS: A Polgármesteri Hivatal rendelkezik Integrált kockázatkezelési szabályzattal, mely a vonatkozó előírások alapján készült és megfelel a jogszabályi előírásoknak. A rendszer kialakítása megtörtént, az értékelések alapján intézkedések történtek a kockázatok csökkentése érdekében. A Polgármesteri Hivatal tevékenysége több területen is szervesen összefonódik a Nemzetiségi Önkormányzatok feladatellátásával, így a kockázatok felmérése és kezelése ezen területeken folyamatosan biztosított. A kialakított rendszer fejlesztése folyamatos, amennyiben igény merül fel a Belső Ellenőrzés is szakmai segítséget nyújt tanácsadói szerepkörében.

3. KONTROLLTEVÉKENYSÉGEK: A kontrolltevékenységek jelen vannak a szervezetek egészében, annak minden szintjén, különböző intenzitással, különböző gyakorisággal és mélységben. A *megelőző (preventív) kontroll*ok szigorúan és megbízhatóan működnek. Ilyen a kötelezettségvállalást, az utalványozást megelőző ellenjegyzés (a költségvetési előirányzatokra, a kötelezettségvállalásokra, a be- és kifizetésekre vonatkozó pénzügyi döntéseket csak az előzetes pénzügyi engedélyezést végző jóváhagyása után lehet végrehajtani).

A *feltáró (detektív) kontroll*ok a már bekövetkezett hibákat tárják fel, rámutatva a hiba, hiányosság előfordulásának tényén kívül a szervezetre gyakorolt már bekövetkezett hatásokra is. A kontrollok utólagosak.

A már bekövetkezett, nemkívánatos események kijavítására minden esetben *helyrehozó (korrekciós)* kontrollok szükségesek. A Belső Ellenőrzés a hibák, problémák jellegétől függően, a gyors helyreállítás érdekében esetenként nem kötelezte a szervezeteket intézkedési terv készítésére, amennyiben az azonnali helyreállítás biztosítható, és elvégezhető volt.

4. INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZER: A Nemzetiségi Önkormányzatok és a Polgármesteri Hivatal közötti kommunikáció útjai, módjai meghatározottak, jellemzőek az írásbeli információ átadások, valamint az informatikai rendszerek keretében működtetett információmozgatás. Az iktatási rendszer a feladatellátással kapcsolatos dokumentálás követelményének eleget tesz.

5. NYOMON KÖVETÉSI RENDSZER (MONITORING): A tevékenységi célok megvalósításának nyomon követését a szokásos és begyakorlott, a működési folyamatokba épített mindennapi operatív ellenőrzések biztosítják. Az ellenőrzések megállapításait, javaslatait a vezetők figyelembe veszik, a szükséges intézkedéseket meghozzák.

III. Az intézkedési tervek megvalósítása

A Belső Ellenőrzés olyan belső nyilvántartási rendszert alkalmaz, amelyben a belső ellenőrzések tapasztalatainak hasznosulása, a megfogalmazott javaslatok és az elkészült intézkedési tervek végrehajtása nyomon követhető.

A tárgyév során készült ellenőrzési jelentések azonosíthatják, feltárhatják a nem megfelelő működések okait, a hiányosságok kiküszöbölését célzó revizori javaslatok pedig megvalósítható célkitűzéseket fogalmazhatnak meg.

Az ellenőrzés megállapításaihoz kapcsolódóan a vizsgált szervezeti egység észrevételt nem tett. Ezt követően az ellenőrzési jelentés véglegesítése megtörtént, valamint meghatározásra került az intézkedési terv készítésének határideje.

A beszámolás évében a megállapítások alapján megtett javaslatokra vállalt intézkedések végrehajtásra kerültek, melyek elsősorban a Polgármesteri Hivatal által ellátott feladathoz kapcsolódtak. A Nemzetiségi Önkormányzatok tevékenységével összefüggésben a feladatellátás változásairól a figyelemfelhívás megtörtént, mely összességében a pénzügyi dokumentumok megfelelőségének javulását eredményezheti.

Budapest, 2023. február 15.

Az éves ellenőrzési jelentést készítette:

Kóvác Katalin
belső ellenőrzési vezető

Az éves összefoglaló ellenőrzési jelentést jóváhagyta:

Vargáné dr. Krém Györgyi
jegyző
